

MŰVÉSZETI KONCEPCIÓ

**A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR
ÚJ GÖDÖLLŐI ÉPÜLETÉHEZ**

TARTALOM

5	BEVEZETŐ
13	Az építési beruházás szükségessége – A társadalmi hasznosság és tartós közösségi igények kielégítése
19	Benchmarking – Mezőgazdasági állandó és időszakos kiállítások
65	Benchmarking – Mezőgazdasági múzeumi épületek
81	A Magyar Mezőgazdasági Múzeum ma – Az állandó tárlatok értékelése kortárs kiállítástechnikai szempontból
119	Művészeti moodboard – Az új gödöllői helyszín területhasználati koncepciója
201	Művészeti moodboard – Új állandó kiállítás
253	Interaktivitás – Koncepcionális javaslat az állandó kiállításba bevonandó technológiai, interaktív megoldásokra
264	IMPRESSZUM

BEVEZETŐ

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR ÚJ GÖDÖLLŐI FŐÉPÜLETÉNEK KONCEPCIÓJÁHOZ

A megújuló Mezőgazdasági Múzeum küldetésének és szakmai koncepciójának megfogalmazásakor egyszerre kell támaszkodnunk az intézmény 130 éves történeti hagyományaira, valamint reagálni a 21. század kulturális, mezőgazdasági és élelmiszeripari kihívásaira.

A MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM KÜLDETÉSE

A megújuló Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár célja, hogy átfogóan bemutassa a magyar agrárium múltját, jelenét és jövőjét, miközben erősíti a társadalom kapcsolatát a vidéki örökséggel, a természeti környezettel és az élelmiszer-előállítás gyakorlatával.

Feladata továbbá, hogy hidat képezzen hagyomány és innováció között, és hozzájáruljon a fenntartható gondolkodás formálásához.

MÚZEUMSZAKMAI VÁZLAT

1. Időrétegek egysége

A múzeum nem pusztán történeti intézmény, hanem időrétegeket egymásra vetítő tudásközpont. Megjeleníti a **hagyományos paraszti gazdálkodást** (néprajzi és tárgyi örökség); a **modern agrártörténetet** (19–20. századi technológiai és társadalmi átalakulások); illetve a **kortárs és jövőorientált agrárium** valóságát, trendjeit (precíziós gazdálkodás, digitalizáció, agrár-innováció).

2. Élémnyalapú és interdiszciplináris megközelítés

A múzeum gyűjteménye lehetővé teszi a klasszikus tárgybemutatáson alapuló installációkat, mely a tárgyak mennyiségével, minőségével és a belőlük kibontható történeteken keresztül fogja meg a látogatót. Néhány példa:

- mezőgazdasági és élelmiszeripari eszközök tematikus rendben
- vadászati gyűjtemény, trófeaszemle
- mezőgazdasági gépek látványos csarnoka és evolúciója

A klasszikus tárgybemutatáson túl hangsúlyt kell helyezni a kiállítások **interaktív** megfogalmazására, melynek számos, a tematikához jól illeszkedő eszköze van. A **gépeket működő** állapotukban, a talaj-és növényfolyamatokat **valós időben** kell a látogatók elé tárni; a múzeumi élmény elengedhetetlen részei az **élő bemutatók és kísérleti terek** (kert, üvegház, állattartás) is. A múzeum magába foglal **látvány üzemegységeket**: működő borospincét (shoppal), működő gombatermesztő pincét (shoppal), működő sonkaérelő pincét és húsraktárt (shoppal), működő mini gyümölcsüzemet stb.

Ezüstserleg a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár épületében. Fotó: MMGM

A változatos gyűjteményre támaszkodva a mezőgazdaság széleskörű tudományos és művészeti kapcsolódását is át lehet adni élményszerűen (agrárium a képzőművészetben, irodalomban). A bemutatásból nem maradhat ki az agrártársadalom politikában betöltött szerepe (pl. a kulákkellenes politikai akciók szemléletes bemutatása).

3. Ember és táj kapcsolata

Kiemelt hangsúlyt fektet a tematika a magyar tájak agrárkultúrájára (Alföld, Dunántúl, hegyvidékek); a tájhasználat történeti változásaira; a vidéki társadalom és identitás kapcsolatára az agráriumhoz.

4. Fenntarthatóság és jövőkép

A múzeum egyik kulcsszerepe az edukáció, a minél szélesebb társadalmi szemléletformálás. Szót kell ejteni a klímaváltozás és agrárium kapcsolatáról, be kell mutatni fenntartható gazdálkodási modelleket, melyen keresztül az élelmiszertudatosság és az élelmiszerbiztonság erősíthető a látogatókban.

5. Nyitott tudásközpont

Az új Mezőgazdasági Múzeum nemcsak kiállítótér, hanem **oktatási és kutatási központ; szakmai fórum** az agrárium szereplőinek, sőt kisebb **szakmai vásárok és kiállítások** helyszíne. Ezt meghaladóan egy olyan közösségi tér családok, iskolák, gazdák, kutatók számára, ahol kapcsolatok és együttműködések születnek, valódi tudásátadás és tapasztalatcsere zajlik minden témában, ami a földhöz, az élelemhez és az agrárium jövőjéhez kapcsolódik.

6. Gyűjteményi és kiállítási irányok

- mezőgazdasági eszközök és gépek
- agráripari és élelmiszeripari emlékek
- fotó-, dokumentum- és plakátgyűjtemény
- kortárs agrárinnovációk és modellek
- élő gyűjtemények (növényfajták, állatállomány – ha lehetséges)
- egyes „csúcstárgyak” külön bemutatása

ÖSSZEGZÉS

Az új mezőgazdasági múzeum ideális esetben dinamikus, élő intézmény, amely a magyar agrárium teljes spektrumát képes bemutatni – a kaszától a drónig, a hagyományos paraszti tudástól a mesterséges intelligenciáig.

„A mag apoteózisa” az Aula épületében a MATE kampuszon. Fotó: Narmer Építészeti Stúdió, 2026

A MAGYAR AGRÁRIUM CSÚCSTELJESÍTMÉNYEI

A magyar agrárium csúcsteljesítményei azt jelzik, hogy a termőföld, a szakértelem és az újító gondolkodás együtt nemzetközi mércét teremthet. A magyar talajtan úttörő eredményei, a világelső növénynemesítések, a szőlészet és borászat nagy hagyományú teljesítményei, a gyógynövénytermesztés áttörései, az állategészségügy és a haltenyésztés nemzetközi sikerei mind azt bizonyítják, hogy az agrárium nem csupán termelés, hanem kultúra, tudomány és jövőformáló erő is.

Kiemelkedő nevek és találmányok fémjelzik ezt az örökséget. Európán belül hazánkban készült az első országos lefedettségű talajtani térkép a 20. század első felében. Fehér Dániel talajbiológiai kutatásai világviszonylatban is egyedülállóak voltak, és a sorműtrágyázás óvári bevezetése világelső volt.

A növénynemesítésben Mokry Sámuel aszálytűrő búzája, Baross László bánkúti búzái, Fleischmann Rudolf búza–tarackbúza hibridje és a martonvásári hibridkukorica Pap Endre és Kovács István munkája emelkedik ki. A szőlészetben Haraszthy Ágoston kaliforniai szőlőtelepe, Teleki Zsigmond világhírű alanszőlői és a Mathiász testvérek Csabagyöngye fajtája hozott nemzetközi sikert. A borászatban Preysz Mór már Pasteur előtt kidolgozta a borpasztőrözést, a gyógynövénytermesztésben Kabay János világszabadalmaztatott morfin-előállítását és Békésy Miklós anyarozstermesztése jelentett áttörést. Az állategészségügyben Hutýra Ferenc, Aujeszky Aladár és Marek József neve fémjelzi a magyar iskolát, a malomiparban Mechwart András hengersizéke, a haltenyésztésben Woynárovich Elek mesterséges halszaporítása lett világhírű.

Ezeknek a fejlesztéseknek a vállán állva mutatja be az új múzeum, hogy a magyar föld az ország aranya; és hogy az agráriumban zajló fejlesztéseknek komoly hagyománya van hazánkban, melynek a kontinuitását többek között a MATE fáradhatatlan munkája és kutatási-fejlesztési tevékenysége is biztosítja.

Növénynemesítés. Forrás: Dr Pauk János: Növénynemesítés: kihívások, válaszok és kitörési lehetőségek. In: Magyar Mezőgazdaság, 2025. 12. 09.

AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS SZÜKSÉGESSÉGE

**A társadalmi hasznosság és
tartós közösségi igények kielégítése**

SZEMLÉLETFORMÁLÁS, SZEMLÉLETVÁLTÁS

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Gödöllőre történő áthelyezése és egy modern, interaktív bázis kiépítése nem csupán infrastrukturális kérdés, hanem a 21. századi muzeológiai trendekre és a globális társadalmi kihívásokra adott válasz is lehet, különösen, hogy a MATE kutatói állományával ily módon létrehozható egy élő együttműködés, mely a kortárs kutatási eredményeket közvetlen módon tudja a szélesebb társadalmi rétegek számára elérhetővé, megérthetővé tenni.

A beruházás célja, hogy az intézmény a tárgyak korlátozott bemutatására alkalmas térből és a zárt muzeológiai munka helyszínéből a tudás és tudásátadás műhelyévé váljon, kielégítve ezzel a fenntarthatóság megértése, és a környezeti tudatosság gyakorlása iránti tartós közösségi igényt.

STRATÉGIAI ILLESZKEDÉS A NEMZETKÖZI IRÁNYELVEKHEZ

A beruházás társadalmi hasznossága közvetlenül levezethető az ENSZ 2030-as Fenntartható Fejlődési Keretrendszeréből (SDG). Különösen a 2. cél („Éhezés megszüntetése és fenntartható mezőgazdaság”), valamint a 12. cél („Felelős fogyasztás és termelés”) elérése érdekében hatalmas előrelépés a nemzeti intézmény kialakítása olyan módon, hogy képes legyen a lakosságot – különösen a fiatal generációt – érzékenyíteni az élelmiszer-önrendelkezés és a biodiverzitás témakörében.

Az Európai Unió szintjén a projekt szorosan kapcsolódhat az Európai Zöld Megállapodáshoz (European Green Deal), specifikusan a „Farm to Fork” (A termelőtől az asztalig) stratégiához. Egy mintagazdasággal integrált múzeum képes vizuálisan és gyakorlati szinten is közvetíteni az EU azon törekvését, mely a mezőgazdaság környezeti lábnyomának csökkenésére irányul, az élelmiszerbiztonság és a vidéki közösségek életképességének megtartása mellett.

A „LIVING MUSEUM” KONCEPCIÓ ÉS A TEVÉKENYSÉGCENTRIKUS TUDÁSÁTADÁS

Ahogy a későbbi trendelemzések alátámasztják, **a kortárs látogatói igények a „living museum – élő múzeum” irányába mozdultak el.** A mezőgazdaság mint dinamikus, folyamatosan változó ágazat nem mutatható be hitelesen zárt térben, historizáló falak között, hiszen a tartós tudás megszerzése a megtapasztaláson, multiszenzoros élményeken, cselekvésen keresztül történik. Nem elég leírásról vagy videóról keresztül elmondani a különbséget a kézi

erővel történő és a high-tech művelés között – meg kell emelni az ekét, ki kell próbálni a drón irányítását. Az tudatosabb táplálkozásra motiváláshoz meg kell kóstolni a különbséget az organikus termelésből származó és a vegyszerekkel fenntartott területről érkezett termények között; a hagyományos, háztáji élelmiszerelőállítás módok megőrzéséhez és propagálásához az eszközök vitrinben történő bemutatása helyett workshopokra van szükség, ami rendszeres programként elérhető iskolás csoportok és más jelentkezők számára is.

A múzeum és az intézmény ilyen szellemben történő átalakítása, fejlesztése megteremti az élményalapú oktatás lehetőségét, a valódi tudatosságra nevelést, és közvetetten pályorientációs hatása is lehet, mivel segítheti lebontani az agráriummal kapcsolatos sztereotípiákat, vonzó és high-tech fejlesztésekhez való hozzájárulás lehetőségét is tartalmazó jövőképet vázolva a pályaválasztás előtt álló fiatalok számára.

VÁROS ÉS VIDÉK KAPCSOLATÁNAK ÚJRADEFINIÁLÁSA

A projekt válaszolhat az urbanizált lakosság és az élelmiszer-termelés közötti szakadék áthidalását célzó kritikus társadalmi igényre. A budapesti lokációból való kimozdulás lehetőségét ad egy olyan közösségi tér létrehozására, ahol a városi családok közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a természet körforgásával. Ez a fajta „agro-turisztikai edukáció” hozzájárul a mentális egészség megőrzéséhez és a helyi termékek iránti bizalom erősítéséhez, amely a Rövid Ellátási Láncok fejlesztésére vonatkozó EU-s célkitűzések egyik alappillére.

TUDATOSSÁGRA NEVELÉS ÉS TARTÓS KÖZÖSSÉGI IGÉNY

A beruházás társadalmi legitimitását a környezeti krízisre adott válasz adja meg. A közösség részéről egyre erősebb az igény az olyan intézmények iránt, amelyek hiteles információt nyújtanak az egyre égetőbb környezeti kihívásokról, köztük kiemeltan a klímaváltozásról, a globális és nemzeti vízháztartás realitásáról, az őshonos génállomány megőrzéséről, átalakuló flóráról és faunáról, az élelmiszerbiztonságról. A gödöllői helyszín rugalmasan kialakítható kiállítótereit, a mintagazdaságban megvalósítható kísérleti parcellái lehetőségét biztosítanak arra, hogy a múzeum reaktív intézménnyé váljon: képes legyen aktuális környezeti kérdésekre (pl. invazív fajok megjelenése, aszálykezelés) azonnali, bemutató jellegű válaszokat adni, melyet erősít a MATE kutatóival kialakítható szimbiózis is.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Gödöllőre telepítése egy egyedülálló lehetőség arra, hogy számos, kritikus fontosságú társadalmi célkitűzést a jelenleginél sokkal hatékonyabb és fenntarthatóbb módon szolgáljon az intézmény. Az EU-s és ENSZ-es irányelvekkel összhangban lévő arculatváltás révén az intézmény képessé válhat arra, hogy a magyar agrárörökséget ne csak megőrizze, hanem tudatosságra nevelő élményekkel és ismeretekkel a fenntarthatóbb és tudatosabb életvitel kialakításához vezető úton széles társadalmi rétegek számára fontos igazodási és referenciapontként szolgáljon.

ALKALMAS TÉR ÉS MEGFELELŐ KARAKTER BIZTOSÍTÁSA

A fentiekből és a későbbi elemzésekből egyértelmű, hogy a Vajdahunyadvár épülete és a kötött belvárosi terület nem alkalmas a korszerű mezőgazdasági múzeum befogadására, míg a gödöllői helyszín adottságai – a rendelkezésre álló szabad területek, a MATE közelsége, egy mintagazdaság kialakítási lehetősége – kiválóak ilyen értelemben. A költözés a múzeum látogathatóságát sem korlátozná, hiszen a budapesti belvárosból tömegközlekedéssel és autóval is könnyen megközelíthető területről van szó, illetve a bővebb programkínálat egy egész napos élménnyé formálhatná a múzeumi tartózkodást a jelenlegi maximum egy-két órás látogatási idő helyett. A megfelelő építészeti karakter, a kapcsolódó, szabadon használható nyitott területek, a rugalmas téri és installációs lehetőségek biztosíthatják mind az izgalmas tudásrétegek, mind a múzeum műtárgyállományának érthető és 21. századi igényeknek megfelelő bemutatását.

BENCHMARKING

Mezőgazdasági állandó és időszakos kiállítások

MEZŐGAZDASÁG A MÚZEUMOKBAN

A mezőgazdasági múzeumok számos országban önálló, nemzeti hatáskörű múzeumként vannak jelen; máshol a mezőgazdaság tárgyalása országos szinten a néprajzi vagy a technológiai fejlődés témájú intézmények tárlataiba integrálva jelenik meg. Ezek a kiállítások hagyományosan a mezőgazdasági fejlődést technológiai és eszközfejlesztési, élelmezés-fejlesztési aspektusból mutatják be állandó kiállításokon, jellemzően kitekintéssel a jelen high-tech agráriumára és az élelmezési kérdésekre. Visszatérő elem a nagy mezőgazdasági gépek és a kézi mezőgazdasági eszközök felvonultatása, ezek nagy számban történő megjelenítése.

Sok mezőgazdasági múzeum kiállítása kiegészül jelentős szabad területet igénylő funkciókkal, mintagazdasággal, állatsimogatóval, kihasználják a taktilis és élményszerű bemutatási lehetőségeket, melyet a mezőgazdaság témája magában hordoz.

AZ ÉRDEKLŐDÉS KÖZÉPPONTJÁBAN

Az utóbbi időben a mezőgazdaság témája a nyilvánosság, érdeklődés középpontjába került a laikus társadalomban is. Ennek megfelelően számos időszaki tárlat, vagy egy-egy altémára fókuszáló kiállítás tárja fel a terület bizonyos részleteit az érdeklődő közönség előtt.

A 2015-ös milánói világkiállítás egyik főszereplője az **élelmiszerbiztonság** volt (pl. „Slow Food Pavilion” – Svájc; „American Food 2.0” – USA). A 2025-ös oszakai világkiállítás egyik fókuszja a regeneratív agrárium volt, az AI-vezérelt termelés és a körforgásos élelmiszerrendszerek témájában sorakoztatott fel pavilonokat, egy interaktív kiállítási technológiával gazdagon felszerelt példa volt a japán Kubota Pavilion – „Germination Lab” címmel.

Több helyen megjelenő időszaki vagy egy-egy témára fókuszáló tárlat a **beporzókkal** foglalkozik, sokszor az öko-aktivizmusnak is teret adva. Sokszor a beporzókhöz kapcsolódóan kerül tárgyalásra a **városi zöldterek, városi gazdálkodás (urban farming)** témája is. Erre példák: „Bee Home” – Koppenhága, 2020, Space10; „Beezantium” – Somerset, 2021; „Climatic Machine” – Barcelona, Ciutadella Park.

Népszerű téma továbbá az időszaki tárlatok tekintetében a **gombák és a bioanyag-kutatások** megjelenítése, főként a lebomló építőanyag-kutatások és táplálékellátás terén („Mushrooms: The Art, Design and Future of Fungi” – London, Somerset House, 2020; „The Mycelium Pavilion” – Holland Design Hét, Eindhoven; „Fungi Archaeology” – Szöul, 2021; „In Vivo” – belga nemzeti pavilon, Velencei Építészeti Biennále, 2023).

A **speciális növénykultúrákról** szóló kiállítások, múzeumok általában a **gasztronómiai** kultúrával összefüggésben tárgyalják a témát, erre példák a „The Rice Museum” – Langkawi, Malajzia; a „Cotton: Global Threads” – Manchester, Science and Industry Museum; „Potato Museum” – Brüsszel.

További kortárs kurrens téma az **állattenyésztés etikai vonatkozásainak** vizsgálata, ahogy azt a „The Cow Exhibit” – Zürich, Svájci Nemzeti Múzeum tárlata is mutatja, melyben

a szarvasmarha-tartás szerepét vizsgálják a nemzeti identitásban és a modern tejipar kihívásaival foglalkoznak; további példa a „Chicken and Egg” nemzetközi vándorkiállítás, mely a baromfitenyésztés háziiasításától a nagyüzemi tartásig tartó ívet mutatja be; a „Foodscapes” installáció a 2023-as Velencei Építészeti Biennále spanyol pavilonjában az ipari élelmiszertermelés tereiről és a termelés valóságáról mutatott be változaton installációkat.

KIMERÍTHETETLEN TÉMA A LENYŰGÖZŐ LÁTVÁNYHOZ

Vizuálisan kifejezetten izgalmasak a **biodiverzitás emberi ésszel szinte befogadhatatlan dimenzióit** megjelenítő tárlatok, élményközpontok; erre remek példákat láthatunk a következő tárlatokon: „Global Seeds Museum” – Kunming, Kína, 2021, vagy a „Seed Cathedral” – az Egyesült Királyság nemzeti pavilonja a Shanghai Expon 2010-ben; a „Vegetable Museum” – Shouguang, Kína, 2010.; „The Eden Project” – Cornwall, UK; „Phantom World” – St Heliers Street Gallery, 2018.). Szintén a **„sokaság”** lenyűgöző látványára koncentrál a mezőgazdasággal-élelmiszerfelhasználással kapcsolatban számos **installáció és művészeti alkotás**. Ilyenek például az eszközök felvonultatásával operáló installációk (traktorpark, géppark a cseh és az észt nemzeti mezőgazdasági múzeumokban; kézi eszközök tára számos eszközfejlesztéstörténeti gyűjteményben, különösen szépen installálva a Maison de l’Outil tárlatán Troyes-ban; az emberi fogyasztás mennyiségének megjelenítésére készített műalkotás, Itamar Gilboa „Food Chain” projektje, stb.).

A mezőgazdaság mai értelmezése már messze túllép a traktorokon: a modern kiállítások a biodiverzitás, a mikrobiológia, a városi élelmiszer-termelés és a fenntartható design metszéspontjait keresik. A mezőgazdaság egyre inkább nem elszigetelt ágazatként, hanem a globális ökoszisztéma-menedzsment részeként kerül tárgyalásra.

A következő összeállításban a nemzeti hatáskörű intézmények közül kiemelt példák rövid ismertetése után a fenti témákból mutatunk be egy-egy installációs szempontból is kiemelkedő részletet, mind a hagyományos megközelítésű tárlatok, mind a progresszív, kortárs mezőgazdasági irányokra, a high-tech megoldásokra és mérnöki szemléletet bemutató kiállításokra kitérve.

MEGVIZSGÁLT NEMZETI JELENTŐSÉGŰ INTÉZMÉNYEK

	Fejlesztéstörténeti kiállítás	Részterületet feldolgozó állandó kiállítás	Nagygépeket bemutató park vagy csarnok	Mintafarm, élőállat-bemutató	Mintatermelés (üvegház vagy szabadföldi)	High-tech bemutatók (vertikális farm, drónok, stb.)
MAGYARORSZÁG MMGM Vajdahunyadvár						
MAGYARORSZÁG MMGM fiálék		KESZTHELY: GEORGIKON MAJORMÚZEUM TÁPI- ŐSZELE: BLASKOVICH MÚZEUM CECE: TÁJHÁZI LAJOSMIZSE: TANYAMÚZEUM				
CSEHORSZÁG Cseh Nemzeti Mezőgazdasági Múzeum, prágai főépület						
CSEHORSZÁG Cseh Nemzeti Mezőgazdasági Múzeum, fiálék		OHRAHA: ERDÉSZET, VADÁSZAT, HALÁSZAT VAL- TICE: SZŐLÉSZET, KERTÉSZET ÉS TÁJ KACINA: KASTÉLY, MAJORSÁG ZNOJMO: SŐRFŐZÉS	NZM ČÁSLAV, OSTRAVA			
LENGYELORSZÁG Nemzeti Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Múzeum – Szreniawa				MÉHÉSZET		
LENGYELORSZÁG Nemzeti Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Múzeum, fiálék		MÉHÉSZET: SWARZĘDZ HÚSGAZDÁLKODÁS: SIELINEK FONÁS ÉS KOMLÓ: NOWY TOMYŚL VADÁSZAT: UZARZEW MALOMIPAR : JARACZU		SWARZĘDZ : MÉHÉSZET		
HOLLANDIA Szabadtéri Múzeum (Openlucht Museum)					A MÚZEUM MAGA EGY MŰKÖDŐ GAZDASÁG	
KANADA Canada Agriculture and Food Museum (Ingenium)					A MÚZEUM MAGA EGY MŰKÖDŐ GAZDASÁG	
DÉL-KOREA National Agricultural Museum (NAMUK)						

Csehország – Národní zemědělské muzeum (Nemzeti Mezőgazdasági Múzeum)

www.nzw.cz

A prágai székhelyű intézményt 1918-ban alapították. Tematikai fókuszuk rendkívül széles: a prágai központ mellett hat vidéki ágazati múzeumban dolgozzák fel az erdészet, a vadászat, a halászat és az élelmiszertermelés történetét, a gépfejlődésre is nagy hangsúlyt fektetve. Az intézmény kiemelt tudományos szerepet tölt be a régióban, saját szakfolyóiratot ad ki és aktívan részt vesz az agrártechnológiai kutatásokban. Gyűjteményükben a közép-európai mezőgazdasági gépesítés egyik legjelentősebb traktorkollekciója található meg; emellett hasonlít a budapesti intézményhez az általános gyűjtőkör, melyet a mezőgazdasági tematika fog össze (numizmatika, képzőművészeti alkotások, stb). A prágai főépület korszerű, interaktív bemutatásra törekszik, az épület tetőteraszán egy kiállítás („Views of Life”) növénytermesztési területet alakítottak ki, méhkasokkal, gyógynövényágyásokkal, stb.

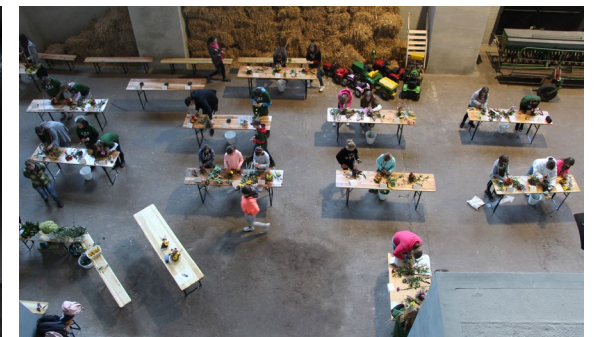
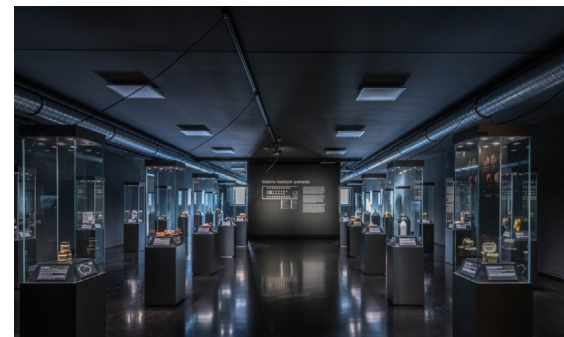
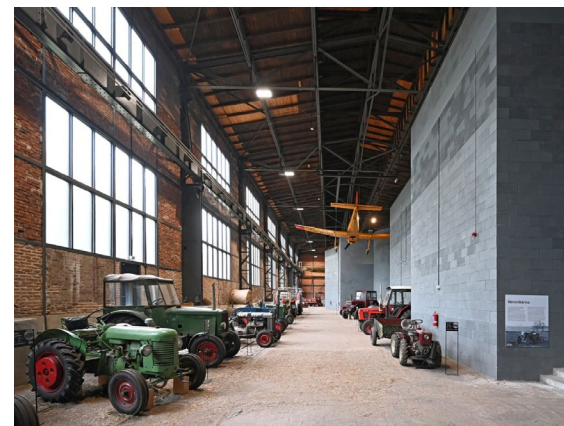
Az intézmény részletes megismerésére kiváló a 100 éves fennállás alkalmával közzétett kiadványuk:

K. Eduard, S. Kiri, S. Antonín et al: *100 years of the National Museum of Agriculture*. National Museum of Agriculture, PBO: Prága, 2018.

<https://www.nzm.cz/en/about-the-museum/book-100-years-of-the-national-museum-of-agriculture>

Prága, főépület állandó kiállítás. Forrás: www.nzm.cz

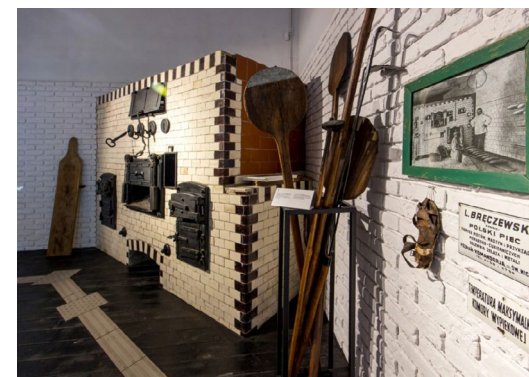

Cáslav – Museum of Agricultural Machinery and Technology és Osztava – Museum of Agricultural Machinery. Forrás: www.nzm.cz, www.dolnivitkovice.cz/narodni-zemedelske-muzeum/

**Lengyelország: Muzeum Narodowe Rolnictwa Szreniawa
(Nemzeti Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Múzeum – Szreniawa)**

<https://muzeum-szreniawa.pl/>

Az 1964-ben alapított szreniawai Nemzeti Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Múzeum az egyik legátfogóbb ilyen jellegű intézmény Lengyelországban, amely **egy egykori nagybirtok területén helyezkedik el**, számos épületben, pavilonban szétszórt kiállításokkal. Hangulatában egy **működő gazdaságot idéz meg**, rendkívül sokoldalúan mutatja be a mezőgazdaságot, kiállítástechnikai eszközei inkább hagyományosak. Fókuszában a lengyel paraszti kultúra és a technikai modernizáció áll, különös tekintettel az állattenyésztésre és a növénytermesztési módszerek fejlődésére. A múzeum szoros kapcsolatot ápol a Poznańi Élettudományi Egyetemmel, biztosítva ezzel a néprajzi és agrártörténeti kutatások folytonosságát. Tematikájában kiemelt helyet kap az élelmiszer-feldolgozás története, beleértve a sörfőzést és a lepárlást is. Az intézmény nemzetközi konferenciák házigazdája, és fontos szerepet játszik a közép-európai agrár-örökségvédelem elméleti módszertanának kidolgozásában. Alintézményei egy-egy mezőgazdasági ágazatot mutatnak be, pl. a méhészkedést, vadászatot, gépfejlődés-történetet stb.

A Muzeum Narodowe Rolnictwa Szreniawa kiállításai. Fotók: Adam Ciereszko
Forrás: <https://visitpoznan.pl/en/museum-of-agriculture-in-szreniawa>

Hollandia – Openlucht Museum (Holland Szabadtéri Múzeum)

<https://www.openluchtmuseum.nl/en/>

Hollandia fontos példa, hiszen csekély területe ellenére a világ egyik legjelentősebb élelmiszerexportőre, abszolút élen jár a mezőgazdasági fejlesztésekben. Az arnhemi Nederlands Openluchtmuseum (Holland Szabadtéri Múzeum) az egyik legjelentősebb európai néprajzi és agrártörténeti intézmény, amely a holland mindennapi élet fejlődését mutatja be. A múzeumot 1912-ben alapították magánkezdeményezésre, válaszul a gyorsuló industrializációra, amely azzal fenyegetett, hogy eltünteti a hagyományos holland vidéki kultúrát. Az intézmény 1918-ban nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt, és azóta Hollandia egyik leglátogatottabb nemzeti közgyűjteményévé vált. A múzeum 44 hektáros területe több mint 80 történelmi épületet (tanyákat, szélmalomokat, kézműves műhelyeket és munkáslakásokat) foglal magában, amelyeket az ország különböző pontjairól szállítottak ide. A tematika középpontjában az átlagember hétköznapi élete áll: hogyan változott a földművelés technológiája, a háztartási munka, a vidéki közösségek szerkezete és az élelmiszer-termelés az elmúlt 250 évben. Kiemelt figyelmet szentelnek a holland vízgazdálkodás és a mezőgazdaság szimbiózisának.

Az intézmény a holland immateriális kulturális örökség (Intangible Cultural Heritage) hivatalos őrzője és kutatóközpontja. Tudományos munkájuk meghatározó a történelmi épületek konzerválása, a hagyományos mesterségek dokumentálása és a vidéki társadalomtörténet területén. A múzeum ad otthont a holland „Canon van Nederland” (Hollandia kánonja) interaktív kiállításnak is, amely tudományos alapossággal foglalja össze az ország történelmének sorsfordító eseményeit, ezzel is reprezentálva az ország szoros összefonódását a mezőgazdasággal. **A múzeum úttörő szerepet játszik a „living history” (élő történelem) módszertanában, ahol a hagyományos eszközöket, módszereket, mesterségeket nem vitrinekben, hanem működő folyamatokon (pl. hagyományos sörfőzés, lenfeldolgozás, sajt készítés) keresztül prezentálják.**

Ezáltal az intézmény első sorban nem a kiállításokkal, hanem a mindig változó programjaival, tevékenységekkel szólítja meg a látogatókat, ösztönözve őket a rendszeres visszatérésre. Nagy hangsúlyt fektetnek a teljes napos élmény biztosítására, a nagy terület ellenére a látogatók kényelme, ellátása, vásárlási és étkezési lehetőségei gazdagon biztosítottak.

Az Openlucht Museum terei és tevékenységei
Forrás: <https://www.openluchtmuseum.nl/en/>

Dél-Korea: National Agricultural Museum (NAMUK)

<https://www.namuk.or.kr/sites/eng/index.do>

A Szuvon (Suwon) városában található intézményt 2022-ben alapították, így ez a világ egyik legújabb és technológiailag legfejlettebb nemzeti mezőgazdasági múzeuma.

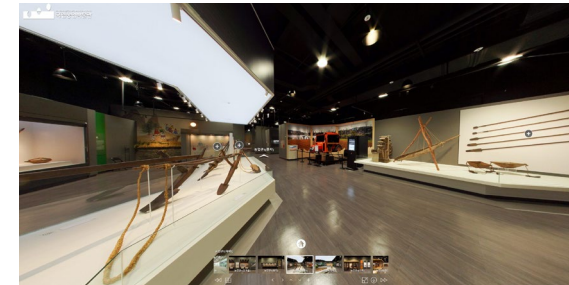
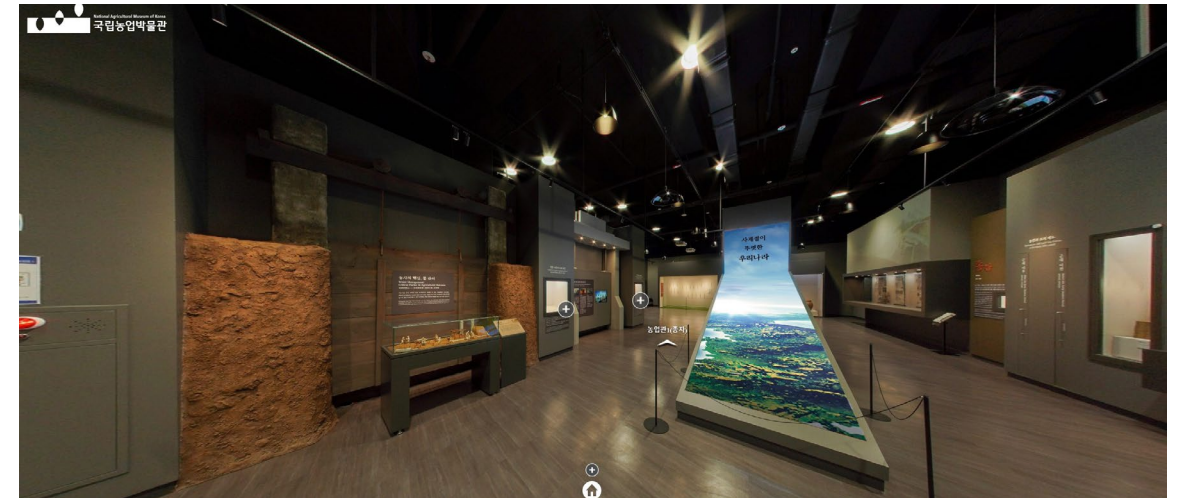
Az intézmény nem csupán a múlt emlékeit őrzi, hanem egyfajta „élő laboratóriumként” funkcionál, ahol a hagyományos koreai rizstermesztési kultúra és a futurisztikus Smart Farm technológiák találkoznak.

A múzeumon belül a hagyományos eszközfejlődést és termelési innovációs mérföldköveket bemutató tárlaton kívül található egy high-tech vertikális farm, a táplálkozáskultúrával foglalkozó szekció is, rovarcsarnok, botanikus kert, és kifejezetten a gyerekeknek szóló terület is. A tárlatok korszerű digitális, interaktív technológiák alkalmazásával gazdagítják a látogatói élményt.

A múzeum tárlata az „online exhibition hall” oldalon keresztül az intézmény weblapjáról online is elérhető, megtekinthető: https://www.namuk.or.kr/namuk_VR/index.html.

A NAMUK kiállításának fotói. Tervek: HAEAHN Architecture
Forrás: <https://www.namuk.or.kr/eng/647/subview.do>

A NAMUK kiállításának fotói. Tervek: HAEAHN Architecture
Forrás: <https://www.namuk.or.kr/eng/647/subview.do>

Kanada – Canada Agriculture and Food Museum (Ingenium)

<https://ingenium.ca/agriculture/en/>

Az ottawai székhelyű múzeum 1983-ban alakult meg, és különlegessége, hogy a főváros szívében, egy működő kísérleti gazdaságban (Central Experimental Farm) üzemel. Fókuszában a tudományos innováció és a fogyasztói tudatosság áll, bemutatva az utat „a szántóföldtől az asztalig”. Az intézmény kulcsszerepet játszik a kanadai agrárbiotechnológia és az élelmiszerbiztonsági ismeretek terjesztésében, hidat képezve a tudományos kutatók és a nagyközönség között. Folyamatosan frissülő programokkal, bemutatókkal és táborokkal minden korosztályt megszólítanak, visszatérésre ösztönözve a látogatóikat. Kiállításai inkább hagyományos installáció jellegűek, **a múzeumi élmény ereje határozottan a tevékenység-centrikus programkínálatban rejlik**. Tudományos programjai szorosan kapcsolódnak a fenntartható jövő és a klímaváltozás mezőgazdaságban érzékelhető hatásainak vizsgálatához. A múzeum nemzeti szinten felelős a kanadai farmgazdálkodás technológiai és társadalmi emlékezetének megőrzéséért.

Az „Agriculture and Food Museum” (Mezőgazdasági és Élelmiszer Múzeum) az Ingenium intézménycsoport része, mely Kanada nemzeti természettudományos és technológiai gyűjteményét foglalja magába. Az Ingenium központja 150 000 különböző méretű és formájú tárgyat tárol, része látogatható látványraktár formában működik. A mezőgazdaság mellett ehhez az intézményközpontoz tartozik a „Canada Aviation and Space Museum” (kanadai Légiközlekedési és Űr Múzeum) és a „Canada Science and Technology Museum” (kanadai Természettudományi és Műszaki Múzeum) is.

A Canada Agriculture and Food Museum kiállításának fotói
Forrás: <https://ingenium.ca/agriculture/en/>

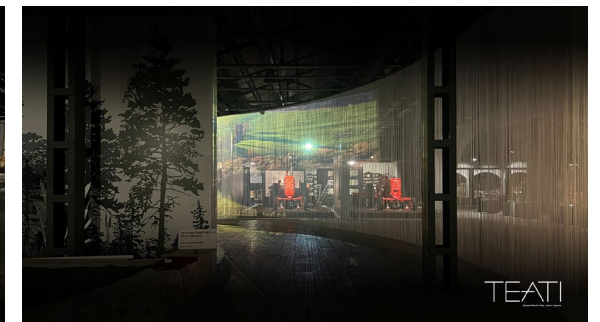

A Canada Agriculture and Food Museum kiállításának fotói
Forrás: <https://ingenium.ca/agriculture/en/>

Törökország: Adana Tarım Müzesi (Adana Mezőgazdasági Múzeum)

A múzeumot a 2010-es években nyitották meg egy történelmi jelentőségű épületben, a Milli Menuscat gyárkomplexumában. Az együttes ma több múzeumnak is helyet ad.

Adana városa a Çukurova-alföld szívében fekszik, amely Törökország egyik legtermékenyebb területe, így a múzeum elhelyezkedése szimbolikus jelentőségű az ország élelmezése szempontjából. A kiállítás elsősorban a régió „fehér aranyának”, a gyapotnak a történetére, termesztésére és feldolgozására összpontosít, amely meghatározta a környék gazdasági felemelkedését. A gyűjtemény a hagyományos faekéktől kezdve a korai mechanikus aratógépekig mutatja be a technológiai fejlődést, különös tekintettel a Çukurova-alföldön használt egyedi eszközökre. A múzeum belső tereiben a paraszti életformát, a vetőmag-tárolást és a hagyományos öntözési technikákat bemutató diorámák kaptak helyet. Az intézmény regionális tudásközpontként működik, amely dokumentálja a török mezőgazdaság modernizációjának szakaszait a 19. század végétől napjainkig. Fontos szerepet játszik az agrártörténeti kutatásokban, különösen a török gyapotipar és a mediterrán típusú gazdálkodás társadalmi hatásainak elemzésében. Gyakran ad otthont olyan szakmai szimpóziumoknak, amelyek a történeti módszerek és a modern fenntartható gazdálkodás kapcsolatát vizsgálják.

Az Adana Tarım Müzesi kiállításának látványtervei és fotói. Látványok, fotók és tervező: Atolye Teati. Forrás: <https://atolyeteati.com/agriculture-museum-adana-tarim-muzesi>

Észtország: Eesti Põllumajandusmuuseum (Észt Mezőgazdasági Múzeum)

<https://maaelumuuseumid.ee/eesti-pollumajandusmuuseum/>

Az 1968-ban alapított észt múzeum a történelmi Ülenurme uradalom területén található, Tartu közelében. **2026-tól MUHK (Maaelu Uudishimukeskus – Vidéki Élet Kíváncsiságközpontja) néven működik tovább.** A névváltoztatással céljuk a modern tudományos központ és a történelmi múzeum ötvözése, amely a vidéki élet múltját, jelenét és jövőjét mutatja be. Elsődleges tematikai fókusz a vidéki életmód, a gabonatermesztés és a lenfeldolgozás történelmi bemutatása, amely az észt nemzeti gazdaság alapköve volt. 2026 őszére készül el a főépület új állandó kiállítása „Sa oled mullast” (Porból vagy) címmel. A múzeum területén haszonállatok is élnek, emellett látható régi mezőgazdasági technika és művelés alatt álló szántó föld is.

Tudományos szempontból kiemelkedő a génmegőrzési tevékenységük, hiszen élő gyűjteményként őshonos észt állatfajtákat is tartanak. A múzeum az észt agrár-felsőoktatás fontos oktatási bázisa, ahol a hallgatók a gyakorlatban is megismerhetik a hagyományos és modern technológiák közötti átmenetet. Emellett jelentős kutatásokat folytatnak a szovjet kollektivizálás észt mezőgazdaságra gyakorolt hatásairól is.

Az Eesti Põllumajandusmuuseum gépparkjának fotója
Forrás: <https://maaelumuuseumid.ee/eesti-pollumajandusmuuseum/>

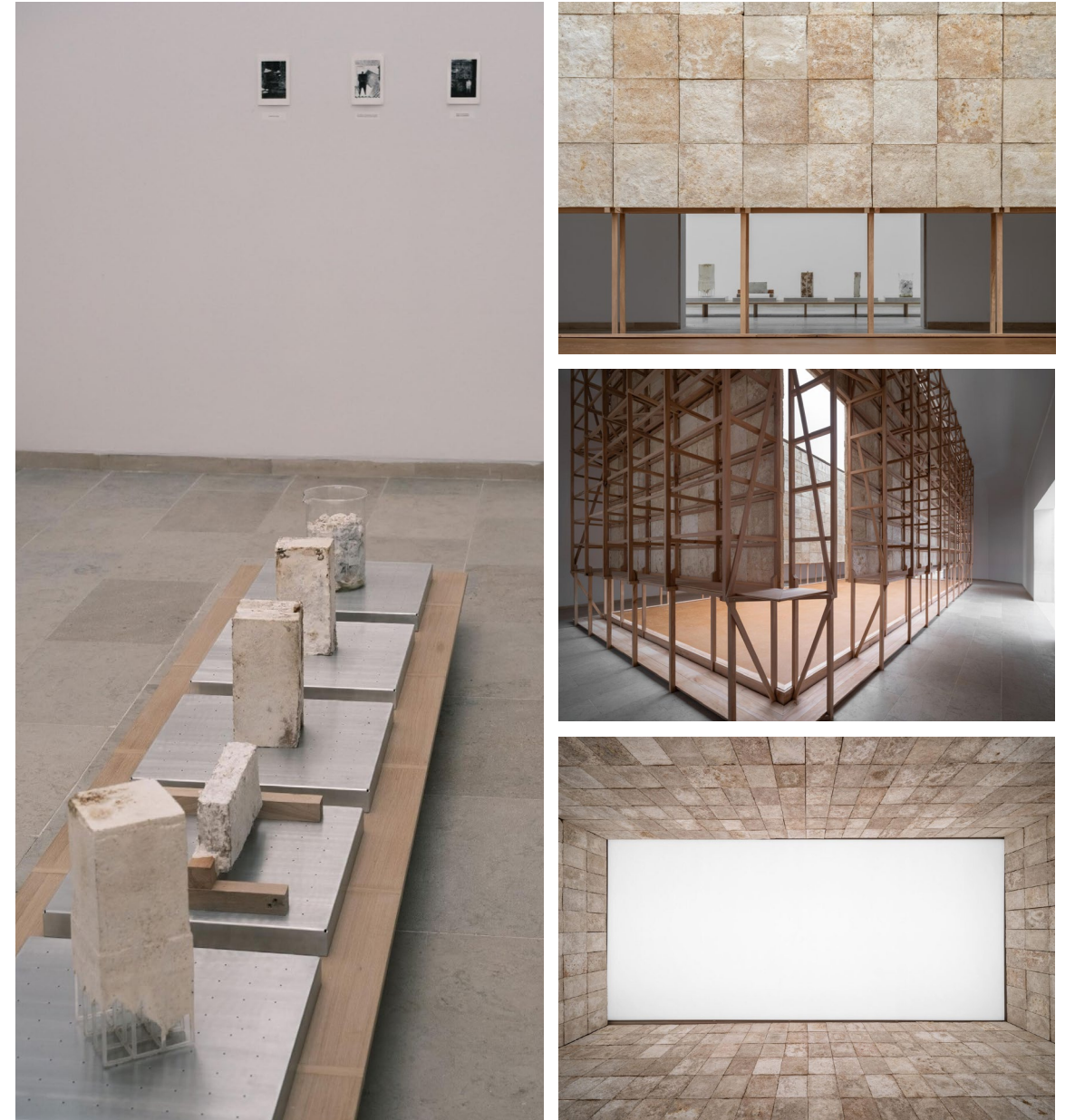
Az Eesti Põllumajandusmuuseum kiállításának fotói
Forrás: <https://maaelumuuseumid.ee/eesti-pollumajandusmuuseum/>

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

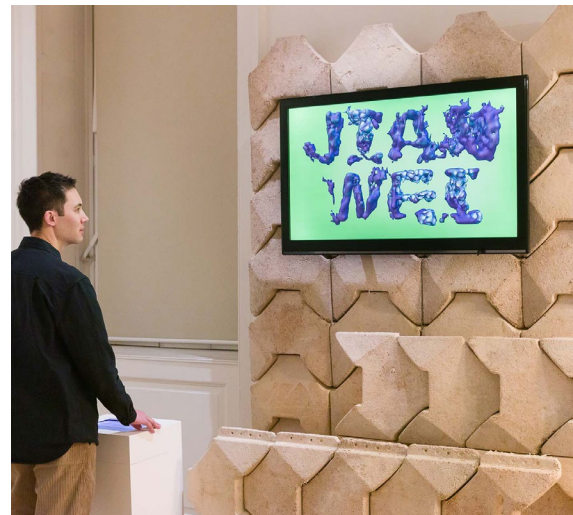
Invisible Studio: Beezantium. The Newt, Somerset, UK, 2021. Fotók: Jim Stephenson

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

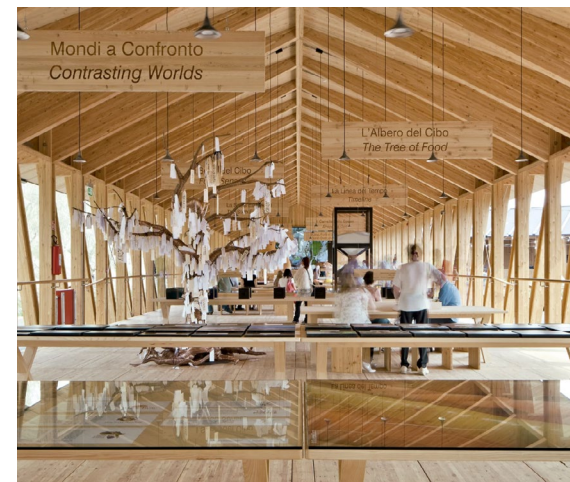
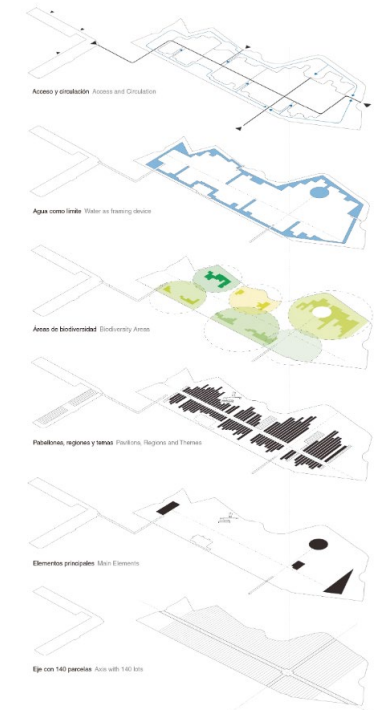
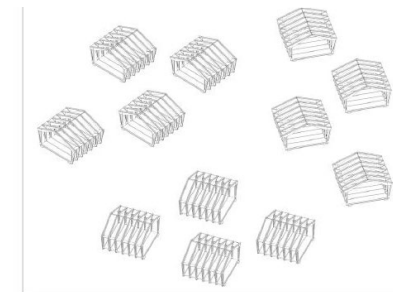
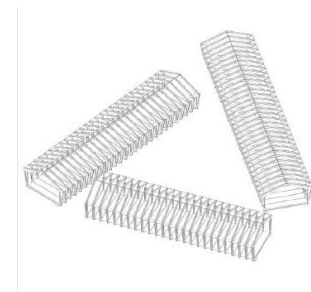
Bento & Vinciane Despret: IN VIVO – belga nemzeti pavilon, Velencei Építészeti Biennále, 2023
Fotók: Ugo Carmeni

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

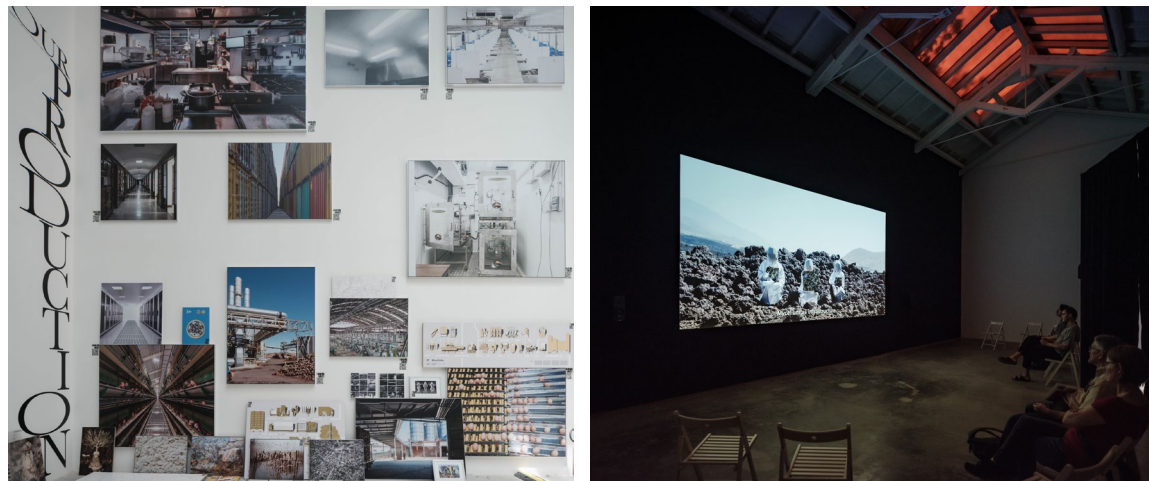
Pentagram Studio: Mushrooms: The Art, Design and Future of Fungi. London, Somerset House, 2020
Fotók: Michael Bodiam

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

Herzog & de Meuron: Slow Food Pavilion – Svájci nemzeti pavilon, Milánói Expo, 2015
Fotók: Marco Jetti, Roland Halbe

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

Eduardo Castillo-Vinuesa, Manuel Ocana: Foodscapes. Spanyol nemzeti pavilon, Velencei Építészeti Biennále, 2023. Fotók: Pedro Pegenaute

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

Itamar Gilboa: Food Chain Project, 2014
Fotók: MOCÁK Museum

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

Oki Sato, Nikken Sekkei: *Designing Future Society for Our Lives*, japán nemzeti pavilon, oszakai Expo, 2025. Fotók: Oki Sato, forrás: <https://www.nendo.jp/en/works/expo2025-japan-pavilion/>

TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOK, INSTALLÁCIÓK

Lichtpunt Theatertechnik: *World Soil Museum*, Hollandia, Wageningen, 2014

INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ - TÉRBELI SZOKATLANSÁG

Baracco + Wright Architects: Repair. Ausztrál nemzeti pavilon, Velencei Építészeti Biennále, 2018
Fotók: Rory Gardiner

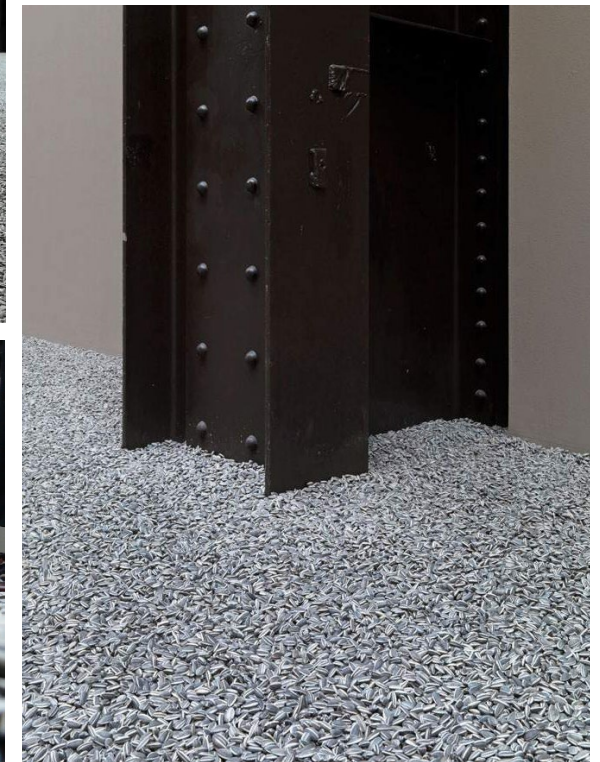
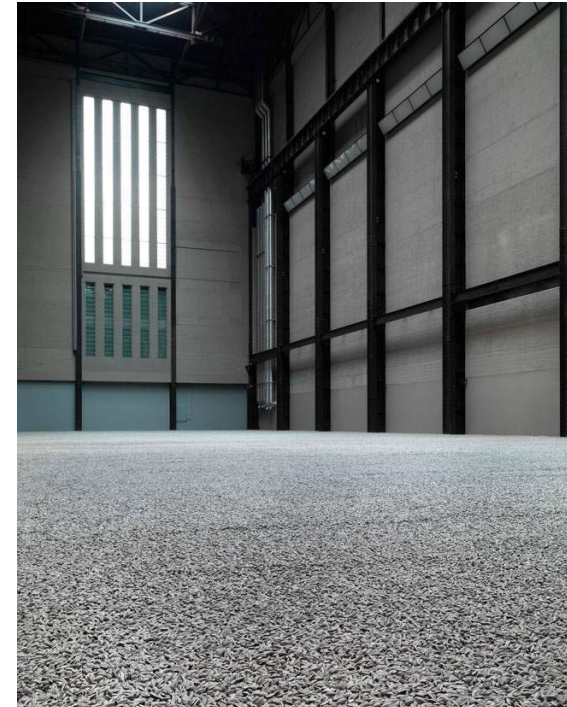
INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ - TÉRBELI SZOKATLANSÁG

Delcy Morelos: Madre, Berlin, 2025. Jacopo La Forgia. Delcy Morelos: Earthly Paradise, 2022, Velencei Képzőművészeti Biennále, Arsenale, fotó: La Biennale di Venezia. | Delcy Morelos: El Abrazo, NYC, 2023. Fotó: Dia Chelsea

Kono Design: Pasona Group székház, Urban Farm. Tokió, 2025. Fotó: Kono Design

Ai Weiwei: Sunflower Seeds, The Tate Modern, London, 2010

Fotók: David Levene, Liz Flowers, Tate Photography

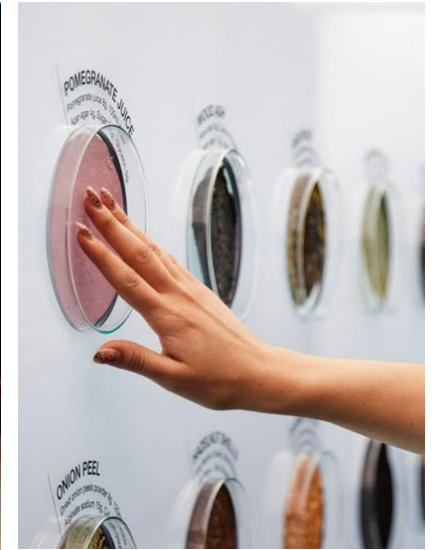
Források: www.archiweb.cz/n/zahranicni/slunecnicova-seminka-v-londynske-galerii-tate-modern-od-ai-wei-wei | www.smarthistory.org/ai-weiwei-kui-hua-zi-sunflower-seeds/ | www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2010/oct/11/aiweiwei-sunflower-seeds-tate-modern

INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ – TAKTILIS ÉLMÉNYEK

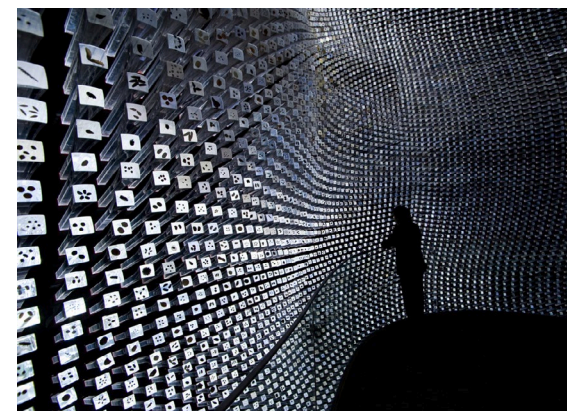
Atelier-Aile?: Comprendre l'histoire de l'agriculture. Fotó: La ferme d'Argentin, atelier-aile Agrotopia, Belgium, Roeselare, Diana Schreher

INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ – TAKTILIS ÉLMÉNYEK

Jana Hartmann: *Mastering the Elements. Phantom World*, 2018. Fotó: Jana Hartmann
Természettudományi Múzeum folyadékos gyűjteménye, Berlin

Heatherwick Studio: *Seed Cathedral*. Az Egyesült Királyság nemzeti pavilonja a Shanghai Expo-n, 2010. Foto: Daniele Mattioli

INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ – SOKASÁG

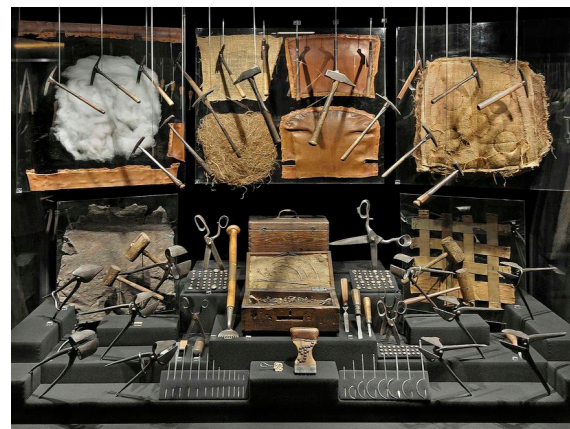
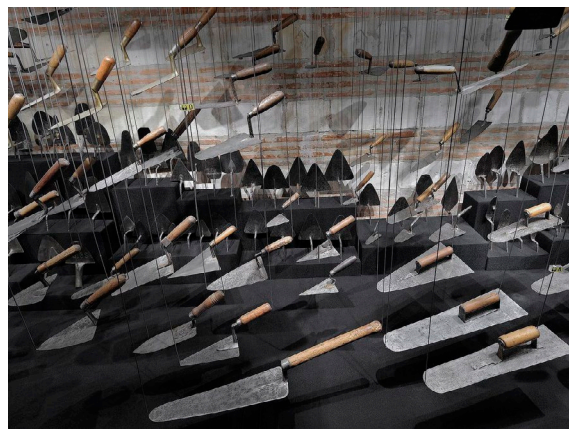
„WILD”, Melbourne Museum, Melbourne, Ausztrália. Fotó: Diana Snape. Forrás: <https://www.coroflot.com/peterwilson/WILD-at-Melbourne-Museum> | National Museum of Qatar, Doha. Terv: Licht Kunst Licht. Forrás: www.awards.azuremagazine.com/article/national-museum-of-qatar/ | Haus der Berge nemzeti parki központ, Berchtesgaden Németország. Fotó: Haus der Berge /BGLT. Forrás: www.hey.bayern/haus-der-berge

INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ – SOKASÁG

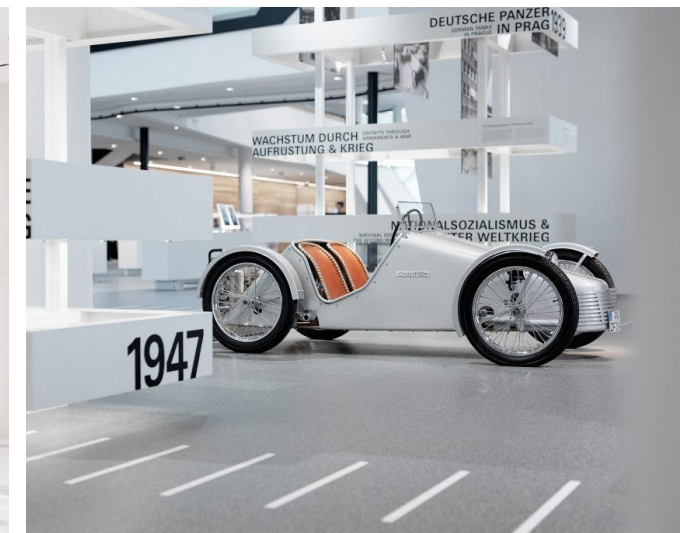
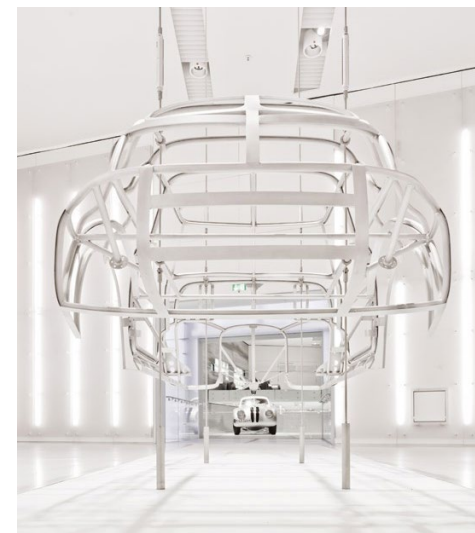
“Jim’s Horn House”, (Jim Phillips gyűjteménye), Montana, USA. Forrás: www.montanaoutdoor.com/2024/12/more-than-just-antlers-the-legendary-life-of-jim-antler-man-phillips/

INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ – HASZNÁLATI TÁRGYBÓL MŰTÁRGY

„Maison de L’Outil”, Troyes, Franciaország. Fotó: Daniel Pillant

INSTALLÁCIÓS ESZKÖZ – HASZNÁLATI TÁRGYBÓL MŰTÁRGY

Auto Parts Museum, Shangrao Automobile Industrial Park Forrás: Yoza Studio, www.behance.net/gallery/58162165/Auto-Parts-Museum?utm_source=Pinterest&utm_medium=organic | BMW Museum, München, Németország. Fotó: Marcus Meyer. Forrás: www.architonic.com/fr/pr/bmw-museum-munich/5100476/ | „ZF Markenakademie”, ZF Forum, Friedrichshafen Németország. Forrás: www.bueromuenzing.de/zf-forum-unternehmenspraesentation/

JÓ GYAKORLATOK ÖSSZEGZÉSE

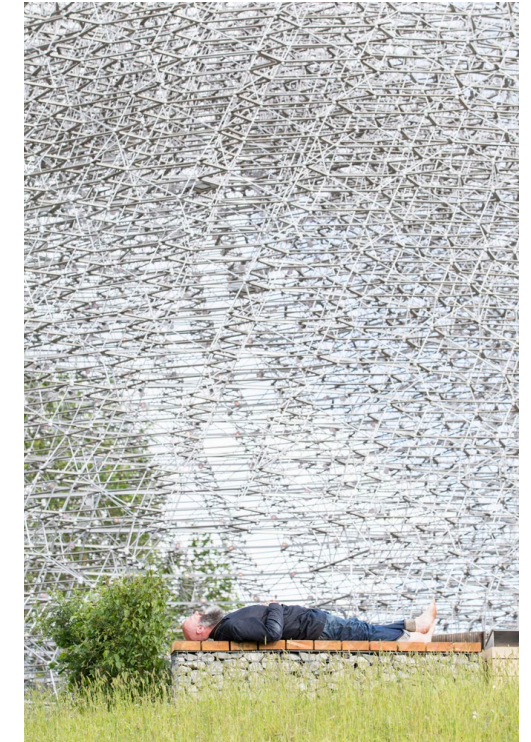
Általánosságban elmondható, hogy az átfogó kiállítások bemutatják a **mezőgazdasági fejlődés** technológiai, növénytermesztési folyamatát és kulturális hatásainak az ívét. Jellemző mind a kézi, mind a gépesített **eszközfejlődés** és a **mezőgazdasági nagygépek** bemutatása, mely látványos installációs elemeken keresztül érzékeltethetővé teszi a mezőgazdasági munka keménységét, kihívásait, az eszközökkel szembeni emberi kiszolgáltatottságot.

A mezőgazdasági téma kifejezetten kívánja és segíti **az élményszerű bemutatásokat, a rétegzett ismeretátadást**. Jellemzője a mezőgazdasági múzeumoknak a kültéri géppark mellett **látogatható mintagazdaság** kapcsolása is; ezzel több korosztály szólítható meg, emlékezetesebb elemekkel gazdagítható a látogatói élmény.

A kortárs installációk sokszor játszanak a **felnagyítással** és a **tömegesség** bemutatásának eszközével. Sok tárlat esetében kifejezetten cél egy-egy kevésbé népszerű természeti ám nagy potenciállal rendelkező elem **destigmatizálása**, melyhez nagyszerű eszköz az installáció közvetlen hangulatvilága, egyfajta **látványbeli humor** megragadása meghökkentő téri és vizuális elemekkel. Erre a gyakorlatra kiváló példák a méhekkal, rovarokkal és gombákkal foglalkozó, nagyon látványos és fotogén installációk a közelmúltból. **A tömegesség lenyűgöző hatását** ki lehet használni kézi eszközök sorolásával, múzeumi tárgyként való interpretálásával. Ugyanígy a biodiverzitás apró alkotóinak felnagyítása, már-már irracionális mértékű sokszoros bemutatása közvetlenül is érzékelteti a természeti környezet emberfeletti komplexitását.

A jelenkor audiovizuális ingerekkel telített hétköznapijában nagyon nehéz pusztán látható tárgyakkal, szöveges információkkal megragadni a látogató figyelmét. Ezért **fontos trend a multiszenzoros élmények kialakítása** a kiállítótereken belül, melyre a mezőgazdaság számos lehetőséget ad. Az utóbbi időben rendre jelennek meg a taktilis és illatokat is behozó installációk, melyek pl. a természeti elemeket emelnek be belső térbe; megtapinthatóvá teszik a föld rétegeit, beltéri növénytermesztést tesznek lehetővé, stb. A természetből kiemelt elemek tömegszerű, robosztus, **szokatlan téri elrendezése**, a látogató saját **helyzetérzékelésének megbillentése** mind alkalmas eszközök a figyelem megragadására, fenntartására.

Kifejezetten ajánljuk, hogy a beruházás 3 ezrelékének értékében kötelezően elhelyezendő művészeti alkotás a projektben az állandó kiállításba vagy a kültéri területekbe integrálható, nagy volumenű, taktilis alkotás legyen, referenciaként pl. Delcy Morelos földinstallációit, vagy Wolfgang Buttress „The Hive” installációját említhetjük itt; de releváns lehet Kopacz Kund természetművész munkássága is.

Wolfgang Buttress: The Hive, Kew Gardens, Kensington, Egyesült Királyság. Fotó: Laurian Ghinitiu

Nem hagyhatóak ki a jól definiált szereppel bíró digitális és interaktív elemek, eszközök egy kortárs kiállítás repertoárjából. A legújabb múzeumokban megfigyelhető trend, hogy **egy 10-15 perces kisfilm vetítésével kezdődik az állandó tárlat, melyben a fő tudnivalók, az ismeretanyag íve, narratívája gazdagon illusztrálva és szakszerűen narrálva átadható** a látogatóknak. A tárlat további részében a hagyományos-ultramodern eszközök párosítása lehetőséget ad strukturált tudásátadásra. Ajánlott a nagy digitális felületek használata az elaprózott kijelzők helyett; **elengedhetetlen élményelem a szimulációk (akár drónröptetés vagy traktorvezetés) beemelése a kiállítóterekbe. Szintén a mezőgazdasági téma gazdagságát és a gödöllői helyszín adottságát kihasználva a mintagazdaság, mintatermelés bemutatása, látogatói élménybe integrálása, rendszeres kézműves programok szervezése és lebonyolítása nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy létrejöjjön az ország talán első valódi élményre és tudásátadásra alapuló múzeuma, mely nem egy kipipálandó elem a kulturális palettán, hanem egy rendszeresen, visszatérően látogatott programhelyszín és tapasztalás-központ.**

A fenti javaslatok figyelembevételével összeállított múzeumi élménycsomag megvalósításához és fenntartásához megfelelő humánerőforrásbeli és infrastrukturális háttérre van szükség. A változatos programkínálat kialakításához egy szélesebb körű szakértői, aktivista vagy gyakorló kézműves, művész, gazdálkodói réteg becsatornázására van szükség, ami növeli a múzeum társadalmi beágyazódását, ezáltal láthatóságát is. A megfelelő infrastruktúra igényli a kültéri „kitelepülési” lehetőséget; a zárt terek rugalmas használatát, alakíthatóságát; a klasszikus, „tisztá” múzeumi terek és a workshopokra alkalmas „koszos” terek egyidejű meglétét, és mindezek megfelelő gépészeti, IT kiszolgálását is.

Carlos Amoraes: *Black Cloud*, „*The Work of Wind*”, *The Power Plant Museum*, Toronto, Kanada, 2015

BENCHMARKING
Mezőgazdasági múzeumi épületek

ÖSSZEFOGLALÓ

A hagyományos nemzeti hatókörű múzeumépületek általában fővárosi-belvárosi elhelyezkedésben, historizáló épületek, hasonlóan a 20. sz. elején alapított múzeumok többségéhez. A vidéki fiilálék rendszerint felhagyott vagy átalakított gazdasági épületekben kapnak helyet, mely alkalmassá teszi őket az egy-egy altémára fókuszáló gyűjtemények bemutatásához. Erre a felosztásra példa a cseh nemzeti mezőgazdasági múzeum és vidéki fiiláléi, a magyar példa is ide sorolható.

Más hangulatot és lehetőségeket kínál az a megközelítés, ami a mezőgazdasági múzeumot nem egy klasszikus múzeumépületben, hanem egy felhagyott vagy mesterségesen létrehozott gazdálkodási terület elszórt épületeiben rendezi be, ezzel elszakadva klasszikus, vezetett és védett terekben történő múzeumi bejárású útvonalaktól, aktív kapcsolatot teremtve a kültérrel. Ez a megoldás rendszerint vidéki helyszínt kíván (ld. pl. lengyel és észt mezőgazdasági múzeum), bár nagyvárosi példa is van rá az ottawai intézmény esetében. A holland Szabadtéri Múzeum ezt a „gazdaság”-ot mesterségesen hozta létre az ország minden területéről odaszállított épületekkel, de az alapvető térbeli koncepció azonos a lengyel példával: nagy, szabad területen elhelyezkedő kisebb épületekben kapnak helyet tematikus tárlatok, tevékenységek.

Kortársabb megközelítést és rugalmasabb installációs lehetőséget tartalmaznak az utóbbi időben épített vagy átalakítással, korszerűsítéssel létrehozott múzeumok, melyek jellemzően nagy belső terekkel jöttek létre. Erre példa a török adani múzeum, a cseh múzeum osztravai fiiláléja, de a holland Szabadtéri Múzeum új fogadóépülete is.

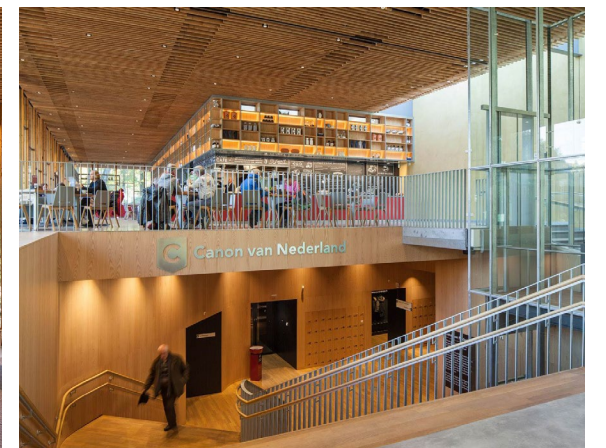
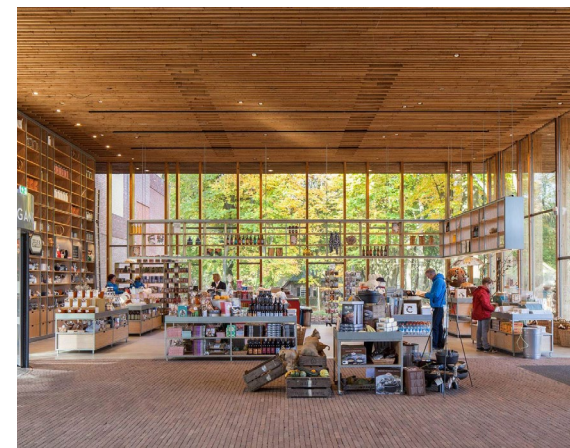
Kiemelendő a dél-koreai példa, mely az egyik legújabb múzeumépület és mezőgazdasági témájú kulturális intézmény is egyben 2022-es nyitásával. A ház a hagyományos bemutatáson túl tartalmazza high-tech vertikális farmot, inszektáriumot, botanikus kertet, kültéri természetési területeket is.

Összességében elmondható, hogy a kortárs trendek egyértelműen a „living museum – élő múzeum” irányába történő elmozdulást mutatják mezőgazdasági témakörben, ami illeszkedik is a mezőgazdaság tevékenységcentrikus, dinamikus világához és a hétköznapiakban lépten-nyomon tetten érhető jelentőségéhez. Ennek tükrében kifejezetten előnyös lehet az intézmény számára a belvárosi helyzetből történő kimozdulás, a nagy, szabad térrel körülvett elhelyezkedés. A rugalmasabb kiállítótéri lehetőségek és a mintagazdaság bevonása egy jövőbe mutató, valódi tudatosságra nevelő, jelentős népszerűséggel bíró intézményi arculatváltás lehetőségét hordozza magában a Magyar Mezőgazdasági Múzeum vonatkozásában is.

A példamutatás jegyében fontos a karbonlábnyom minimalizálását célul tűzni az új múzeum létrehozásakor – a megfelelő tömeggel rendelkező termikus burok, a hűtési igények csökkentése, esetleg faalapú szerkezetek használata mind ebbe az irányba történő elmozdulás.

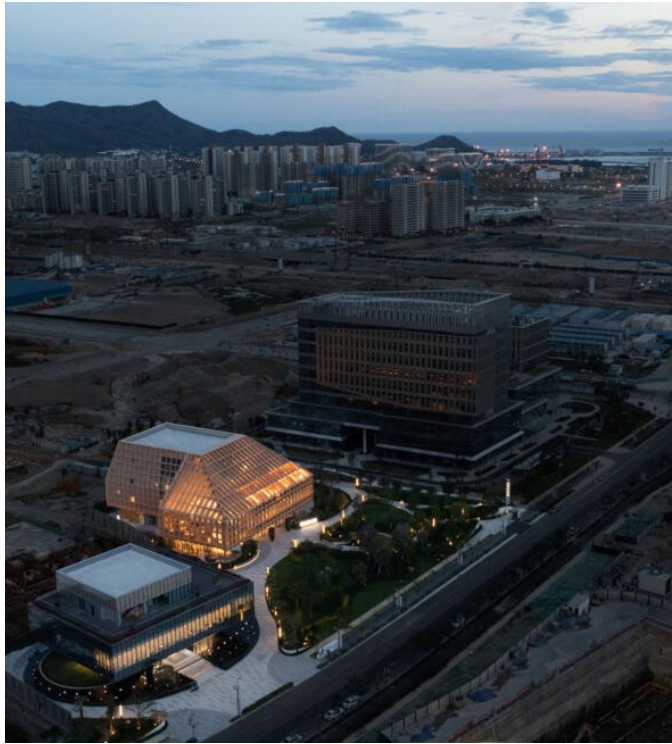

Eltérő megközelítések: az észt mezőgazdasági múzeum együttese és a prágai mezőgazdasági múzeum főépülete. Képek forrása: www.maaelumuseumid.ee/eesti-pollumajandusmuuseum/ | www.nzw.cz

Openlucht Museum, Arnhem, Hollandia. Forrás: www.openluchtmuseum.nl

MECANOO: Az Openlucht Museum fogadóépülete, Arnhem, Hollandia, 2000
Forrás: www.mecanoo.nl/Projects/project/26/Netherlands-Open-Air-Museum

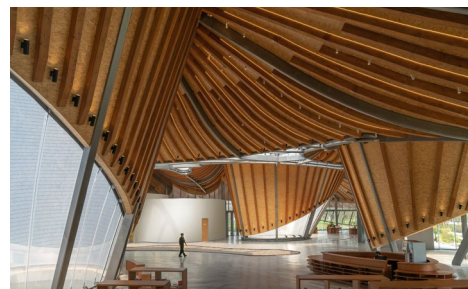
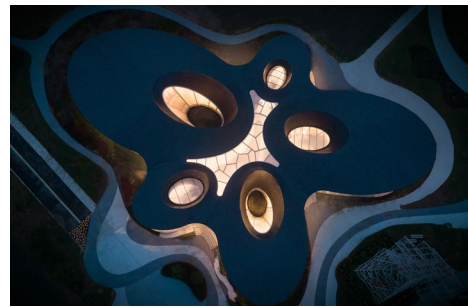

Clou Architects: Sanya Farm Lab. Sanya, Kína, 2021. Fotók: Shining Laboratory

Frank Gehry: Biomuseo, Panama City, Panama, 2014

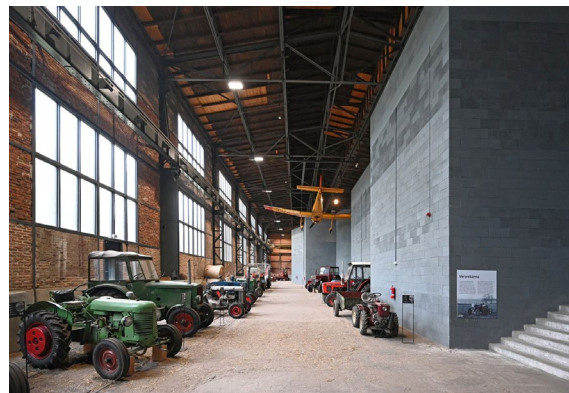
Forrás: www.icouldshowyoutheworld.com/everything-you-need-to-know-about-the-biomuseo-in-panama-city/, www.biomuseo.org/en/

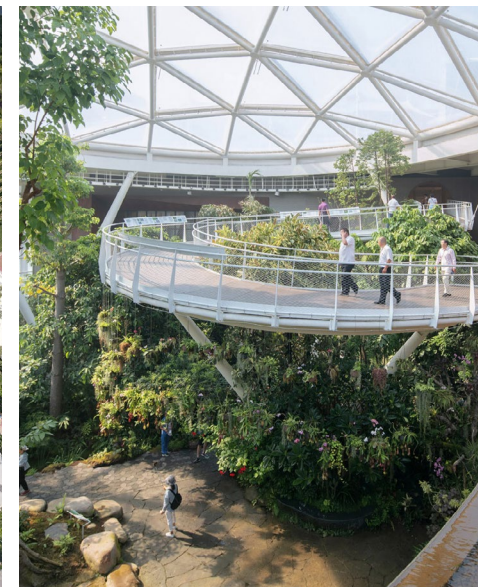
Z-One tech: Nanton Urban Agricultural Park, Nantong, Kína, 2021. Fotók: Lin Bian

PES-Architects + NVD&Partners: Mekong Delta Agricultural Museum, Vinh Long, Vietnam (terv), 2024

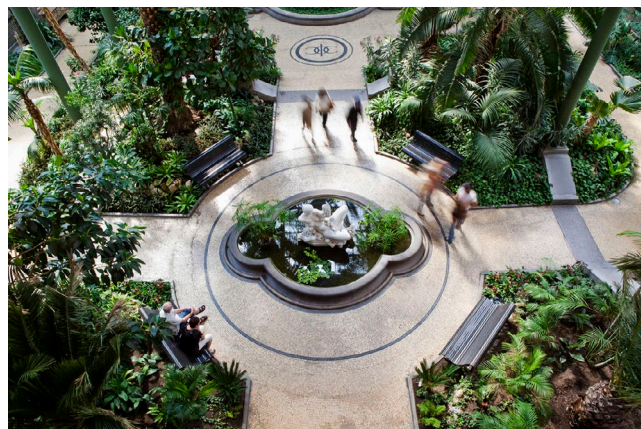

AP ATELIER: Nemzeti Mezőgazdasági Múzeum, Mezőgazdasági Gépek Múzeuma, Osztava, Csehország, 2016. Fotó: Petr Smidek, 2023
 Forrás: www.archiweb.cz/b/narodni-zemedelske-muzeum-ostava

Urbanus architecture & Design: Botanic Garden of International Horticultural Exposition. Peking, Kína, 2019. Fotók: Wang Yuan, Yang Chaoying, Xia Zhi. Forrás: www.archdaily.com

NÖVÉNYHÁZAK MEGJELENÉSE KÖZÉPÜLETEKBEN

A Ny Carlsberg Glyptotek belső udvarát uraló üvegház. Kopenhagen, Dánia, 1897

Delugan Meissl Associated Architects: Taiyuan Botanical Garden, Kína, 2021. Fotó: CreatAR
Forrás: <https://www.dmaa.at/work/taiyuan-botanical-garden>

Blight Rayner Architecture, Snohetta: Glasshouse Theatre, Queensland, Ausztrália, 2026

Delugan Meissl Associated Architects: Expo Cultural Greenhouse Garden, Pu Dong Xin Qu, Kína, 2024

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM MA

**Az állandó tárlatok elemzése kortárs
kiállítástechnikai szempontból**

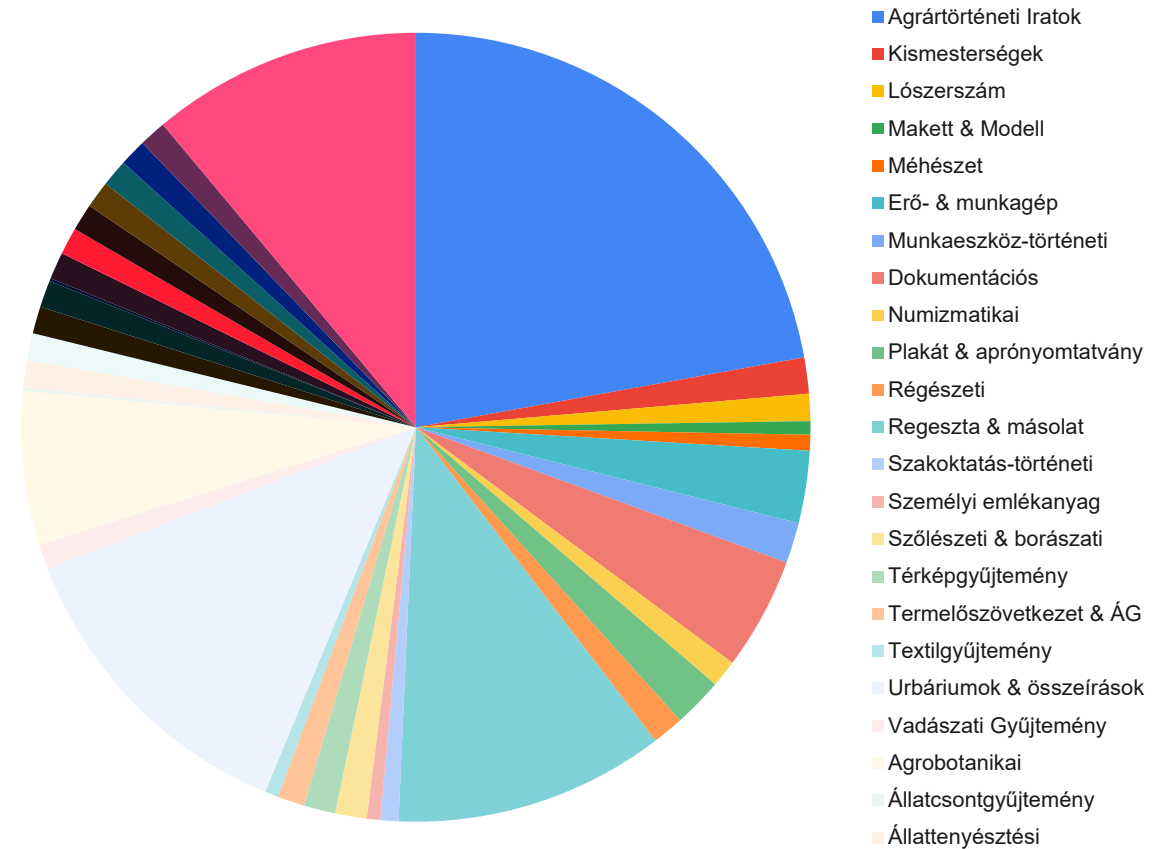
A GYŰJTEMÉNY ÖSSZETÉTELE

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum gyűjteményi állománya Európa egyik legjelentősebb agrártörténeli kincstára, amely összesen több mint 400 000 tétel műtárgyat és dokumentumot foglal magában. Ez a hatalmas corpus nem csupán statikus tárgyak halmaza, hanem a magyar gazdaság- és társadalomtörténet rendkívül összetett, 35 különböző szakgyűjteményre tagozódó lenyomata. Az állomány gerincét a monumentális írásos és dokumentációs anyag adja, amelynek legnagyobb egysége a 60 000 tételből álló Agrártörténeli Iratok, de ide tartozik a 35 000 darabos Urbáriumok és összeírások gyűjteménye, valamint a 30 000 egységet számláló Regesza és másolatgyűjtemény is. Ezek az iratanyagok képezik a hazai agrártörténeli kutatások elsődleges forrásbázisát.

A tárgyi gyűjtemények közül kiemelkedik a technikai fejlődést reprezentáló Erő- és munkagépgyűjtemény, amely 8 000 darabos állományával a monumentális mezőgazdasági gépek, traktorok és gőzlokomobilok fejlődését mutatja be. Ezt egészíti ki a 4 500 darabos Munkaeszköz-történeli, valamint a hasonló méretű Kismesterségek és Kézi eszközök gyűjteménye, amelyek a paraszti és kisipari munka mindennapi szerszámkészletét őrizik meg az utókor számára. A technikai vívmányokat továbbá 1 500 makett és modell teszi szemléletessé.

A múzeum biológiai és természeti gyűjteményei tudományos szempontból is világra szólóak. Az Agrobotanikai gyűjtemény 17 000 darabos herbáriumja és magmintái mellett a 2 750 tételből álló Vadászati Gyűjtemény – benne a világhírű trófeákkal – képvisel kiemelkedő értéket. Noha darabszáma alapján kisebb, a 400 darabos Állatcsontgyűjtemény archeozoológiai jelentősége felbecsülhetetlen a Kárpát-medence faunájának kutatásában. Az erdőgazdálkodás és faipar emlékeit további 3 000 tárgy reprezentálja.

A szakági gyűjtemények sorában a magyar borkultúra 3 500 darabos szőlészeti és borászati állománya, a 6 000 tételből álló állattenyésztési és törzskönyvi dokumentáció, valamint a 3 000 darabos lószerszámgyűjtemény kapott helyet. A vidéki életmódhoz szorosan kapcsolódó méhészet, halászat és kerámiaművesség eszközei szintén több ezres nagyságrendben képviseltetik magukat. A gyűjtemény vizuális rétegét az 5 500 darabos plakát- és aprónyomatvány-tár, a 3 000 eredeti fénykép és a 300 tételből álló filmarchívum teszi teljessé, amelyek a történelem vizuális kordokumentumaiként szolgálnak. Az állomány 98%-a jelenleg raktárakban pihen, és mintegy 10-15%-a, azaz körülbelül 40-50 000 tárgy tartozik a legmagasabb, „menekítendő” kategóriába, amely azonnali műtárgyvédelmi prioritást élvez.

A gyűjtemény megoszlása tételszám szerint a jelentősebb gyűjteményi egységeken

A JELENLEGI KIÁLLÍTÓTEREK ÉRTÉKELÉSE

A „Történelmi épületcsoport”, közismertebb nevén a városligeti Vajdahunyadvár egy kiemelkedő épített emléke az országnak, exponált pozíciója fontos turisztikai célponttá is teszi. Az eredetileg az 1896-os milleniumi ünnepekre ideiglenes szerkezetekből, Alpár Ignác tervei alapján felépített épületcsoport 1902 és 1908 között történő, tartós anyagokból való újra felépítésének ideje egybeesik a közép-európai nagy nemzeti gyűjtemények alapításával – a Szépművészeti Múzeum 1900-1906 között, a Múcsarnok 1895-96-ban épült; a bécsi Természettudományi Múzeum 1889-ben készült el. Ekkor a múzeum funkciója kizárólag a tárgyak gyűjtése, megőrzése, és a gyűjtemények kiemelt elemeinek láthatóvá tétele volt, az oktatási-kutatási tevékenység segítése mellett.

A városligeti épületegyüttes tervezésekor azonban nem a látogatói igények vagy bármely, a korban érvényes múzeumi szempont voltak irányadóak, hanem a teljesen más funkciójú épületek (pl. a vajdahunyadi várkastély, a segesvári óratorony másolata, osztrák barokk stílusú palota terek, stb.) egy épületkomplexumban történő összegzése. Alapvetően ez az oka annak, hogy a Mezőgazdasági Múzeum gyűjteményének és kiállításainak gyakorlatilag soha nem volt igazán megfelelő, jól kihasználható otthona a városligeti komplexum, és mára teljesen egyértelművé vált, hogy a múzeumi funkció, különösképpen egy mezőgazdasági múzeum kortárs igényeit, kibővült szolgáltató funkcióit egyáltalán nem lehet benne elhelyezni.

A természetes fényben úszó, műemléki védelem alatt álló impozáns terek alkalmatlanok egy élő, élményközpontú múzeumi funkciócsoport befogadására több okból kifolyólag is. Nem alakítható ki flexibilis kiállítótér az épület védelme miatt; nem lehet kizárni a természetes fényt vagy új burkolatokat kialakítani; nem lehet jól elhelyezni installációs rácsot, időnként változó pozíciójú válaszfalakat. Nehézkes az akadálymentesítés; az erőteljes történelmi karakterrel bíró terek hangulata bármilyen installáció fölött dominál. Valódi flexibilis kiállítótér, ami hagyja valóban élni a benne feldolgozott témát, csak az épület szerkezetének eltakarásával, kizárásával lehetne létrehozni, ami viszont a Vajdahunyadvárban rejlő lehetőségek és az épített érték elpazarlása lenne.

A kortárs technológiákhoz szükséges intenzív kábelezés csak jelenős bontások árán lenne megvalósítható; az akadálymentesítés igencsak nehézkes az épületben. Ezeknél azonban valószínűleg még nagyobb probléma, hogy nem lehet műtárgyvédelmi szempontból megfelelő légállapotot kialakítani a kiállítóterekben, a gépi szellőzés kialakítása lehetetlen a történelmi karakter megőrzése mellett. A kontrollálhatatlan légállapot erősen korlátozza a kiállítási és installációs lehetőségeket az épületben, gyakorlatilag megköti bármely tervező és kurátor kezét a kiállítható tárgyak minőségének és mennyiségének vonatkozásában.

A gótikus szárny egy részlete 2026 áprilisában. Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

A JELENLEG LÁTOGATHATÓ ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK ELEMZÉSE

Az állandó kiállítások hasonló, hagyományos eszközkészlettel készültek, így nem egyesével, hanem átfogóan elemezzük őket a továbbiakban. Az előző fejezetben említett okok nagyban befolyásolják a kiállítások karakterét, és magakadályozzák, hogy az intézmény újszerű kiállítással várja a látogatókat, nem is jellemző tárlatok rendszeres megújítása. A ma látogatható tárlatok többsége 2010 környékén nyílt, de a gótikus szárnyban ennél régebbi berendezések is láthatóak. Időszaki kiállítások rendszeresen megvalósulnak, ám szerény műszaki feltételek mellett, és jelentős látogatószámot nem tudnak generálni.

A 2026 ÁPRILISÁBAN ÁLLÓ ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK

„A magyar mezőgazdaság története a kezdetektől 1945-ig”

1074 m² | barokk-reneszánsz együttes, földszint
építés ideje: 2008

„A ló – Nemzeti lókiállítás”

375 m² | barokk-reneszánsz együttes, emelet
építés ideje: 2011

„Kincsem – Imperiál: Híres magyar versenylovak”

80 m² | barokk-reneszánsz együttes, emelet
építés ideje: 2009

„A vadászat aranykora Magyarországon”

865 m² | barokk-reneszánsz együttes, emelet
építés ideje: 1990-es évek (?)

„Ahol víz van, hal is akad”

388 m² | gótikus együttes, emelet
építés ideje: 2022

„A magyar szőlő és bor Európában”

530 m² | gótikus együttes, pince
építés ideje: 2000 (?)

„Erdészet”

813 m² | gótikus együttes, földszint
rendezés alatt 2026 áprilisában

TARTALMI ÉS TUDOMÁNYOS SZEMPONTOK

A jelenleg látogatható kiállítások fő célja egy fejlődéstörténeti narratíva átadása, illetve az egy-egy témára fókuszáló kiállítások esetében a mélyebb tudásátadás megvalósítása. **A kurátori-szakmai háttér mindegyik tárlat esetében számottevő tudományos felkészültségről tesz tanúbizonyságot**, a témák gazdagon illusztráltak szövegekkel, a tudományos hitelességük megkérdőjelezhetetlen. **Jellemző a lineáris bemutatás**, a témák feldolgozása általában egyfajta időrendi sorrendet követ. A tárgyak jól illusztrálják a gyűjtemény gazdagságát, azonban nem jelennek meg olyan számban, hogy valóban érzékeltessék a rendelkezésre álló tárgyi anyagot, minden esetben konzolidált mennyiségű tárgy van kiállítva a terekben.

KIÁLLÍTÁSTECHNIKA ÉS LÁTVÁNYVILÁG

Ezen a területen van eltérés az egyes kiállítások között, de általánosságban elmondható, hogy **a tárlatok hagyományos eszközökkel dolgoznak, szöveges felületek és vitrinben elhelyezett tárgyak dominálnak** a terekben. Nagyon **hiányzik az akár analóg, akár digitális interaktivitás** mindegyik kiállításból, a feltehetően utólagosan behelyezett egy-egy képernyő ezen eszközök koncepcionális integrálását a látogatói élménybe nem tudja pótolni. **A jelenlegi állandó kínálat, első sorban a hely kötöttségeiből adódóan nem használja ki azokat a lehetőségeket, melyet a mezőgazdaság fogalomköre felkínál** - aktivitásra, részvételre, kísérletezésre nem buzdít, **a látogatót passzív, szinte kizárólag szemlélődő helyzetbe szorítja.**

A látványvilág szinte mindegyik tárlat esetén meglehetősen ambivalens, mivel még a kortárs jegyeket hordozó installációk is a történeti tagozatokkal díszített, karakteres, kissé fáradt színvilágú burkolatokkal ellátott terekkel együtt tapasztalhatóak meg. Ez a kontraszt inkább gyengíti, mintsem erősíti a hatást: nem lehet egy-egy látványelemben elmerülve átszellemülni, mindvégig érezhető a zavaró kontraszt az épület karaktere és a benne feldolgozott téma között. Kivételt képez talán ez alól a trófeagyűjtemény bemutatása, a gótikus díszítőfestéssel ellátott terekben a díjnyertes trófeák „mútgargyasulnak”, egyfajta szakrális hangulatot alakítanak ki a térben.

A látványbeli hangsúlyokon, egy-egy kiemelt és emlékezetes pont hiányán felül **hiányzik a rétegzett információátadás a kiállításokból** – a gyorsan végigszaladó látogatók számára nincsenek kiemelt részletek, melyek képesek lennének egy általános benyomást adni; míg **a nagy mennyiségű szöveges információ** egyre ritkábban tapasztalható elszántság mellett olvasható csak végig. A kortárs trendek egyre inkább azt mutatják, hogy részletesebb információk átadására filmek, videók alkalmasak, ezekkel az eszközökkel – korukból kifolyólag érthető módon – szinte egyáltalán nem élnek a tárlatok.

INKLUZIVITÁS ÉS HOZZÁFÉRHETŐSÉG

A hozzáférhetőség tekintetében megfigyelhetőek hiányosságok a tárlatokban. A különböző **akadálymentességet biztosító eszközök szinte teljes hiánya** (Braille-írás, megtapogatható elemek, indukciós hurok, stb.) kizárja a látogatás élményéből a fogyatékkal élőket, míg **a gyerekek megszólítására létrehozott elemek is ritkásan vannak elhelyezve**, nem részei következetesen kialakított koncepciónak.

MŰTÁRGYVÉDELEM ÉS MŰSZAKI HÁTTÉR

A vitrinekben elhelyezett tárgyak a mechanikai behatásoktól megfelelően védve vannak ugyan, **súlyos problémát jelent azonban az épület általános állapota, a múzeumi légállapot hiánya**, a gótikus épületszárnyban látható beázások pedig már esztétikai romlást is okoznak az egyértelmű műszaki gondok mellett. **A kiállítóterek, ugyancsak korukból kifolyólag nincsenek felszerelve a kortárs kiállítások megvalósításához szükséges elemekkel** – nem áll rendelkezésre megfelelő számú erőáramú végpont, nincsen kiépítve LAN-hálózat, ami a digitális eszközök összekapcsolását lehetővé tenné. A legtöbb világítótest elavult, a szükséges háttéreszközök, pl. poroltó, elektromos elosztó, épületgépészeti elemek, stb. nem megfelelően takarva jelennek meg. Továbbá fájóan hiányzik a természetes fény kizárásának a lehetősége, ami önmagában megnehezíti a digitális eszközök használatát, a megfelelő hangulatú világítás kialakítását is.

A Vajdahunyadvár belső tere 2026 tavaszán. Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

„A magyar mezőgazdaság története a kezdetektől 1945-ig” kiállítás terei 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

„A magyar mezőgazdaság története a kezdetektől 1945-ig” kiállítás terei 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

Időszaki kiállítások 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

„A vadászat aranykora Magyarországon” kiállítás terei 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

„A vadászat aranykora Magyarországon” kiállítás terei 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

„Ahol víz van, hal is akad” kiállítás terei 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

„Erdészet” kiállítás terei. Fotó: Magyar Mezőgazdasági Múzeum

„A magyar szőlő és bor Európában” kiállítás terei. Fotó: Magyar Mezőgazdasági Múzeum

Az „Erdészet” (fent) és „A magyar szőlő és bor Európában” (lent) kiállítások terei
Fotó: Magyar Mezőgazdasági Múzeum

„A ló – Nemzeti lókiállítás” terei 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

„Kincsem – Imperiál: Híres magyar versenylovak” kiállítás terei 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM MA

**Az intézményi háttér és területigények
összefoglalása**

ÁLTALÁNOS MÚZEUMI INFRASTRUKTÚRA

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum a Vajdahunyadvárban jelenleg 5059 m² kiállítótérrel várja a látogatókat, kiegészülve közel 1000 m² irodahellyel, 550 m² műhellyel, 1430 m² raktárral és mintegy 4200 m² közlekedővel és egyéb funkciókat betöltő terekkel. Az intézmény infrastrukturális hátterének állapota rávilágít a patinás történelmi környezet és a modern muzeológiai követelmények között feszülő ellentmondásokra. Az intézmény otthonául szolgáló Vajdahunyadvár a Városliget kiemelt turisztikai övezetében fekszik, és bár a Liget-projekt révén egy megújuló kulturális szövet részévé vált, éppen ez a közelség teszi szembetűnővé elmaradottságát. A szomszédságában található, 21. századi követelményekre optimalizált épületekkel összevetve az épületcsoport strukturális és funkcionális alkalmatlansága a mezőgazdasági múzeumi funkciók befogadására egyértelmű.

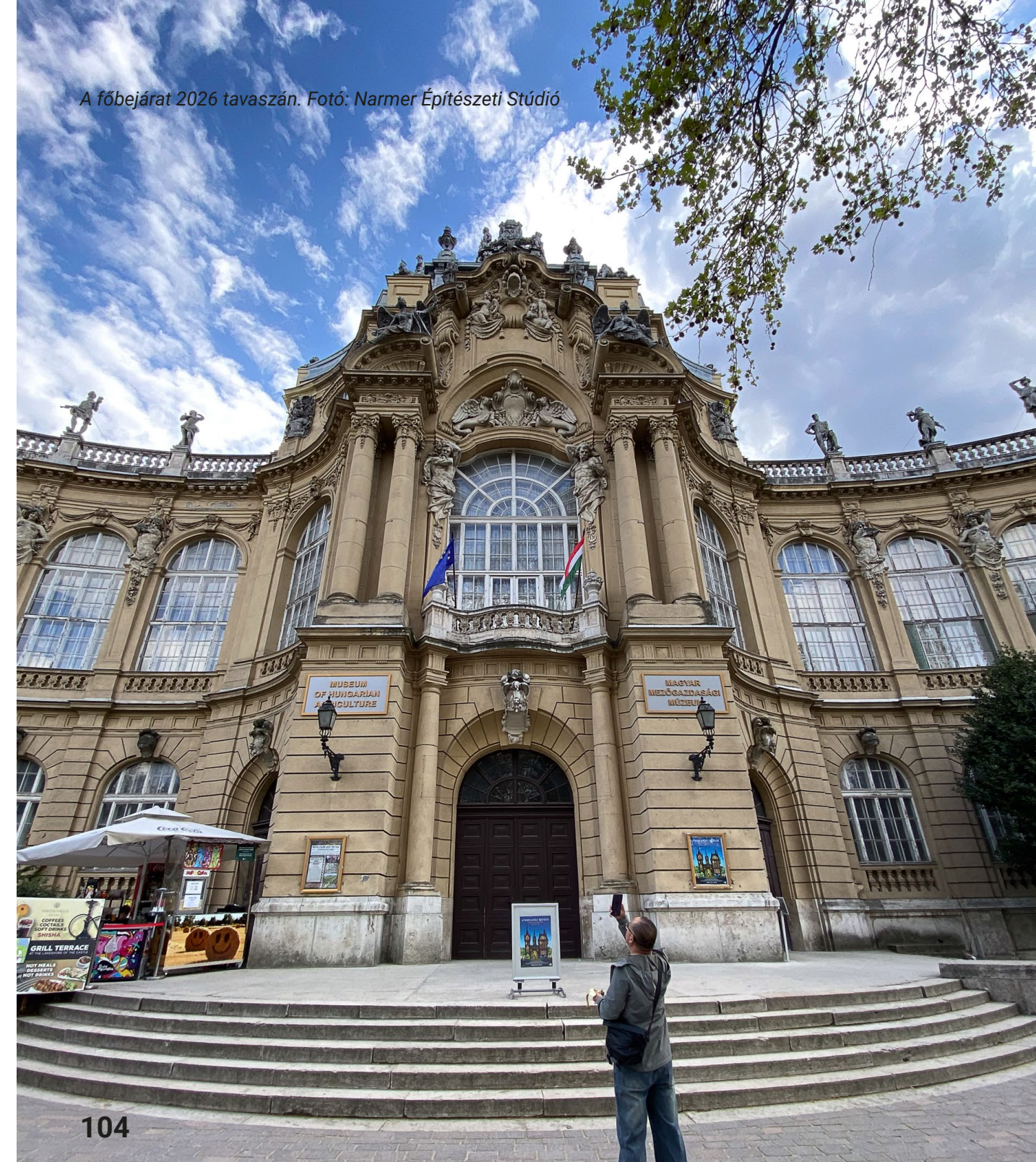
Az épületegyüttes tagoltsága és műemléki jellege alapvetően korlátozza a belső terek hasznosíthatóságát. A reneszánsz-barokk szárny a látogatófogadás központja, amely a főbejárat és kapcsolódó látogatókat kiszolgáló funkciók, továbbá állandó kiállítások mellett nagy számú rendezvénynek is otthont ad. Ezen funkciók keveredése az épületen belül sok üresen hagyott teret, megnyúlt látogatói útvonalakat eredményez. A hátsó traktusban elhelyezkedő műtárgyraktárak és kiszolgáló helyiségek a történelmi falak közé szorítva nehezen rendezhetők be kortárs eszközökkel és gépészeti háttérrel. Hasonló kettősség jellemzi a gótikus épületcsoportot is: az akadálymentesítés problémái, a díszítőfestéssel gazdagon dekorált terek nehezítik a korszerű látogatói igények, múzeumtechnikai adaptáció érvényesítését. Megjegyzendő továbbá, hogy az épület súlyos szerkezeti problémáiról árulkodnak a beázások, vakolatpergések, melyek lépten-nyomon megfigyelhetők a gótikus szárny tereiben.

Az összekötő épületszakasz és a román stílusú szárny képviseli az intézmény operatív és adminisztratív hátszágát. Az irodatermek természetes bevilágítása elégtelen, a munkakörnyezet klimatizálása sem kielégítő, a 21. századi sztenderdektől elmarad a munkakörnyezet. A látogatók kiszolgálására hivatott terek – ruhatár, büfé – állapota messze elmarad a kortárs igényektől; míg a valóban korszerű elemek kialakítására (baba-mama szoba, múzeumpedagógiai foglalkoztató, workshopter, filmvetítésre alkalmas helyiség, stb.) nehezen található hely a jelenlegi keretek között.

A legkritikusabb pontot azonban az épületfizikai és szerkezeti adottságok jelentik, amelyek alapjaiban veszélyeztetik a gyűjtemény biztonságát. A raktárhelyiségek és a kiállítótér elégtelen épületszerkezetei – a szigetelés hiánya vagy előregedése, a falak hőtechnikai jellemzői – miatt nem lehet kialakítani és fenntartani azt a szabályozott múzeumi légállapotot, amely a különösen érzékeny anyagok, szerves maradványok és papíralapú dokumentumok megőrzéséhez elengedhetetlen lenne. Ez nem csak a kortárs múzeumi bemutatást lehetetleníti el, hanem a múzeumi szakmai munka és a kulturális örökségvédelem gátját is jelenti.

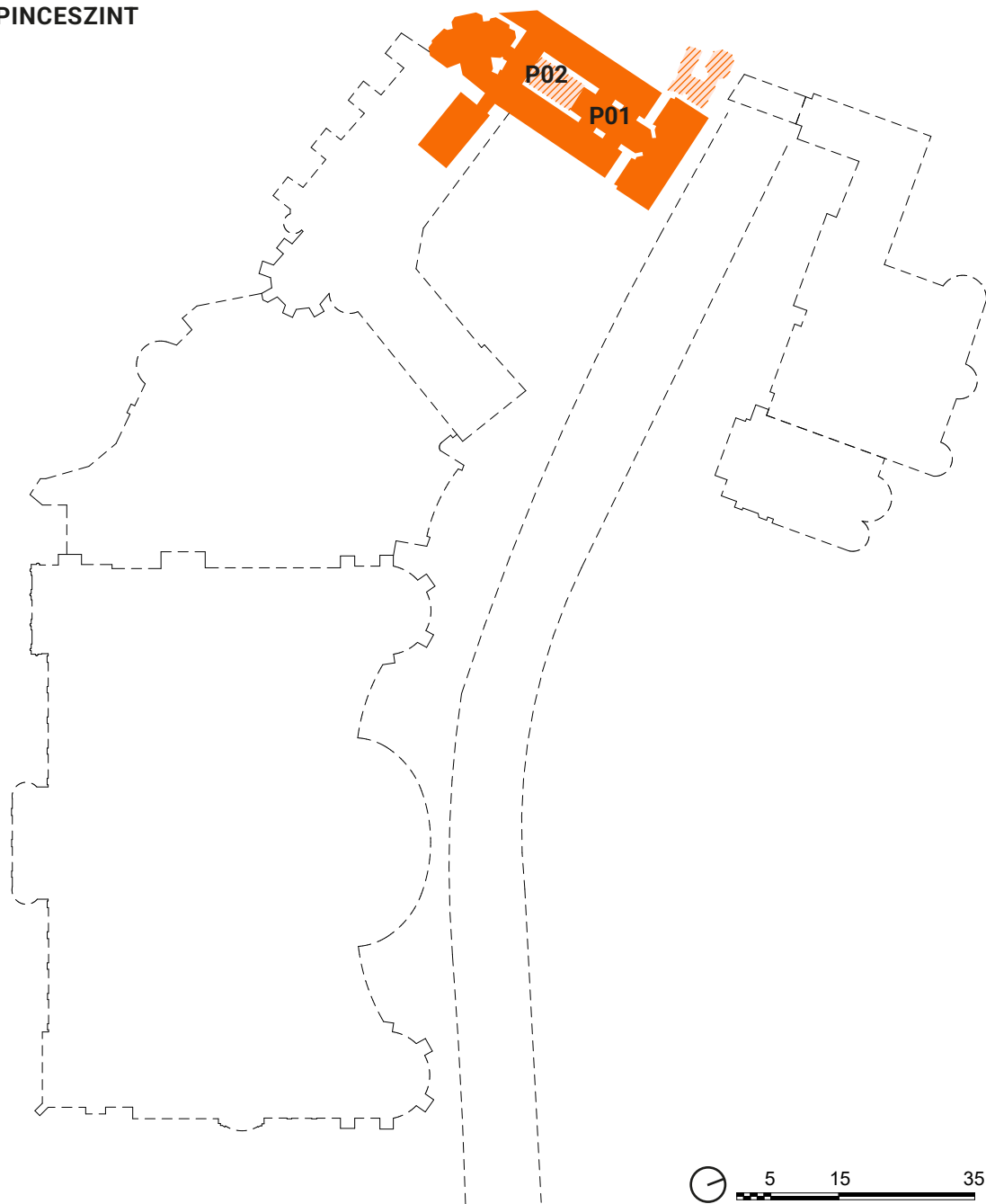

A főbejárat 2026 tavaszán. Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

A komplexum bejárata 2026 tavaszán. Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

PINCESZINT

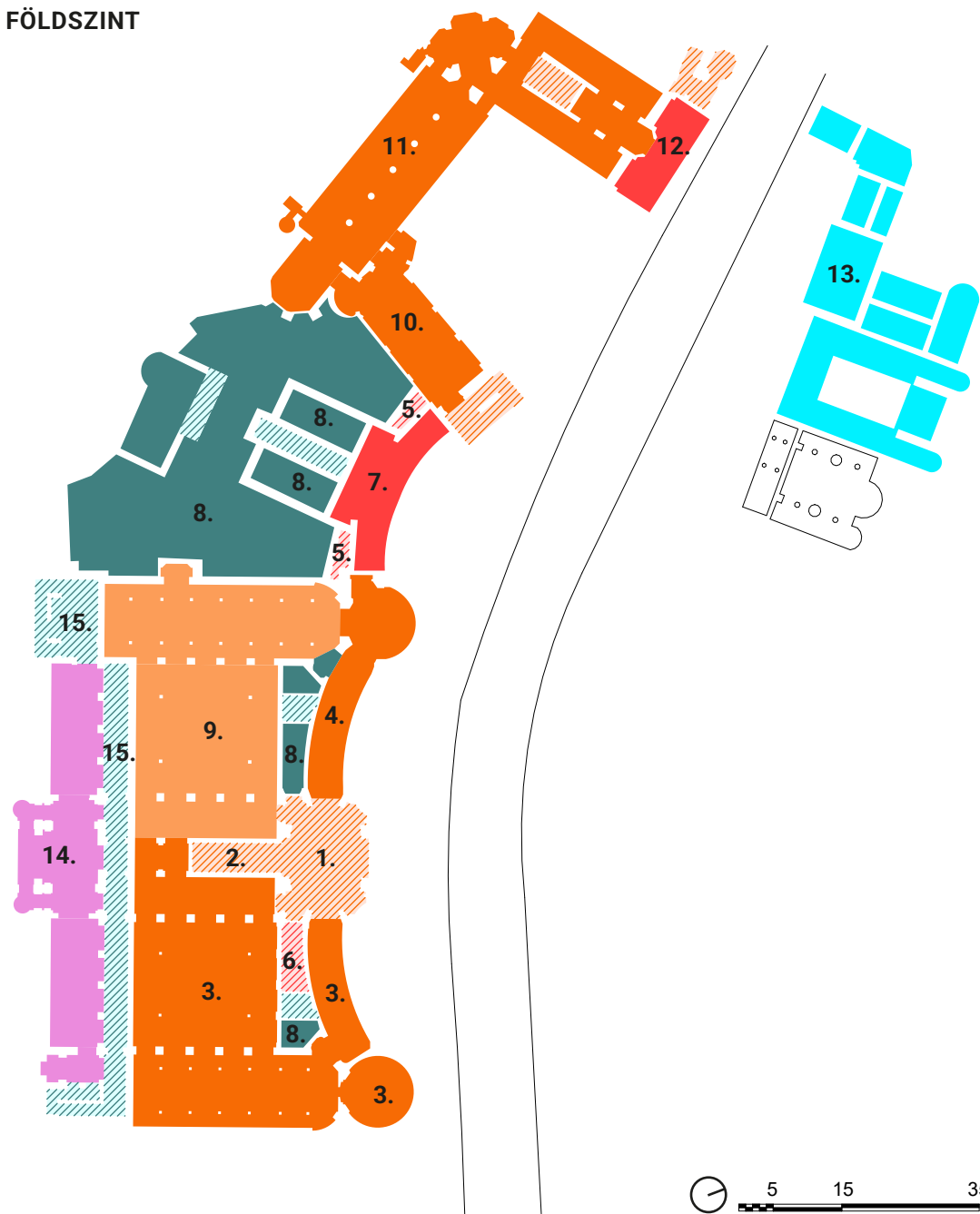
FŐ PINCESZINTI HELYISÉGCSOPORTOK

P01	Állandó kiállítótér	530 m ²	„A magyar szőlő és bor Európában”
P02.	Közönségforgalmi közlekedő	75 m ²	-

JELMAGYARÁZAT

	Közönségforgalmi közlekedő		Üzemeltetési háttér
	Állandó kiállítótér		Üzemeltetési közlekedő
	Időszakos kiállítótér		Shop, büfé
	Műtárgyraktár		Látogatói infrastruktúra
	Iroda és szociális helyiségek		

FÖLDSZINT

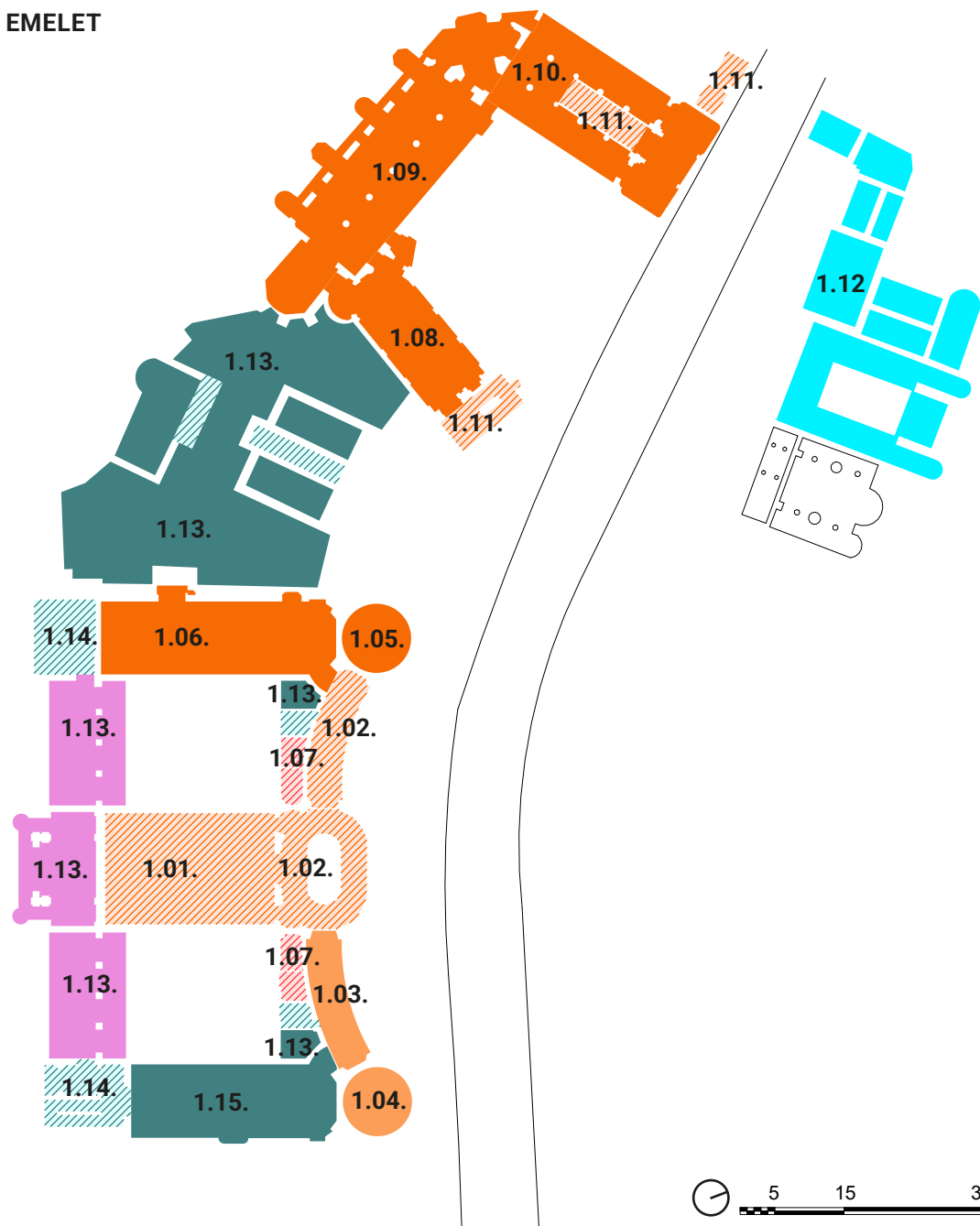
FŐ FÖLDSZINTI HELYISÉGCSOPORTOK

1.	Főbejárat és lobb	370 m ²	
2.	Lépcsőház	60 m ²	
3.	Állandó kiállítótér	1074 m ²	„A Magyar Mezőgazdaság Története a kezdetektől 1945-ig”
4.	Állandó kiállítótér / közlekedő	209 m ²	
5.	Látogatói infrastruktúra	21 m ²	mosdók
6.		32 m ²	ruhatár
7.		163 m ²	büfé
8.	Üzemi terület	1160 m ²	
9.	Időszaki kiállítótér / rendezvénytér	1077 m ²	
10.	Időszaki kiállítótér	233 m ²	
11.	Állandó kiállítótér	813 m ²	„Erdészet”
12.	Shop	140 m ²	
13.	Irodák	596 m ²	
14.	Műtárgyraktár	509 m ²	
15.	Üzemi közlekedő	374 m ²	

JELMAGYARÁZAT

	Közönségforgalmi közlekedő		Üzemeltetési háttér
	Állandó kiállítótér		Üzemeltetési közlekedő
	Időszaki kiállítótér		Shop, büfé
	Műtárgyraktár		Látogatói infrastruktúra
	Iroda és szociális helyiségek		

EMELET

FŐ EMELETI HELYISÉGC SOPORTOK

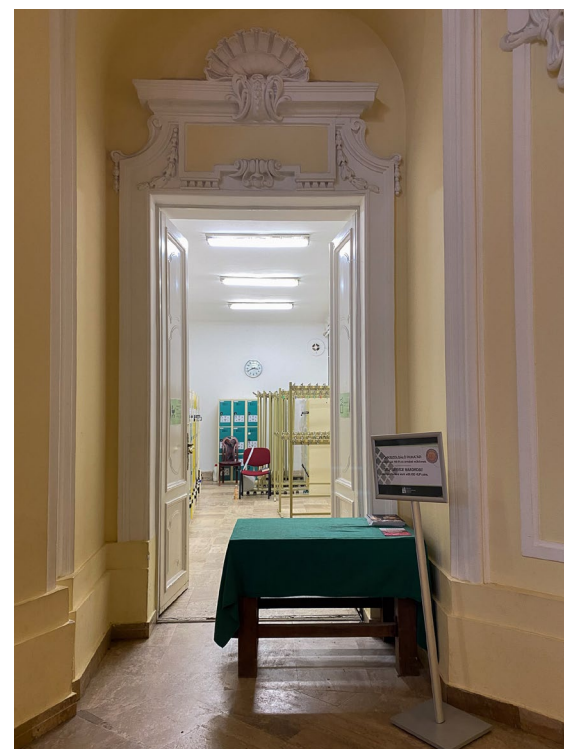
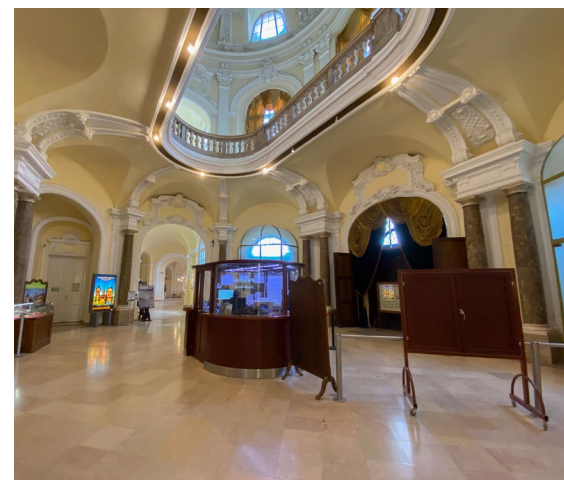
1.01.	Közlekedő és rendezvénytér (díszlépcsőház)	390 m ²	
1.02.	Közönségforgalmi közlekedő	257 m ²	
1.03.	Időszaki kiállítótér / rendezvénytér	100 m ²	
1.04.	Időszaki kiállítótér	78 m ²	„A 130 éves Magyar Mezőgazdasági Múzeum Kincsei”
1.05.	Időszaki kiállítótér	78 m ²	„Kincsem, Imperiál - Híres magyar versenylovak”
1.06.	Időszaki kiállítótér	375 m ²	„A Ló – Nemzeti lókiállítás”
1.07.	Látogatói infrastruktúra (mosdók)	60 m ²	
1.08.	Állandó kiállítótér	865 m ²	„A vadászat aranykora Magyarországon”
1.09.	Állandó kiállítótér		
1.10.	Állandó kiállítótér	388 m ²	„Ahol víz van, hal is akad”
1.11.	Közönségforgalmi közlekedők	134 m ²	
1.12.	Irodák	596 m ²	
1.13.	Műtárgyraktárak	1166 m ²	
1.14.	Üzemi közlekedők	190 m ²	
1.15.	Konferenciaterem	322 m ²	

JELMAGYARÁZAT

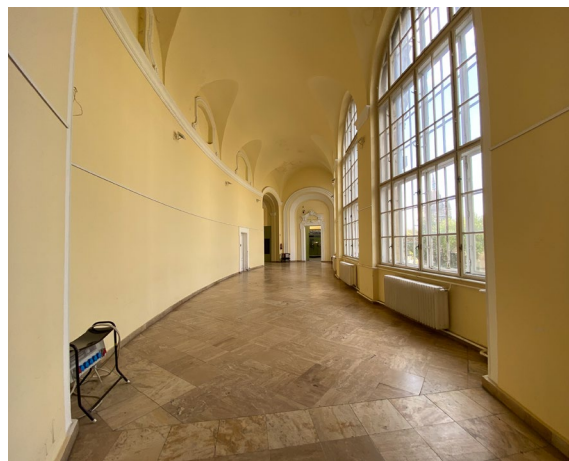
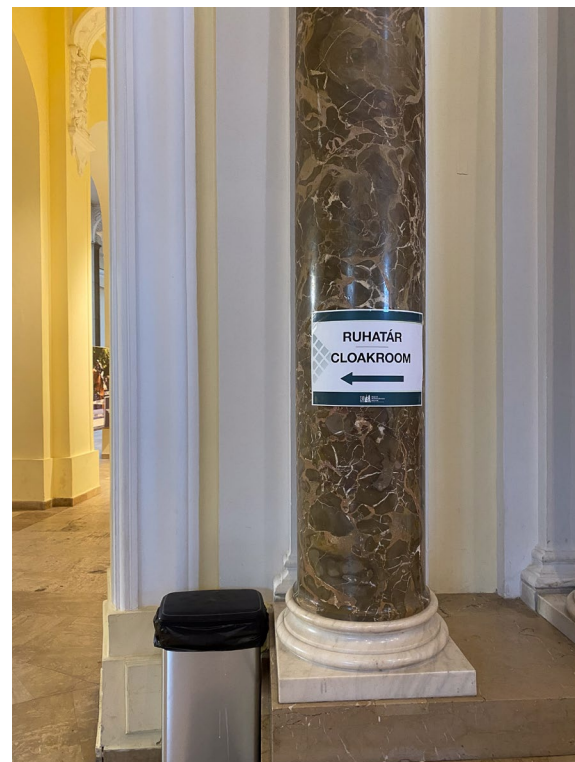
	Közönségforgalmi közlekedő		Üzemeltetési háttér
	Állandó kiállítótér		Üzemeltetési közlekedő
	Időszaki kiállítótér		Shop, büfé
	Műtárgyraktár		Látogatói infrastruktúra
	Iroda és szociális helyiségek		

Akadálymentes megközelítési lehetőség 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

Látogatói infrastruktúra terei 2026 tavaszán - előcsarnok, ruhatár, büfé
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

Látogatóirányítás és közlekedők 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

Shop 2026 tavaszán
Fotó: Narmer Építészeti Stúdió

MŰTÁRGYRAKTÁROZÁS

A gyűjtemény eredete a múzeumok megalakulásának korára nyúlik vissza, ezért egy általános múzeumi gyűjtemény abban az értelemben, hogy mindenféle műtárgy megjelenik benne, a pollenektől a legnagyobb mezőgazdasági gépekig lenyűgöző változatosságban. A Magyar Mezőgazdasági Múzeum gyűjteményi és raktározási helyzetének átfogó elemzése rávilágít egy országos jelentőségű, rendkívül összetett intézményi háttérre, amely jelenleg komoly strukturális és kapacitásbeli kihívásokkal küzd. A múzeum teljes gyűjteménye meghaladja a 400 000 darabot, amely 35 különböző gyűjteményi egységre tagozódik. Ezek közé tartoznak az olyan jelentős állományok, mint a 60 000 egységet számláló Agrártörténeti Iratok, a 35 000 darabos Urbáriumok és összeírások gyűjteménye, vagy az egyedülálló tudományos értéket képviselő Agrobotanikai és Állatcsontgyűjtemények.

A raktározási körülmények kritikus állapotokat tükröznek: a gyűjtemény több mint 98%-a raktárakban van elhelyezve, amelyek szinte kivétel nélkül elérték teljesítőképességük határát. A zsúfoltság mértéke több helyen drámai, ami nemcsak a napi munkavégzést, hanem a takarítást, a karbantartást és a biztonságtechnikai feladatok ellátását is súlyosan nehezíti. Különösen aggasztó az általános helyhiány mellett az épületek állapota: a teherliftek hiánya vagy elégtelensége, valamint a nem megfelelő klimatizáció és műtárgyvédelem miatt bizonyos raktárakban a helyzet válságosnak tekinthető.

A tárgyi állomány összetétele is speciális tárolási igényeket támaszt. A gyűjteményben kiemelkedően magas a papíralapú dokumentumok aránya, de jelentős a fa- és fémanyagú szerszámok, valamint a nagy térigényű mezőgazdasági gépek és járművek jelenléte is. A műtárgyvédelmi kockázatokat fokozza a túlszűfolt tárolószervezetek alkalmazása, a közvetlenül a földön való tárolás előfordulása, valamint a gyűjtemény jellegének nem megfelelő tárolórendszerek használata.

Bár a lopásveszély vagy az aktív gomba- és rovarfertőzés nem tekinthető általánosnak, lokálisan ezek is problémát jelentenek. A raktárkezelési nehézségeket tovább tetézi a képzett szakszemélyzet hiánya és a nyilvántartási rendszerek hiányosságai. Sok esetben a leltározandó tárgyak felhalmozódása és a gyűjteménybe nem tartozó anyagok (például kiállítási vitrinek, csomagolóanyagok) jelenléte tovább csökkenti a kihasználhatóságot.

Összességében a Magyar Mezőgazdasági Múzeum raktározási helyzete sürgős beavatkozást igényel. A 2026-os állapot alapján egyértelmű, hogy a tudományos szempontból kiemelkedő jelentőségű, gyakran primer forrásokot őrző gyűjtemény hosszú távú megőrzése csak egy átfogó, kapacitásbővítést és infrastrukturális korszerűsítést célzó fejlesztés által biztosítható.

Iráttár. Fotó: MMGM

MŰVÉSZETI MOODBOARD

**Az új gödöllői helyszín területhasználati
konceptiója**

A GÖDÖLLŐI KAMPUSZ TÖRTÉNETI FEJLŐDÉSE

A Szent István kampusz jelenlegi területe Gödöllő történeti vadaskertjét, „Fácánoserdejét” foglalja magába. A jelenlegi főépület az 1920-as években épült premontrei konviktusként, rendházként és gimnáziumként, Kertész K. Róbert és Sváb Gyula tervei alapján. A neobarokk tömb nem sokáig adhatott helyet a rend oktatási tevékenységének; a II. vh. alatt hadikórházként működött, majd 1945-ben fogolytáborrá alakították, végül az 1948-as államosítást követően itt hozták létre az agrárszakember képzési intézményt, mely Gödöllői Agrártudományi Egyetemenként működött és indult fejlődésnek 1957-től kezdve.

Az együttes több ütemű bővítésen esett át a 20. sz. második felében, ekkor épült a műemléki védelmet élvező Víztorony (Jánossy György, 1955), az egyetem 2-es számú lakóépületi tömbje (Rimanóczy Gyula) stb. Kiemelendő az Aula épülete (korábban a Gépészmérnöki Kar központi épülete, ép.: 1969), melynek nagy belső átriumát egy lenyűgöző méretű bronz alkotás, „A mag apoteózisa” dominálja, mely Amerigo Tot munkája 1983-ból.

A kollégiumi épületek mintegy 1700 fő elhelyezésére adnak lehetőséget, egy hét épületből álló, hidakkal összekapcsolt komplexumot alkotnak, ebből négy a 20. század fő irányzatainak megfelelő nyers, funkcionális tömeg, melyeket 2006-ban bővített a MATE további 3 épülettel.

A jelen tárgyalt fejlesztéshez kapcsolódik a Mezőgazdasági Eszköz- és Gépfejlődéstörténeti Szakmúzeum épülete, mely a Tihanyi&Halmos tevezőiroda munkája az 1980-as évekből, annak idején Ybl-díjjal értékelt munka. Az épület a 2000-es évek elején bővítésen esett át, mellyel kialakult a MATE Tudástranszfer Központja, míg a földszint nagyrészt a Gépfejlődéstörténeti Szakmúzeum lenyűgöző gyűjteménye foglalja el.

Mára a kampusz közel 100 000 m² beépített alapterületet kezel mintegy 60 hektáron.

Források:

L. Simon László: *A mag apoteózisa. Képzőművészeti alkotások a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem képzési helyein.* MATE, 2026.

Guba Sándor (szerk.): *Gödöllő Településképi Arculati Kézikönyve*, 2017.

Fortepan

<https://szentistvancampus.uni-mate.hu/campusunk-tortenete>

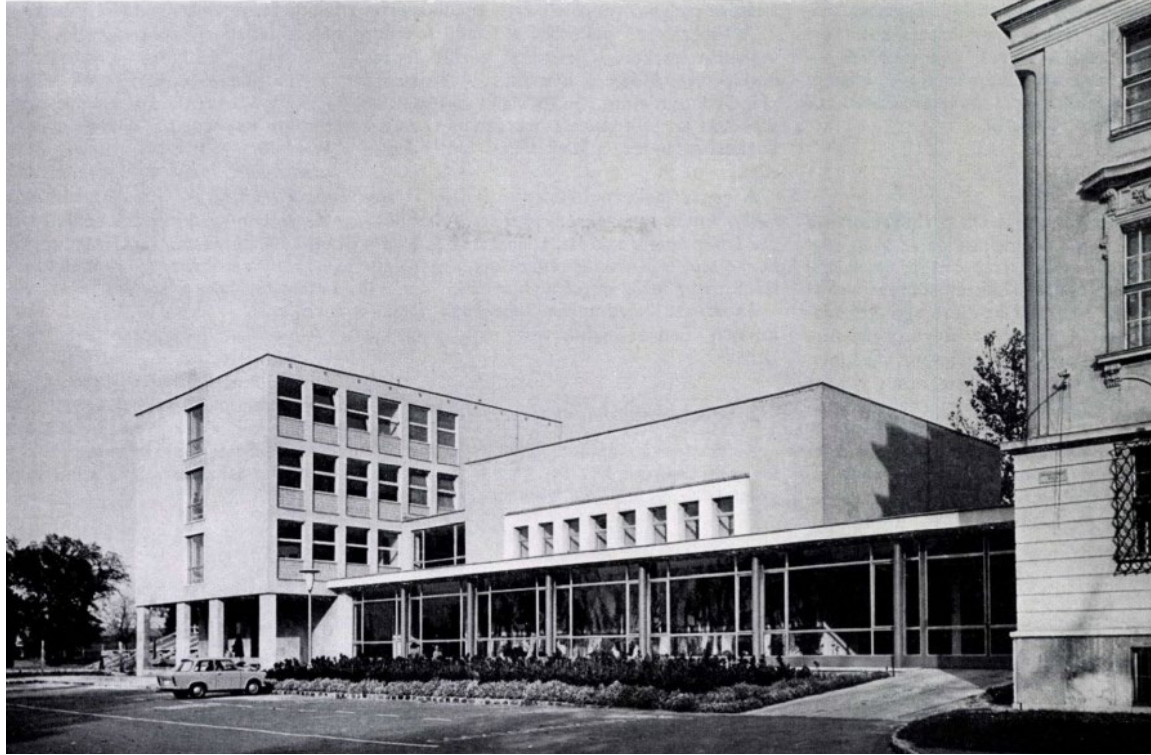
<https://eptort.bme.hu/database/godolloi-egyetem-szeminariumi-eloadoepelete/>

Az egyetem területe a Harmadik Katonai felmérésen (1869 – 1887)

A MATE jelenlegi főépülete, a fotó készítése idején premontrei rendház, konviktus és gimnázium, háttérben a vasútállomással (Királyi Váró), 1930. Forrás: www.premontrei.hu

Archív képek a kampusz területéről. Forrás: Fortepan

Archív képek a kampusz területéről. Forrás: Fortepan

Légifotó a kampusz területéről. Forrás: CIVERTAN

A KAMPUSZ ÉPÜLETÁLLOMÁNYA

1. Aula épület | 2. Főépület (korábbi premontrei rendház) | 3. A kollégium főbejárata | 4. C épület | 5. A épület

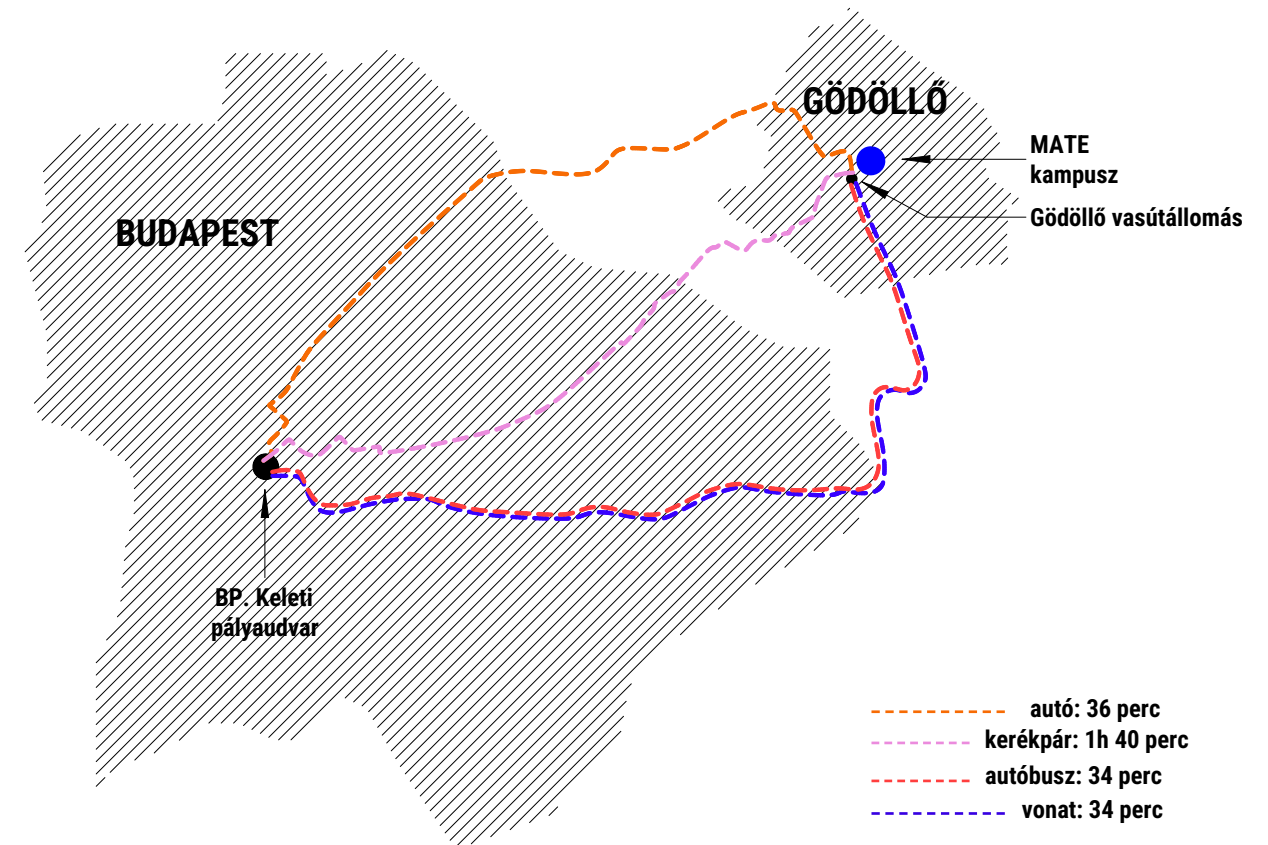
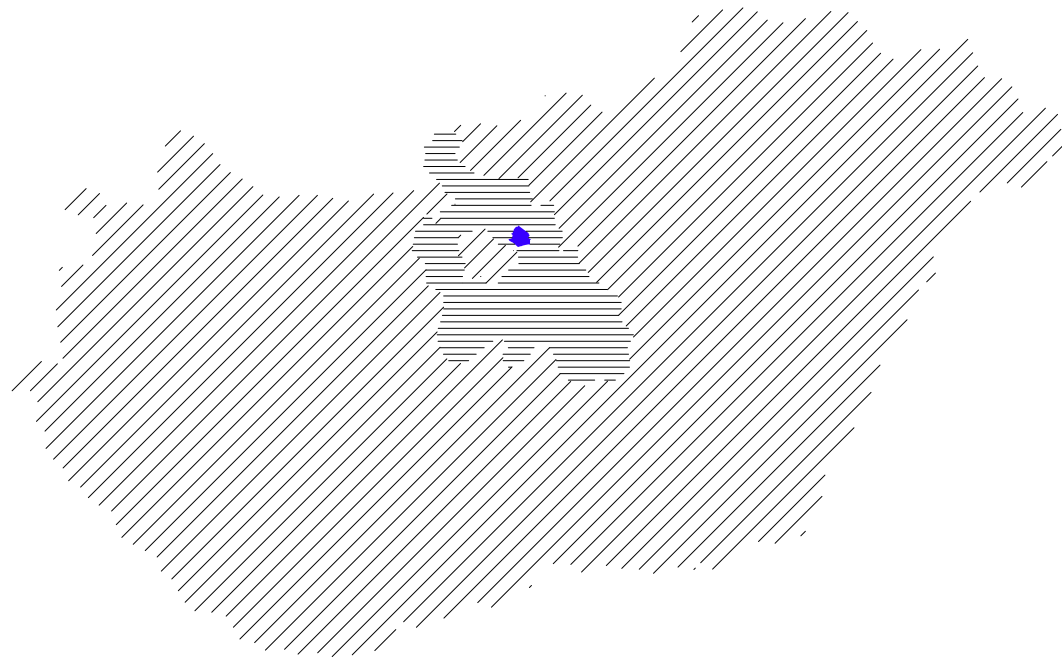

6. F épület | 7., 8. Mezőgazdasági Eszköz- és Gépjelöltés-történelmi Szakmúzeum és MATE Tudástranszfer Központ | 9. Víztorony

A TERÜLET ELHELYEZKEDÉSE, MEGKÖZELÍTÉS

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum országos jelentőségű múzeum, melynek a fővárosi vagy fővároshoz közeli elhelyezése indokolt az ország sugaras főútvonal- és tömegközlekedési hálózatának köszönhetően.

A Múzeum Gödöllőre költözése nem csökkenti jelentősen az elérhetőségét, mivel a Keleti Pályaudvartól gyakori és jó minőségű tömegközlekedési összeköttetéssel rendelkezik a terület, a vasútállomástól pedig pár perc sétára található a múzeum tervezett helye – a tömegközlekedéssel való elérés egyenértékű az autós megközelítéssel.

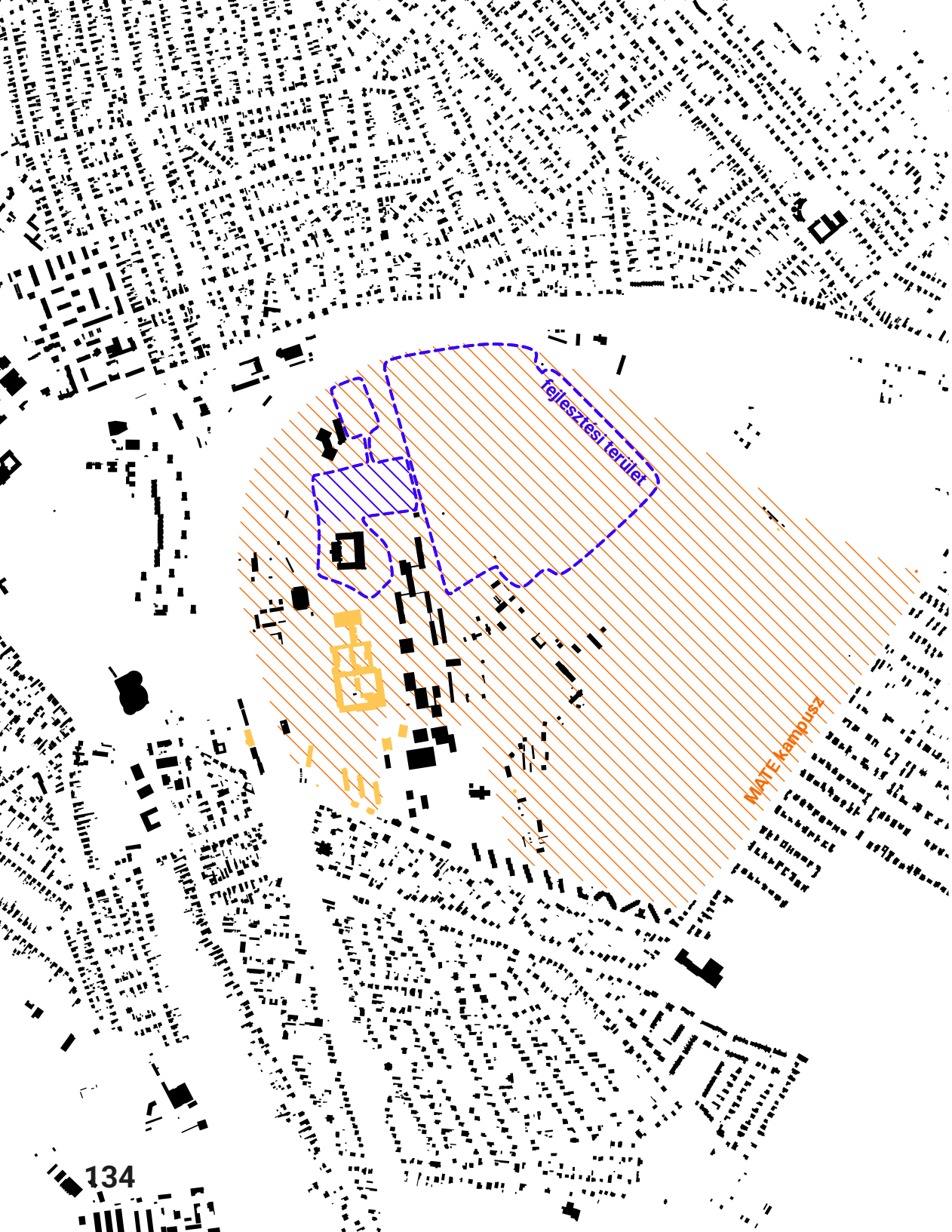

■ műemléki épületek /1. Grassalkovich kastély, 2. MATE főépület, 3. Királyi váró, 4. Víztorony

○ vasútállomás

- - - gyalogos távolság a kijelölt terület és a vasút között
- 10 perc séta

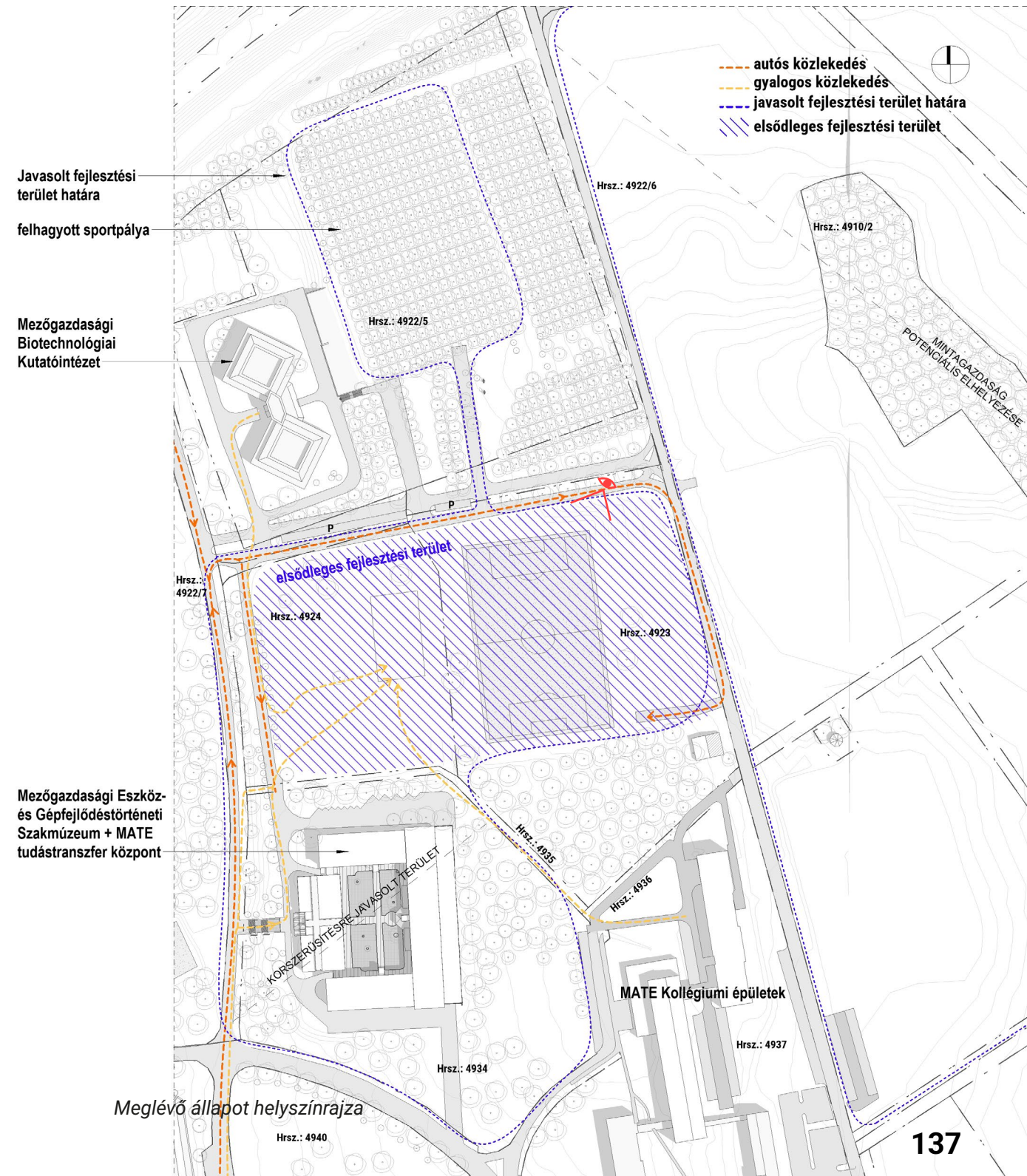
A HELYSZÍN

A kampusz meglehetősen heterogén épületállománnyal rendelkezik mind beépítés, mind méretek és stílusjegyek szempontjából. A vasútvonal íve által körülölelt egykori Fácánoserdő dombjaira épült házak kiteraszosított tereprendezéssel épültek, a nagy tömbök jellemzően nagy belső udvarral bírnak. A házak között nincsen kijelölt közlekedési főtengely; a szintmagasságot leküzdő gyalogos és autós útvonalak organikusan alakulnak, keresztezik egymást.

A fejlesztésre kijelölt elsődleges terület szomszédságában déli oldalon a Mezőgazdasági Eszköz- és Gépjelődéstörténeti Szakmúzeum, északi oldalon a Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóintézet található. Ez a két, meglehetősen markáns tömeg a kampusz nyugati oldalát feltárási útra fordul, az elsődleges fejlesztési területen belül két teraszosított kialakított futballpálya található jelenleg.

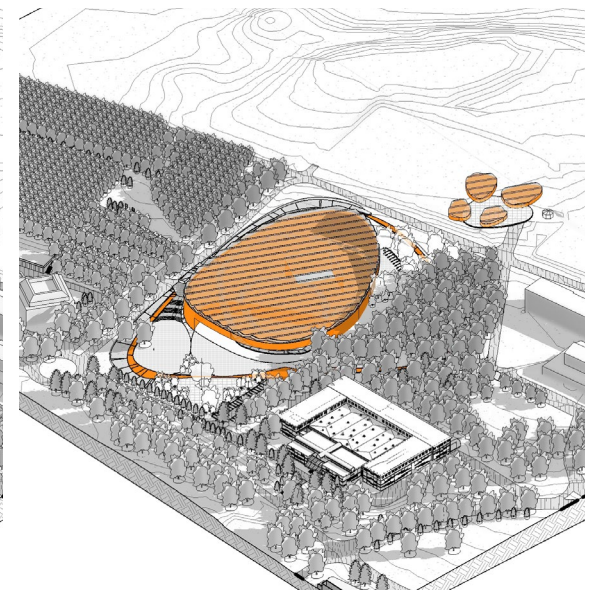
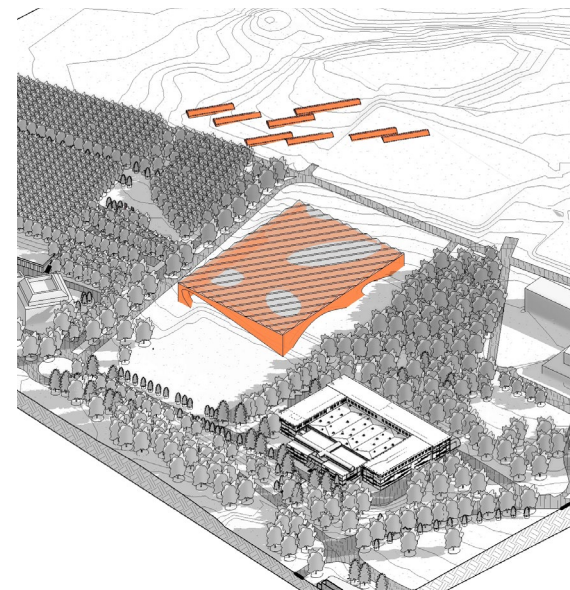
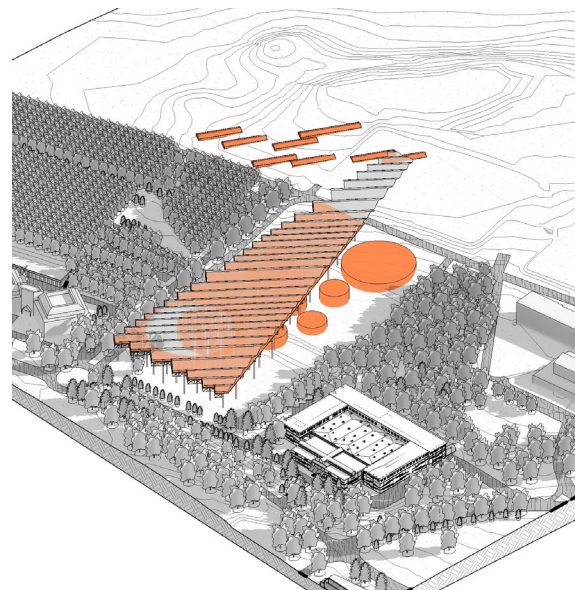
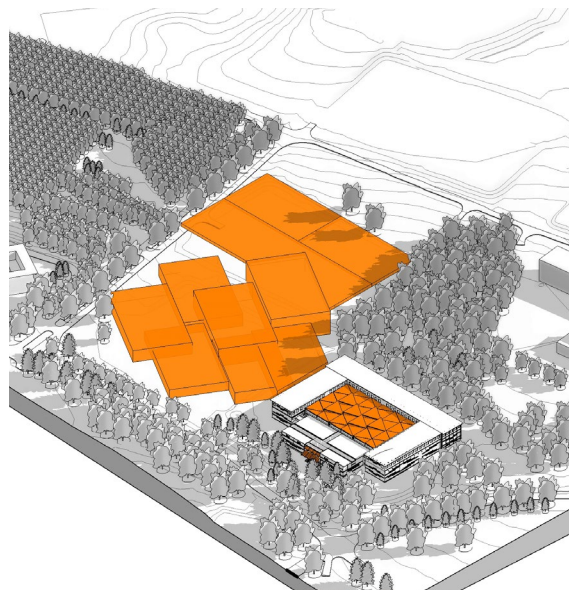
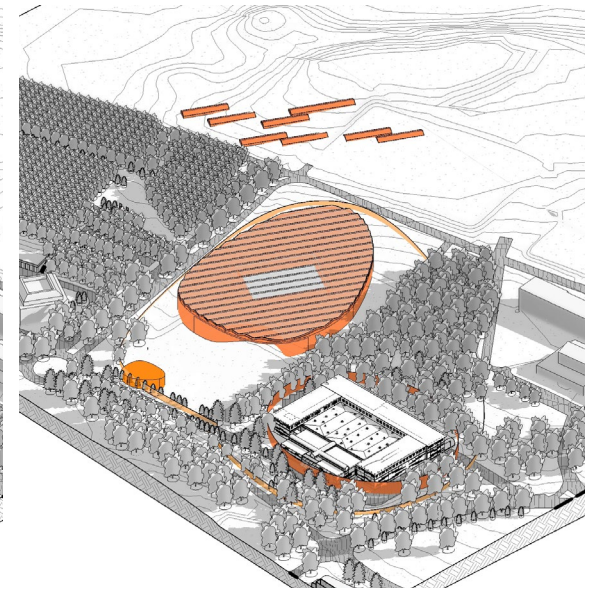
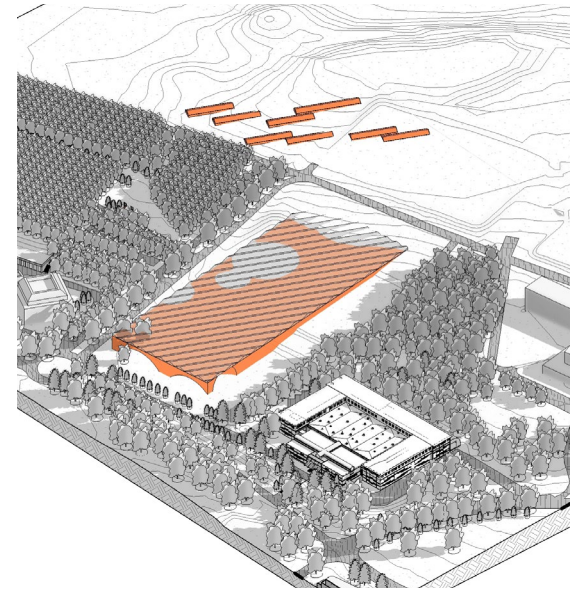
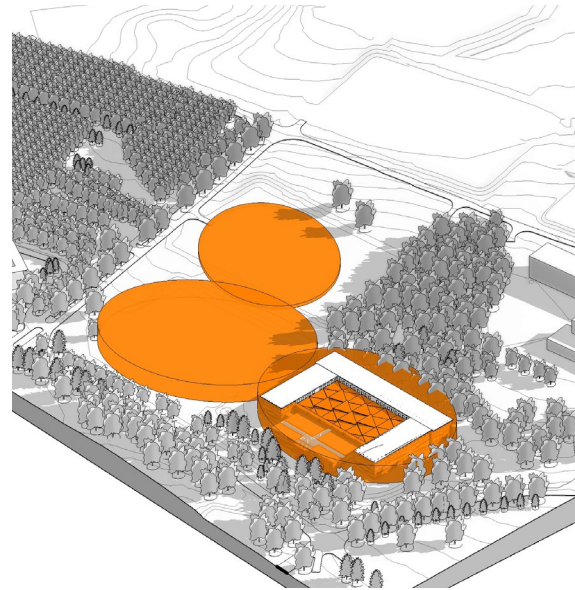
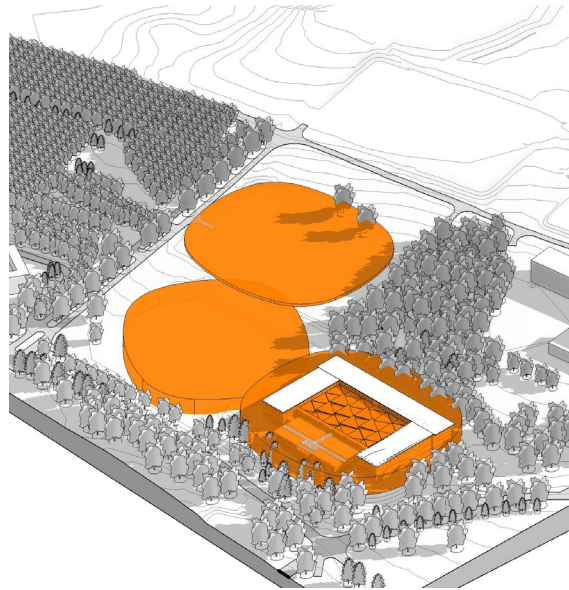

A helyszín a műfüves pályával előtérben. Fotó: Narmer Építészeti Stúdió, 2026. március

Meglévő állapot helyszínrajza

BEÉPÍTÉSI VÁZLATOK

BEÉPÍTÉSI VÁZLATOK

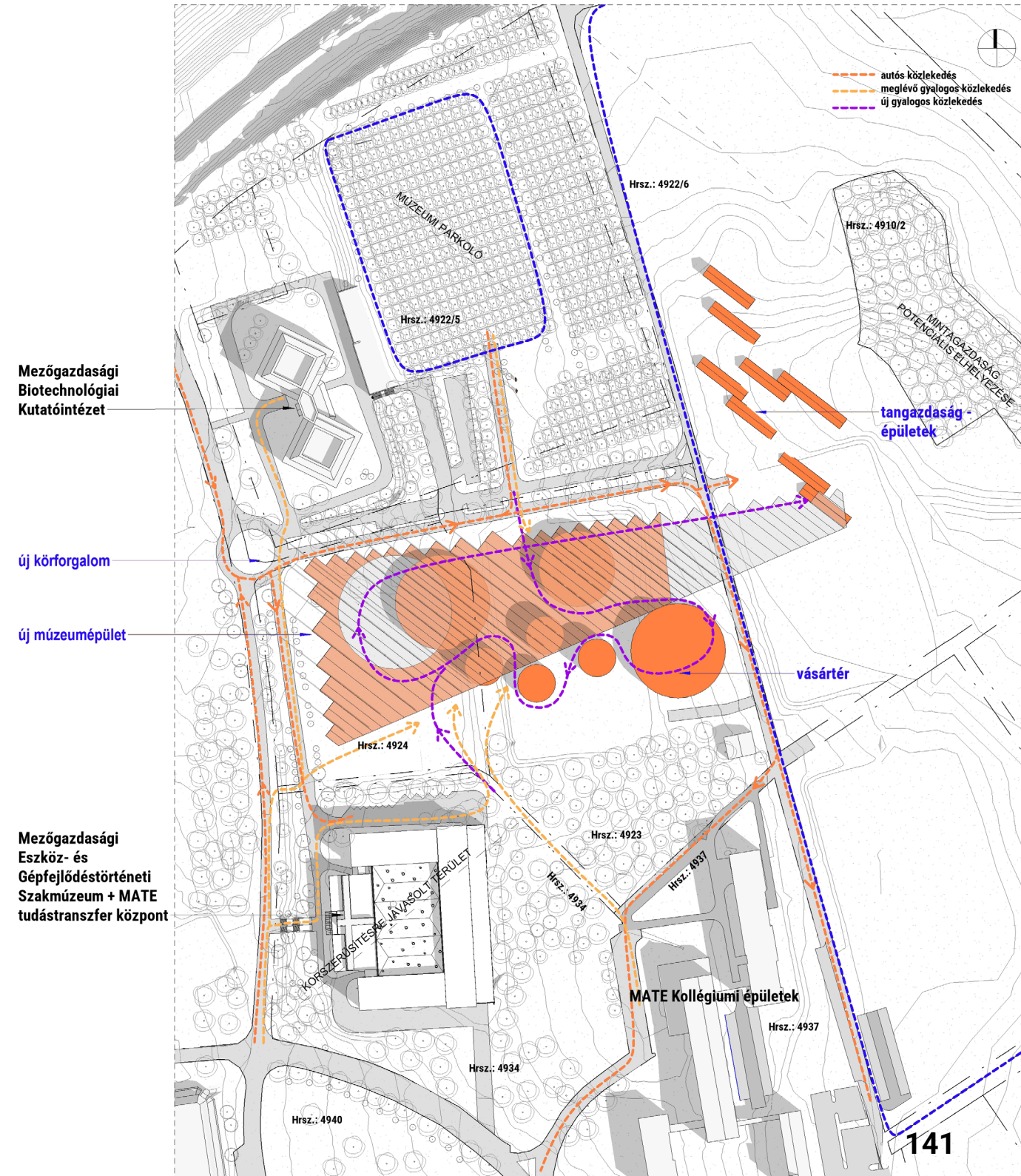
1. VÁLTOZAT

Az első javaslat egy nagy fesztávolságú, üvegház típusú tetőszerkezetre épül, amely a mezőgazdasági múzeum elsődleges építészeti és környezeti rendszerét képezi. A tető a telek egész területén átnyúló, folytonos üvegtetőként működik, amely alatt a funkciók térbeli szempontból egymástól független egységekként vannak elrendezve.

A rendszer pavilonos, elszórtan elhelyezett tömegekből áll: a zárt terek nem kapcsolódnak össze, a térbeli folytonosságot a közös tetőszerkezet biztosítja. A tető átnyúlik a termőföldek területére is, ami fizikai és vizuális folytonosságot teremt az különböző szintek között. Ez a megoldás lehetővé teszi a mezőgazdasági területek és a múzeumi program integrációját, és elősegíti a terepen átívelő gyalogos közlekedést.

A tető alatt a mezőgazdasági, kiállítási és közcélú funkciók vegyesen kapnak helyet. A múzeumi és vásári funkciók a telek felső szintjén helyezkednek el. A mezőgazdasági termelési terület és a gazdaság a keleti fensíkon található, ahol a termesztés és a termelt termékek közvetlen kapcsolatban állnak a szabadtéri vásárterülettel. A diffúz közlekedési rendszer szabad térhasználatot tesz lehetővé, csökkenti a zónák közötti formális hierarchiát. A pavilonos elhelyezkedés beleintegrálja a múzeumot a kampusz lazán elhelyezett, kerítésekkel teljesen nélküli, halmazos telepítésébe.

A nagy parkolóterület a felhagyott sportpálya területén kap helyet, a fő programelemektől kissé távolabb, így az autós forgalom nem zavarja a múzeumi külterek használatát.

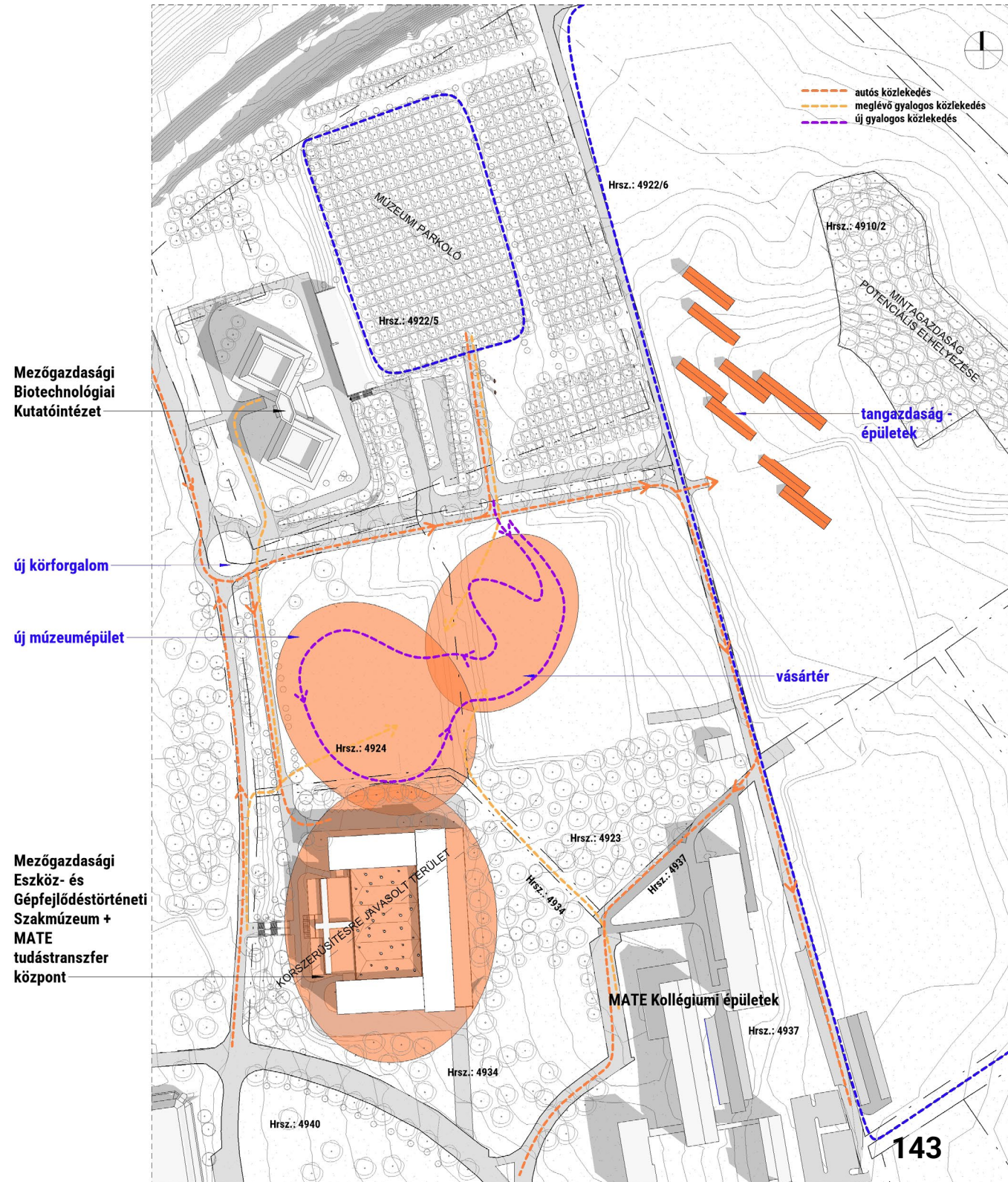

2. VÁLTOZAT

A második javaslat elliptikus tömegeken alapul, melyek közül egy a múzeum zárt termikus burkán belüli funkciókat foglalja magába, tartalmaz egy nagyméretű fedett-nyitott teret a vásárok idejére, egy pedig a jelenlegi Mezőgazdasági Eszköz-és Gépjelődéstörténeti Múzeum tömegét magába foglalva, azt kibővítve képez kontinuitást a meglévő kiállítóterek és az új múzeumépület között.

Ez a területhasználat lehetővé teszi, hogy az új főépület domináns tömegként jelenjen meg a megérkezési irány felől, változatos kültéri rendezvényeknek tud otthont adni, és a meglévő szerkezet magába foglalásával szorosan kapcsolódik a kampusz használatához. A Gépmúzeum belső udvarának lefedésével kialakítható egy olyan látványos géprestaurátor – műhely, amely látogathatóvá tehető, előkészítheti a nagygépeket a kiállításon történő bemutatásra, illetve egy nagyon hasznos puffertérként működhet a gyűjtemény mozgatása, költöztetése során és a múzeumi installációs munkák esetében.

Ebben a koncepcióban a múzeum a terület felső szintjéről érhető el, egyértelmű, felülről lefelé irányuló látogatói közlekedési útvonalat létrehozva, a nagyméretű parkolóval azonos szinten történő megközelítéssel. A bejárati útvonal a vásárterületen halad át a múzeum belső terének elérése előtt, így a látogatói élményben egy fokozatosságot teremt, ahol a zárt kulturális programba való belépést a szabadtéri kiállítási terekben való mozgás előzi meg.

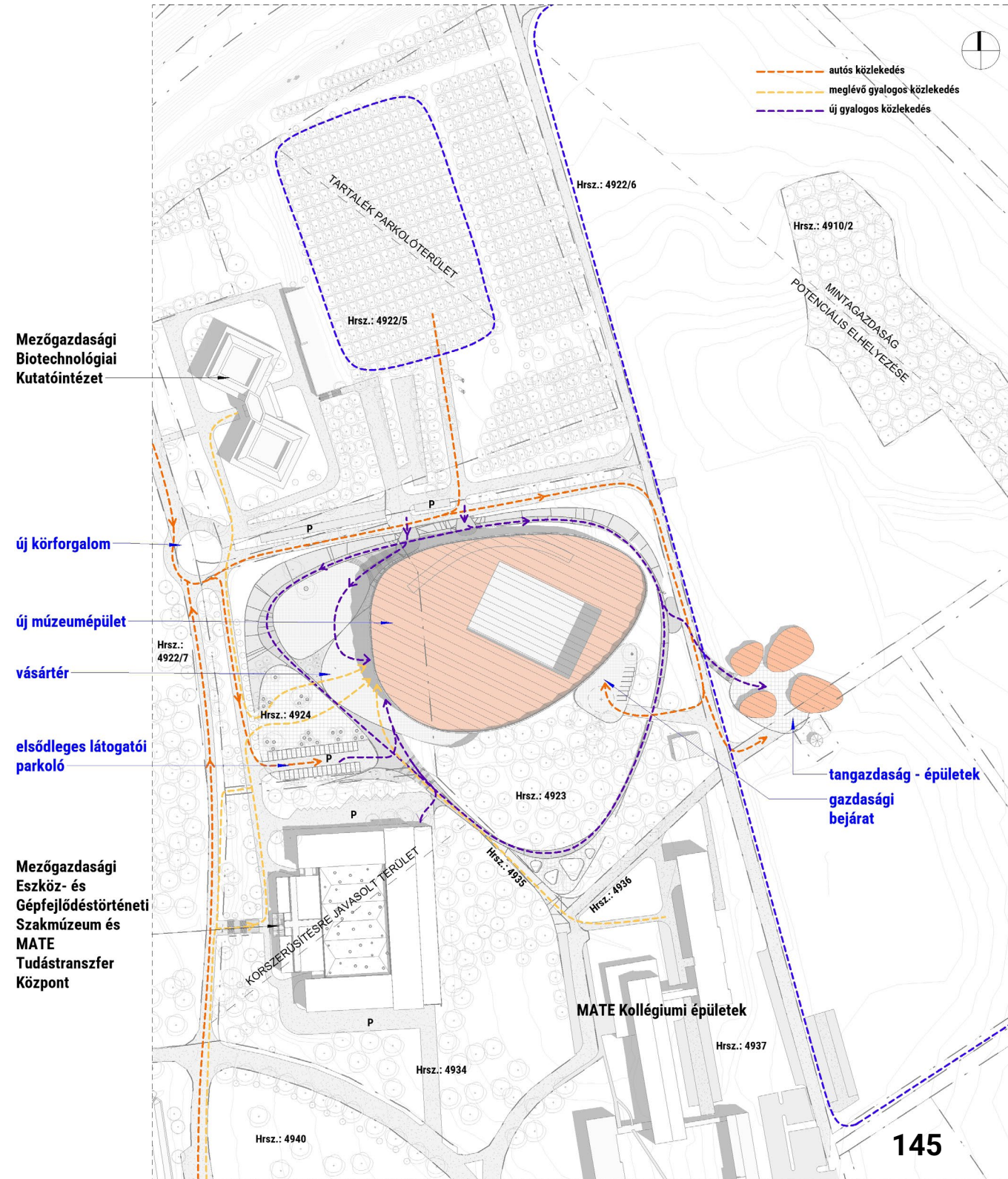

3. VÁLTOZAT

A harmadik javaslat egy kompakt, a fő megközelítési iránytól hátrahúzott tömegre épül, melyet egy lekerekített forma jellemez. A múzeumi tér így egy kapocsként működik a megérkezési irány felé forduló, nagy, szabad tér és a felső teraszon elhelyezkedő mintagazdasági épületek között. Közvetlen funkcionális kapcsolat hozható létre a gazdálkodási területek (tetőn helyet kapó üvegház és a mintafarm) és a múzeumi program között, a termelés így a látogatói élmény szerves részévé válik. A kompakt tömeg energetikailag kedvező kialakítás, mely egy fontos gesztus a fenntarthatóság hangsúlyozásában.

A térbeli rendszert a telek és a környező utak közötti számos kapcsolat létrehozása határozza meg. Az épület formavilágából kibontott akadálymentes útvonal rámpákkal és pihenőkkel, tanösvény-jellegű szakaszokkal teljes körüljárást tesz lehetővé a területen. A kollégiumok irányába is kinyúlva ez az útvonal bekapcsolja a múzeum előtti teret, lépcsőzetes kültéri színpad helyzetet és a múzeumi infrastruktúrát (étterem, büfé, stb.) az egyetem mindennapi életébe.

A parkoló az északi erdős övezetben található, így a telek délnyugati részén csak kevés autó áll meg. Ez csökkenti a mezőgazdasági és közterületek vizuális és funkcionális zavarását, de lehetővé teszi megnövekedett igény esetén a komplexum teljeskörű kiszolgálását.

MŰKÖDÉSI KONCEPCIÓ

EGÉSZ NAPOS ÉLMÉNY

A gödöllői látogatást a korszerű múzeumok által kijelölt trendeknek megfelelően az új intézmény egy egész nap élvezhető programmá teszi, megfelelő és sokrétű látogatói infrastruktúrával és rétegzett élményelemekkel, mely az edukáción és a tudásátadáson kívül számos érzékelési szinten vezeti végig az egész családot az ember és a föld, az ember és az állatvilág kapcsolatán. A budapesti helyszínnek az élménysűrűsödés, a számos lehetséges esemény, látnivaló miatt nehezen tartják pár óránál tovább intézményen belül a látogatót; a gödöllői utazás bármennyire kényelmes és könnyen megoldható, indokolja az alaposabb látogatói kiszolgálást, lehetőséget ad az egész napos programkínálat fenntartására. Ennek megfelelően az intézmény területén a szabadtéri és beltéri élményelemek dinamikusan váltakoznak; a látogatók tematikus útvonalakon járják be a gazdanaptár szerinti mezőgazdasági ciklust, miközben a nagygépek működését, az élő bemutatókat és a termelői ízeket is megtapasztalják.

EDUKÁCIÓ MINDEN SZINTEN

A komplexum egyik központi eleme, koronája az üvegház, amely összeköti a tangazdaságot a kiállítási terekkel, lehetővé téve a valódi termelés megtapasztalását, a folyamatos interakciót a közönség és a fejlesztések között. A mintagazdasággal kiegészülve megadja azt a lehetőséget, hogy a látogatók „koszosak” legyenek –közel kerülve a földhöz, állatokhoz. A megfelelően kialakított workshopterek hidat képeznek a szabadtéri és a múzeumi élmények között, lehetőségek tárházát adva a múzeumpedagógusoknak, előadóknak, gazdálkodóknak a látogatókkal való találkozásra, interakcióra. A múzeum klasszikus kiállításai a műtárgyasult eszközöket és a képzőművészeti alkotásokat sokkal nagyobb számban, jobban installálva tárják a látogatók elé, a megfelelő műszaki háttér pedig gazdagon rétegzett, interaktivitás beemelését is lehetővé teszi a kiállítási koncepcióba. Így a családok a kisgyermektől a nagyszülőkig, a pályaorientációban tájékozódó fiatalokig mind megtalálják a számukra releváns réteget, miközben a MATE kampusz részeként a múzeum nyitva tartási időn túl is élő tudásközpont marad. Ez a modell nem csupán múzeumi látogatás, hanem a magyar és nemzetközi agrárium teljes spektrumának átélését teszi lehetővé: a föld illatától a high-tech innovációig, ahol minden érzékszervvel megtapasztalhatóvá válik a termőföld ereje és az ember tájjal való szövetsége.

SZINERGIA ÉS INTEGRÁCIÓ: A MÚZEUM MINT ÉLŐ KÖZPONT

A múzeum Gödöllőre költözése, a MATE kiterjedt K+F tevékenysége, valamint a Mezőgazdasági Eszköz- és Gépfeljődéstörténeti Szakmúzeum közelsége új dimenziót nyit a látogatók előtt: a mezőgazdaság jelentősége itt közvetlenül megtapasztalhatóvá és átélhetővé válik. A múzeum átgondolt telepítésével kialakítható egy olyan, kampuszon belüli útvonalakat összekötő kapocs, amely szervesen integrálódik az egyetem életébe, ezzel megtöltve a múzeumot és környezetét az egyetemi polgársággal is.

A környezetrendezés során a zöld megoldások dominálnak: a fásított, gyepesített burkolatú előtér alkalmas nagy mezőgazdasági vásárok befogadására, miközben közösségi térként is funkcionál. A komplexum szerves részét adó mintagazdaság az egyetemi kísérletezésnek is fontos terepe, emellett a hagyományos termelés és állattartás élő központjaként, rendszeres programokkal biztosítja a látogatók visszatérését.

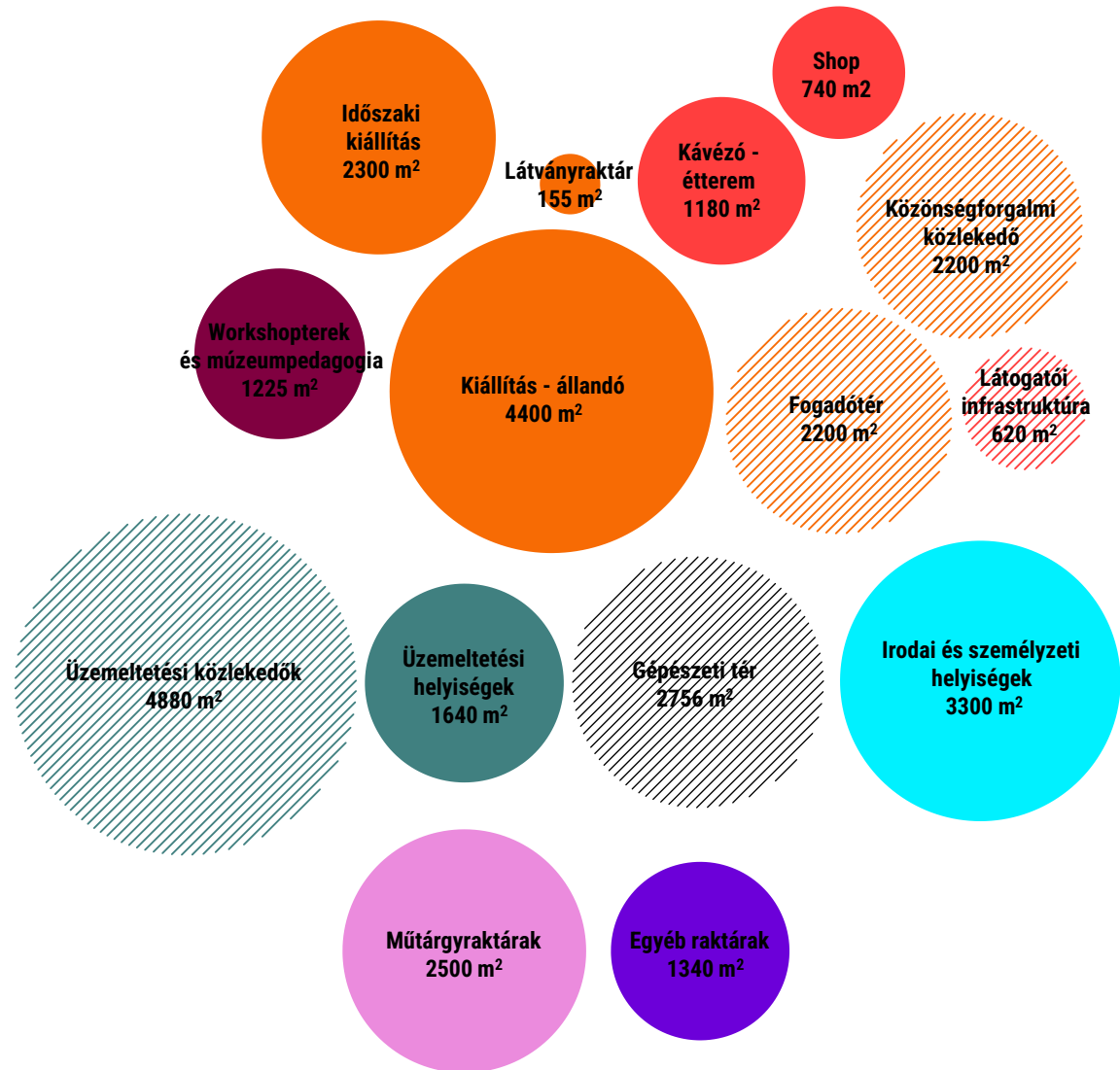
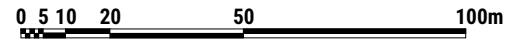
AZ ÉPÜLET MINT MEZŐGAZDASÁGI GÉP

Az építészeti koncepció alapja egy kompakt, funkcionálisan rétegzett tömeg, amely maga is egyfajta mezőgazdasági gépként működik. A részben térszín alá süllyesztett kialakítás energetikailag ideális, minimalizálja a fenntartási költségeket, és biztonságos helyet nyújt a műtárgyraktározásnak. Az épület „burka” dinamikus és produktív egységet alkot, melynek északi homlokzatát oxigéntermelő „moss cement” – azaz moha spórával kevert beton – vagy intenzív zöldfal borítja. Ezzel szemben a déli homlokzaton fotobioreaktorok csőrendszere fut végig, amely a víz nagy hőtehetlenségét kihasználva extra védőréteget képez a felületeken. Az építményt a tetőszinten egy funkcionális üvegház és vertikális farm zárja le, ahol a látogatók testközelből figyelhetik meg a modern termelési folyamatokat.

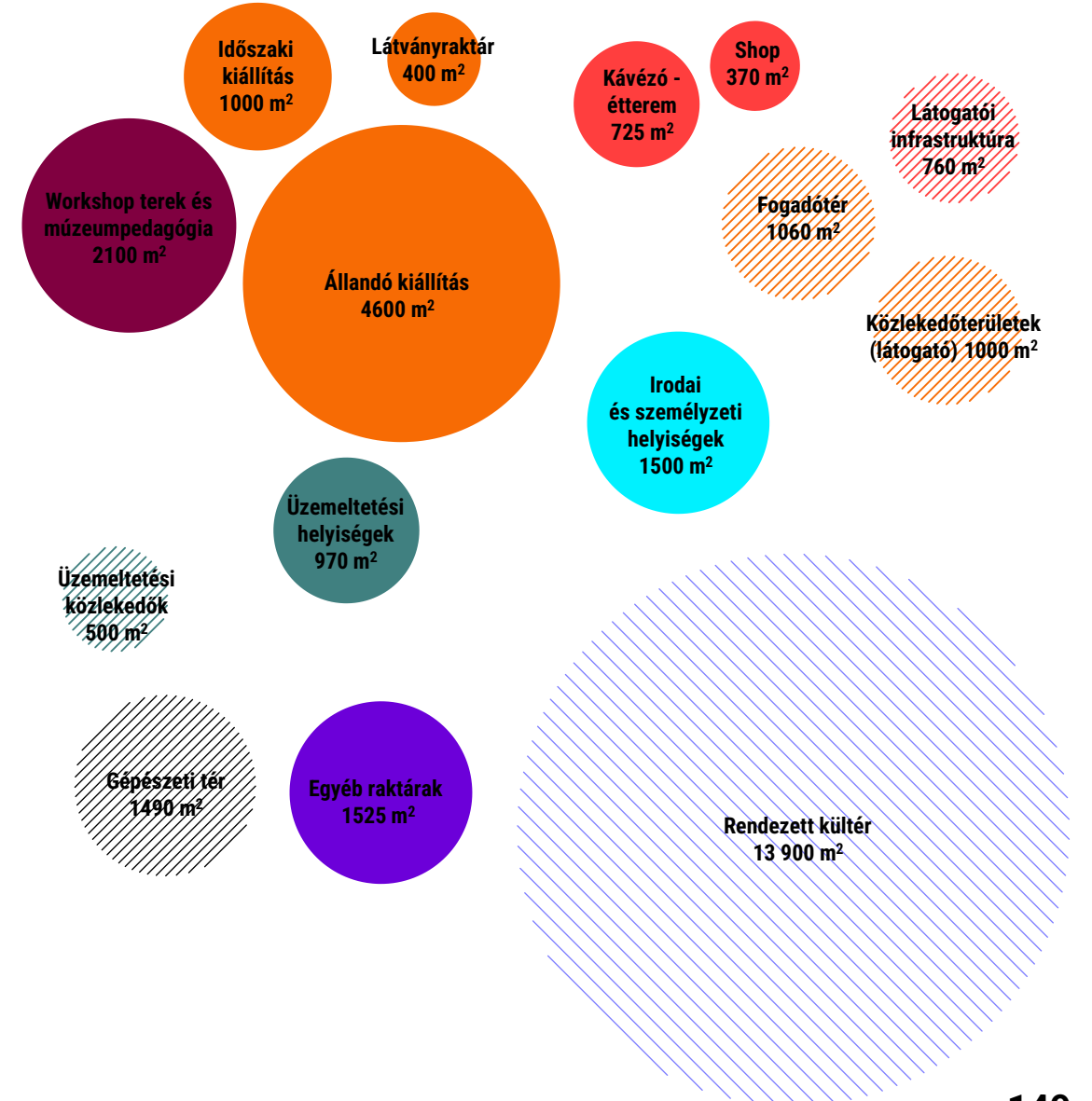
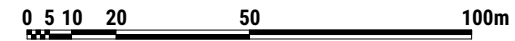
A belső terek a gazdanaptár ciklikusságára épülnek, így a kiállítási program a föld alatti „téli szunnyadásból” indulva vezeti végig a látogatót a természet rendjén, a tavaszi szárbaszökkenésen és a nyári beérésen, őszi betakarításon át, mígnem a legkorszerűbb technológiákat bemutató üvegházba érkezik, ahol a természeti kiszámíthatatlanság teljes mértékű kizárásával növelt a terméshozam, és a drága emberi munkaerőt gépek helyettesítik, betakarító drónok, palántázógépek, adatalapú tápanyagkeverés és tudományos eszközökkel kiszámolt sugárzás segíti a növények növekedését.

A gyűjtemény kincsei korszerű látványraktárként, a technológiai fejlődést és a kulturális vonatkozásokat egységben ábrázolva jelennek meg, bőséges teret hagyva az időszaki tárlatok aktívabb kibontakozásának is.

MAGYAR NÉPRAJZI MÚZEUM, VÁROSLIGET
nettó alapterület: 34 000 m²

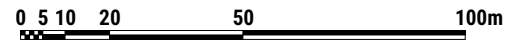

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM, DEBRECEN (TERVPÁLYÁZAT)
nettó alapterület: 22 300 m²

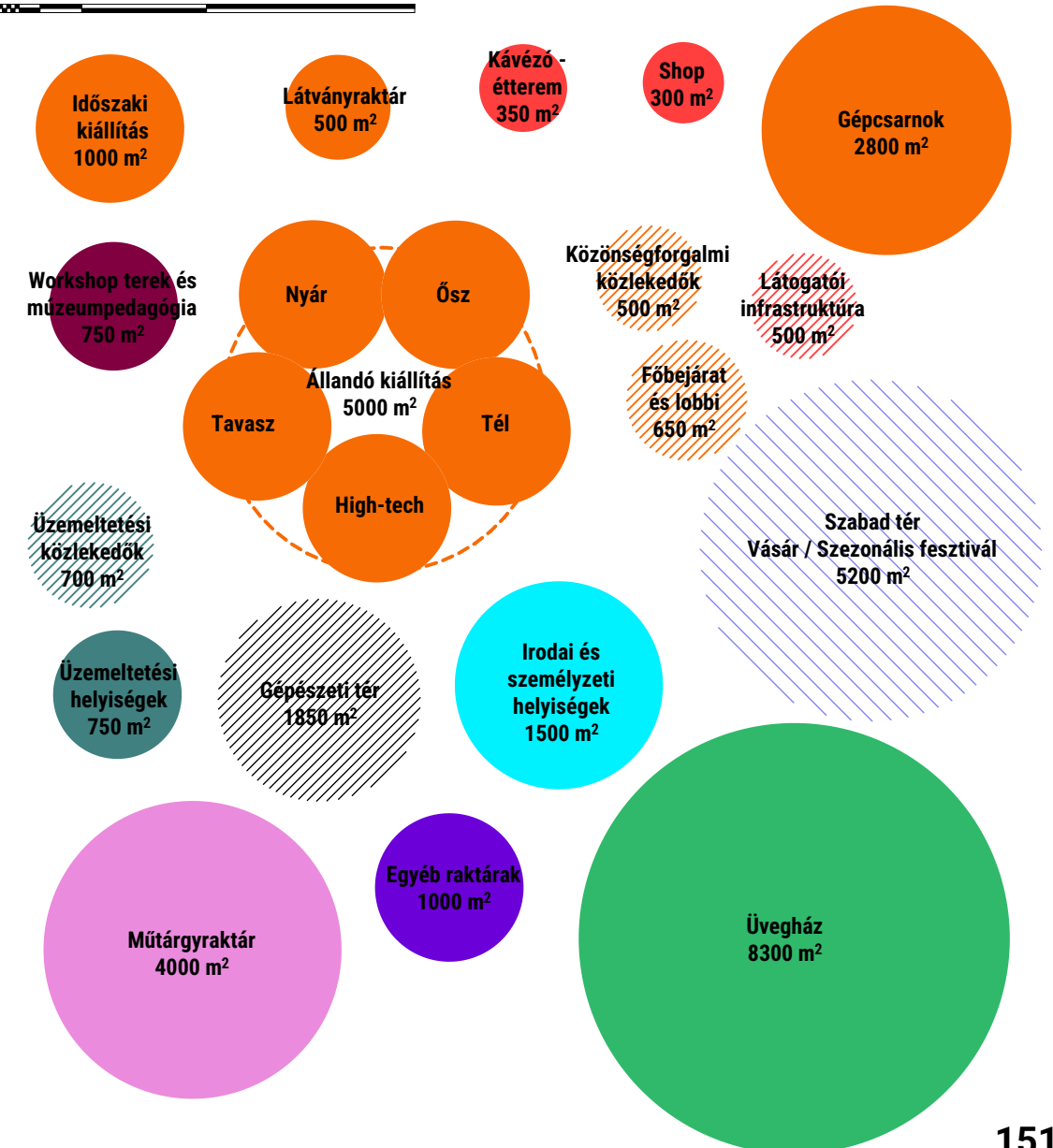
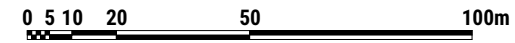
MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR, VAJDAHUNYADVÁR

nettó alapterület: 12 727 m²

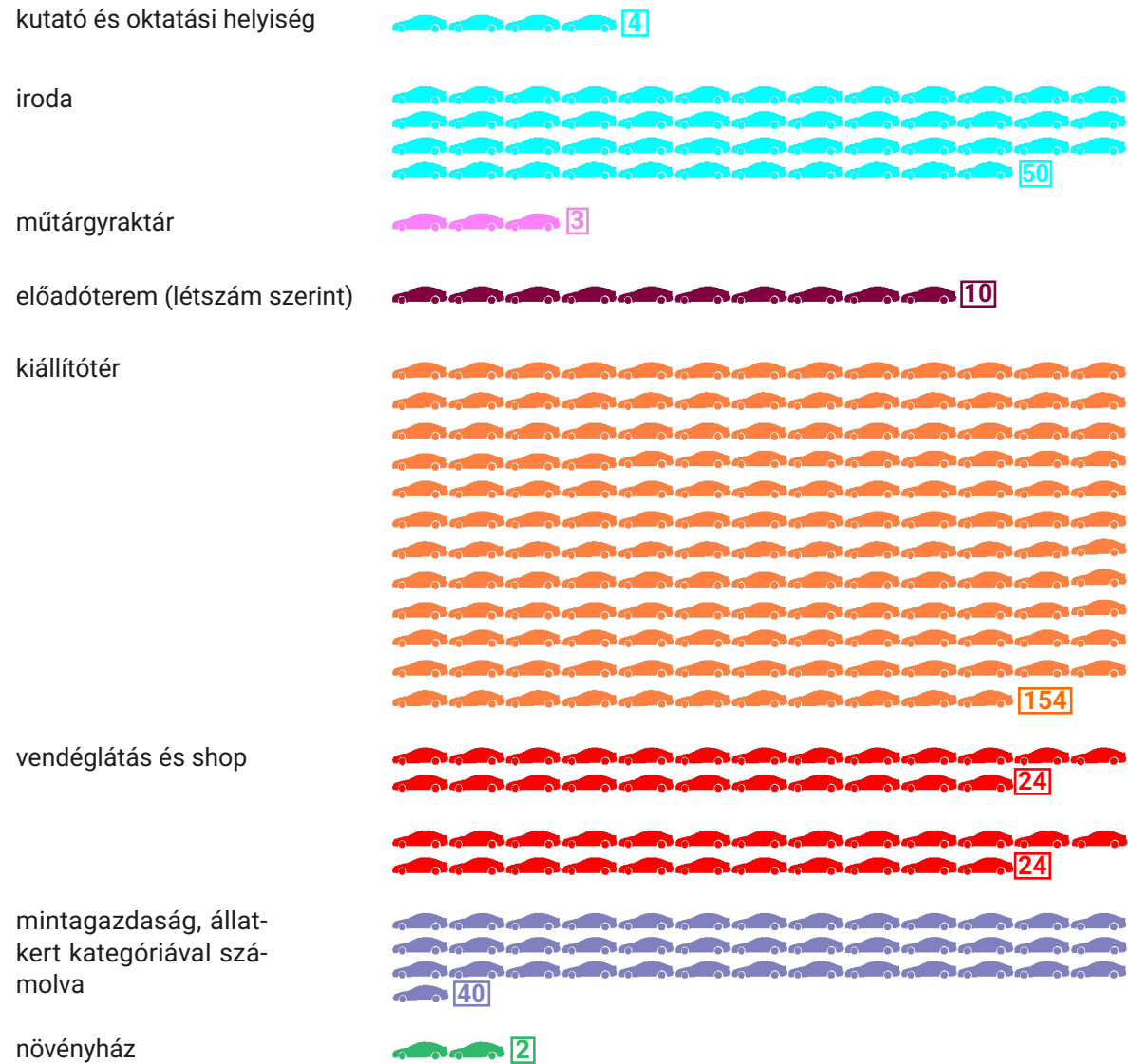

ÚJ MÚZEUMÉPÜLET, GÖDÖLLŐ

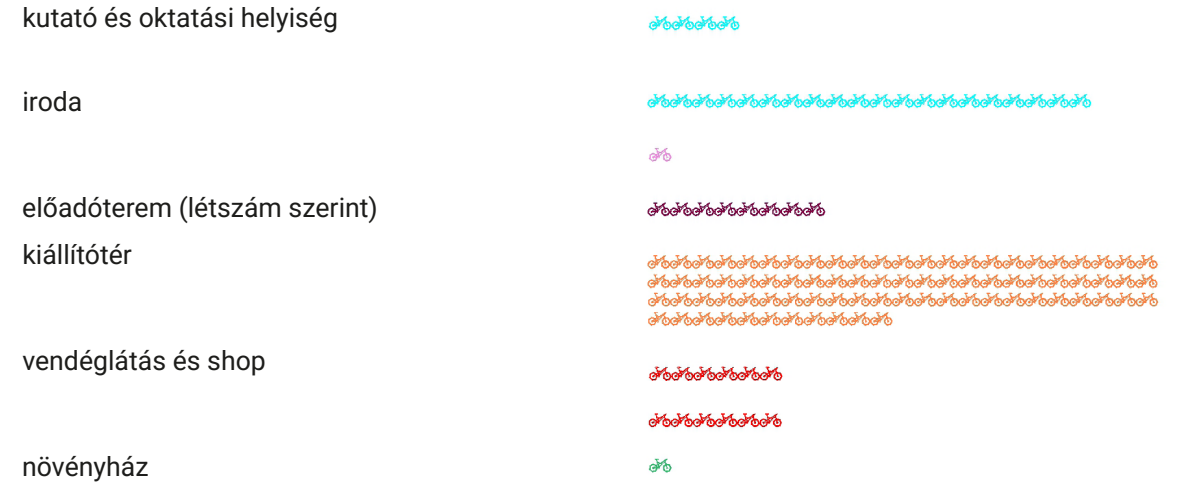
nettó alapterület: ~ 29 000 m²

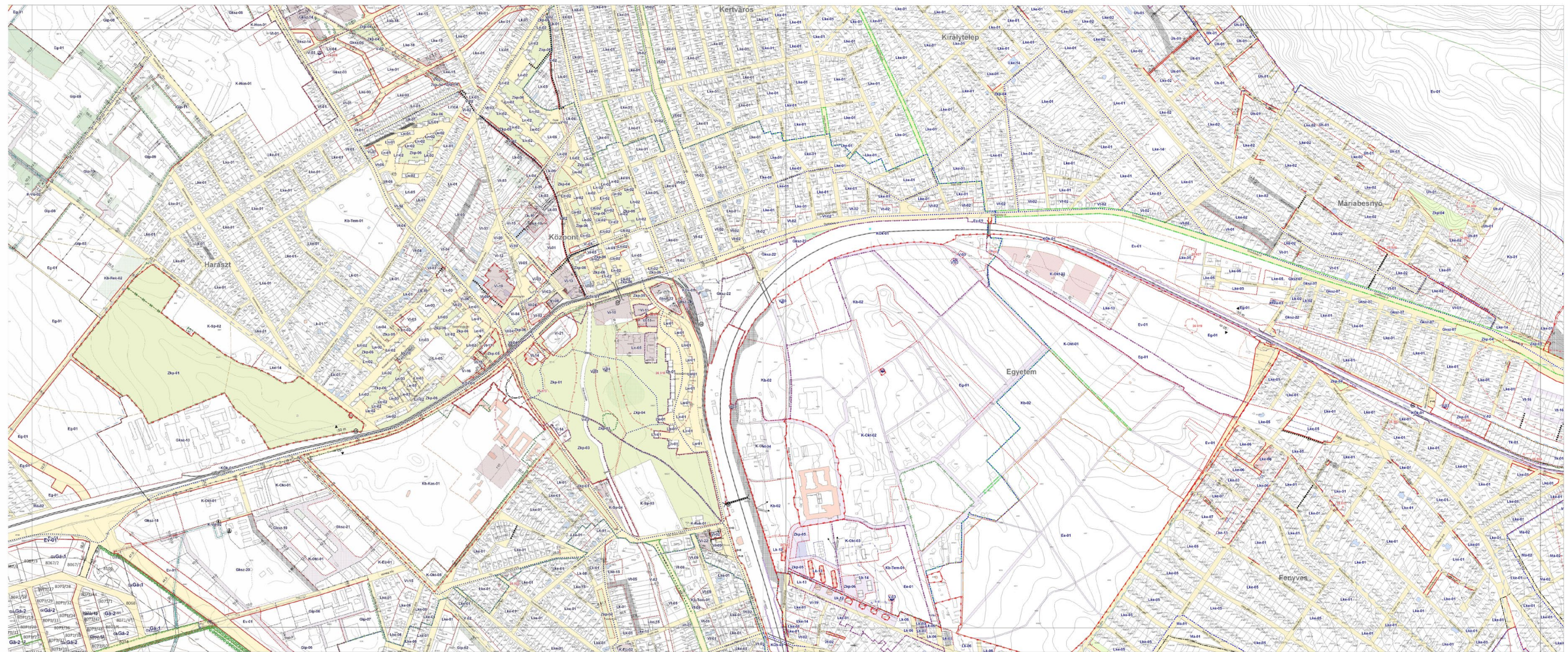

SZEMÉLYGÉPKOCSI MEGÁLLÓ HELYEK ELOSZLÁSA FUNKCIÓ SZERINT

KERÉKPÁR MEGÁLLÓ HELYEK ELOSZLÁSA FUNKCIÓ SZERINT

3. MELLÉLET A 2020/18. (XII. 14.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETHEZ
 MÓDOSÍTVA A 2020/18. (XII. 22.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELET
 HATÁLYOS 2019. DECEMBER 21-TŐL.

JELENYVÉSEK	ALTELEPÜLÉSI ZÓNÁK
<ul style="list-style-type: none"> 1. sz. jelölés: Építési terület 2. sz. jelölés: Ipari terület 3. sz. jelölés: Kereskedelmi terület 4. sz. jelölés: Szolgáltató terület 5. sz. jelölés: Közművelődési terület 6. sz. jelölés: Sport terület 7. sz. jelölés: Park terület 8. sz. jelölés: Élénkítő terület 9. sz. jelölés: Vízparti terület 10. sz. jelölés: Vízparti terület 11. sz. jelölés: Vízparti terület 12. sz. jelölés: Vízparti terület 13. sz. jelölés: Vízparti terület 14. sz. jelölés: Vízparti terület 15. sz. jelölés: Vízparti terület 16. sz. jelölés: Vízparti terület 17. sz. jelölés: Vízparti terület 18. sz. jelölés: Vízparti terület 	<ul style="list-style-type: none"> 1. sz. jelölés: Központi terület 2. sz. jelölés: Központi terület 3. sz. jelölés: Központi terület 4. sz. jelölés: Központi terület 5. sz. jelölés: Központi terület 6. sz. jelölés: Központi terület 7. sz. jelölés: Központi terület 8. sz. jelölés: Központi terület 9. sz. jelölés: Központi terület 10. sz. jelölés: Központi terület 11. sz. jelölés: Központi terület 12. sz. jelölés: Központi terület 13. sz. jelölés: Központi terület 14. sz. jelölés: Központi terület 15. sz. jelölés: Központi terület 16. sz. jelölés: Központi terület 17. sz. jelölés: Központi terület 18. sz. jelölés: Központi terület

A térkép a 1:5000 méretarányban készült, a 2019. évi mérési adatok alapján. A térkép a 2020. évi módosítások figyelembevételével készült. A térkép a 2020. évi módosítások figyelembevételével készült.

MSZ. HELYI SZEP. GÖDÖLLŐ VÁROS TELEPÜLÉSEGENDESI TERVE
 SZABÁLYOZÁSI TERV
 2019.12.

Kivágt a 2026. áprilisában hatályos gödöllői Szabályozási Tervből

BEÉPÍTÉSI KONCEPCIÓ, ÉPÍTÉSI FÁZISOK

I. FÁZIS – UDVARLEFEDÉS

Egy múzeumi gyűjtemény költöztetése rendkívül összetett logisztikai feladat, különösen a múzeum rendelkezésére álló szűkös humán erőforrások miatt. Az új intézménybe való költöztetéssel párhuzamosan kell végezni az új állandó és a nyitó időszakos tárlat megvalósítását, hogy az épület megvalósulását követően rövid időn belül megnyílhat az intézmény. Évtizedek óta nem is látott műtárgyak tömkelegét kell alkalmassá tenni a korszerű raktározásra, tehát minden tárgyat csíra- és kártevőmentesíteni kell, a kiállításra szánt darabokat pedig ezen felül sok esetben restaurálni is szükséges.

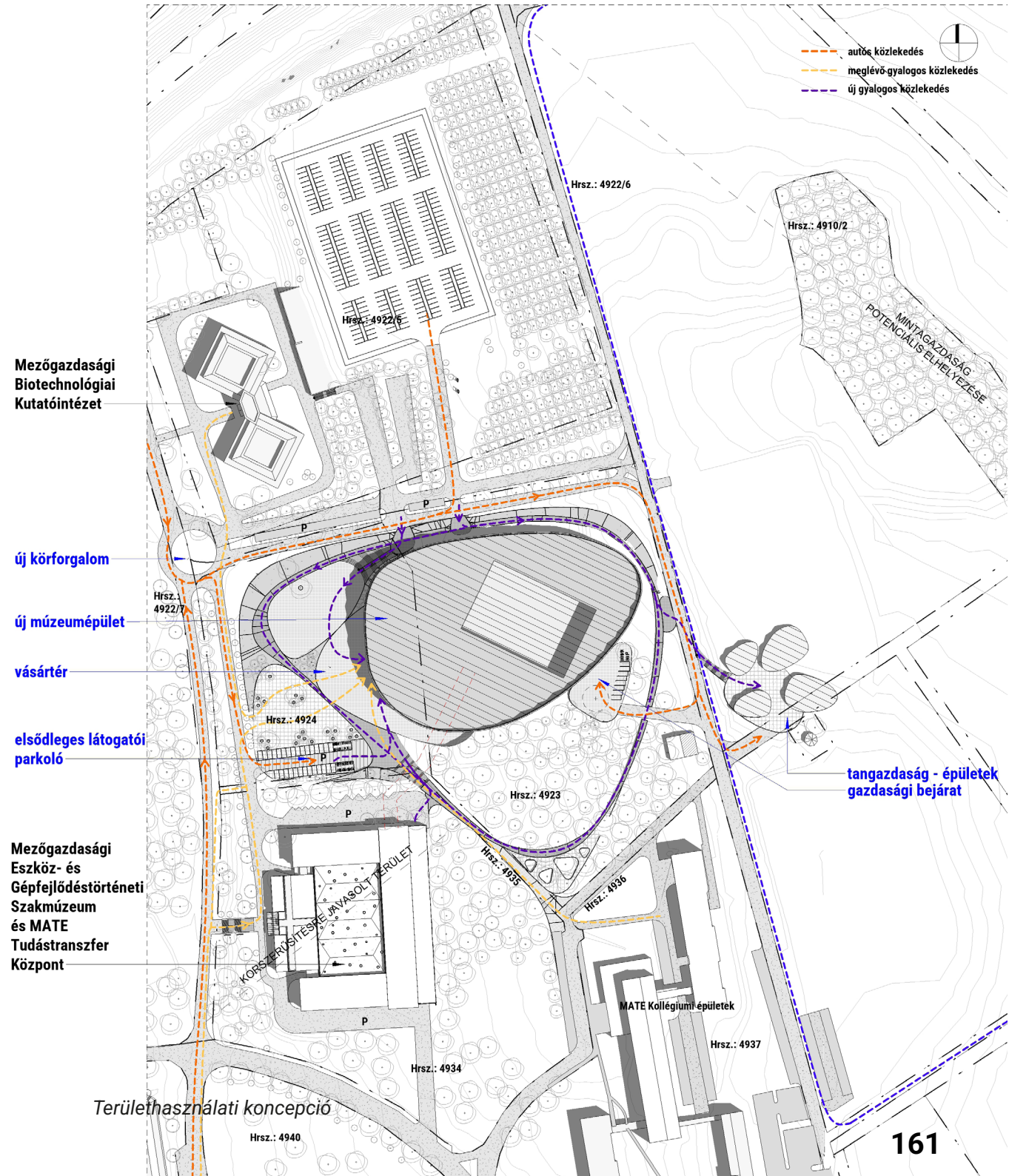
Emiatt javasoljuk megfontolásra a jelenlegi Mezőgazdasági Eszköz- és Gépjelöltéstörténeti Szakmúzeum épületének (és egyben gyűjteményének) bevonását egyrészt a kiállítási útvonalba, látogatói élménybe, másrészt ennek a nagy alapterületű épületnek a felhasználását a logisztikai és karbantartási feladatok menedzselésére. Az épület belső udvarának lefedésével létrehozható egy olyan minimálisan temperált tér, melyben el lehet végezni a nagy gépek restaurálását, szervizelését, hosszú távon akár látványműhellyé alakítása is elképzelhető. Ezzel közel 2100 m² alapterületet nyerhet viszonylag kis ráfordítással, új zöldterület bevonása nélkül a múzeum, ahol a nagy kivitelezési területtől függetlenül működhet egy multifunkcionális háttér.

II. FÁZIS – ÚJ ÉPÜLET

Az új épületnek egy kompakt, a fő megközelítési iránytól hátrahúzott tömeget javasolunk, melyet egy lekerekített forma jellemez. A múzeumi tér így egy kapocsként működik a megérkezési irány felé forduló, nagy, szabad tér és a felső teraszon elhelyezkedő mintagazdasági épületek között. Közvetlen funkcionális kapcsolat hozható létre a gazdálkodási területek (tetőn helyet kapó üvegház és a mintafarm) és a múzeumi program között, a termelés így a látogatói élmény szerves részévé válik. A kompakt tömeg energetikailag kedvező kialakítás, mely egy fontos gesztus a fenntarthatóság hangsúlyozásában.

A térbeli rendszert a telek és a környező utak közötti számos kapcsolat létrehozása határozza meg. Az épület formavilágából kibontott akadálymentes útvonal rámpákkal és pihenőkkel, tanösvény-jellegű növény társulásokkal teljes körű járhatóságot tesz lehetővé a területen. A kollégiumok irányába is kinyúlva ez az útvonal bekapcsolja a múzeum előtti teret, a lépcsőzetes kialakításból adódó kültéri színpad helyzetet és a múzeumi infrastruktúrát (étterem, büfé stb.) az egyetem mindennapi életébe.

A parkoló az északi erdős övezetben található, így a telek délnyugati részén csak kevés autó áll meg.

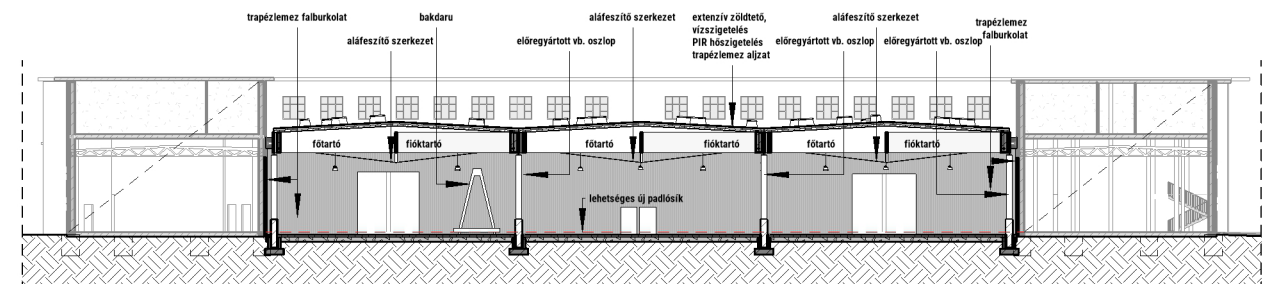
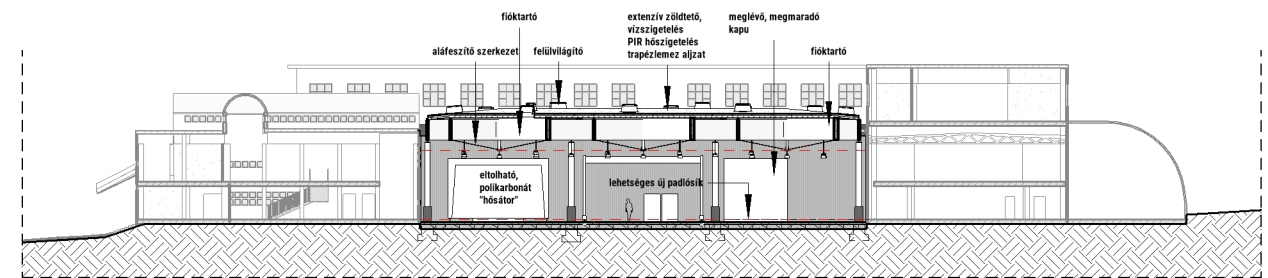
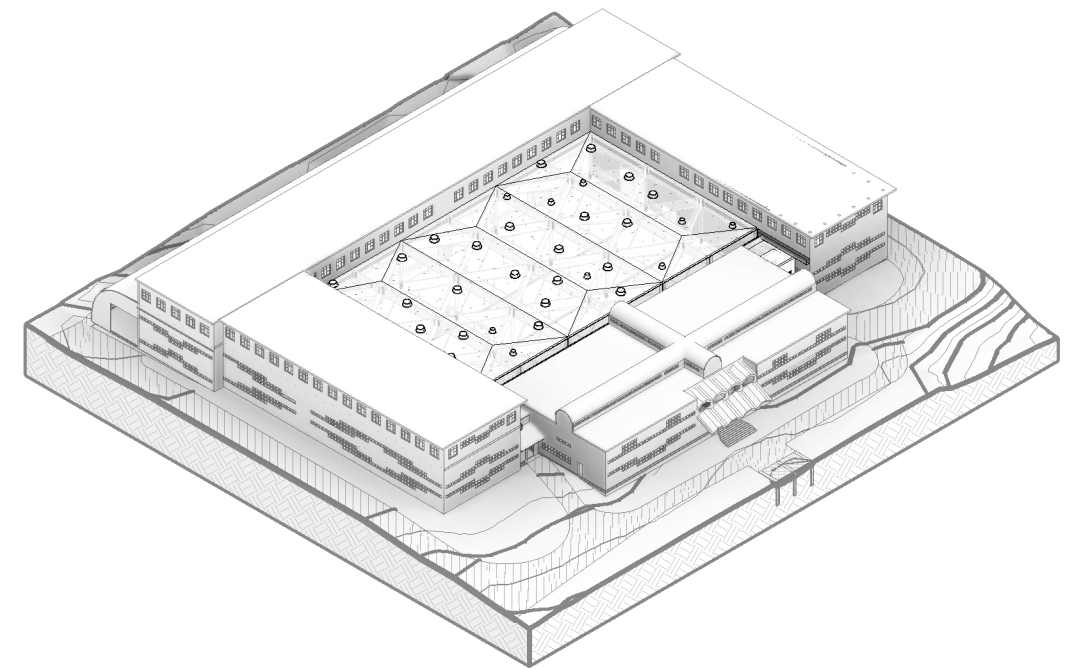
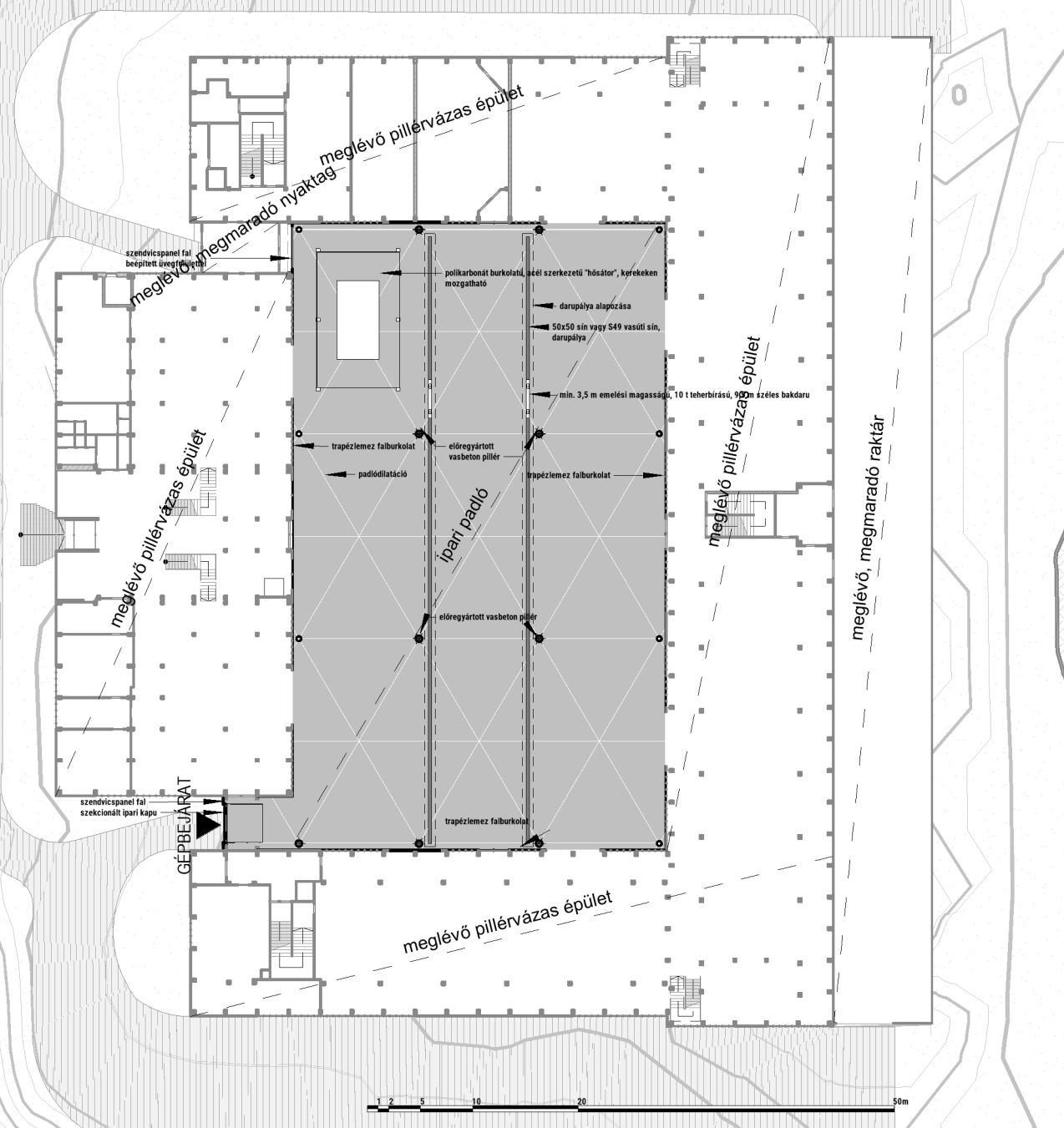

Meglévő állapot, fotó: CIVERTAN

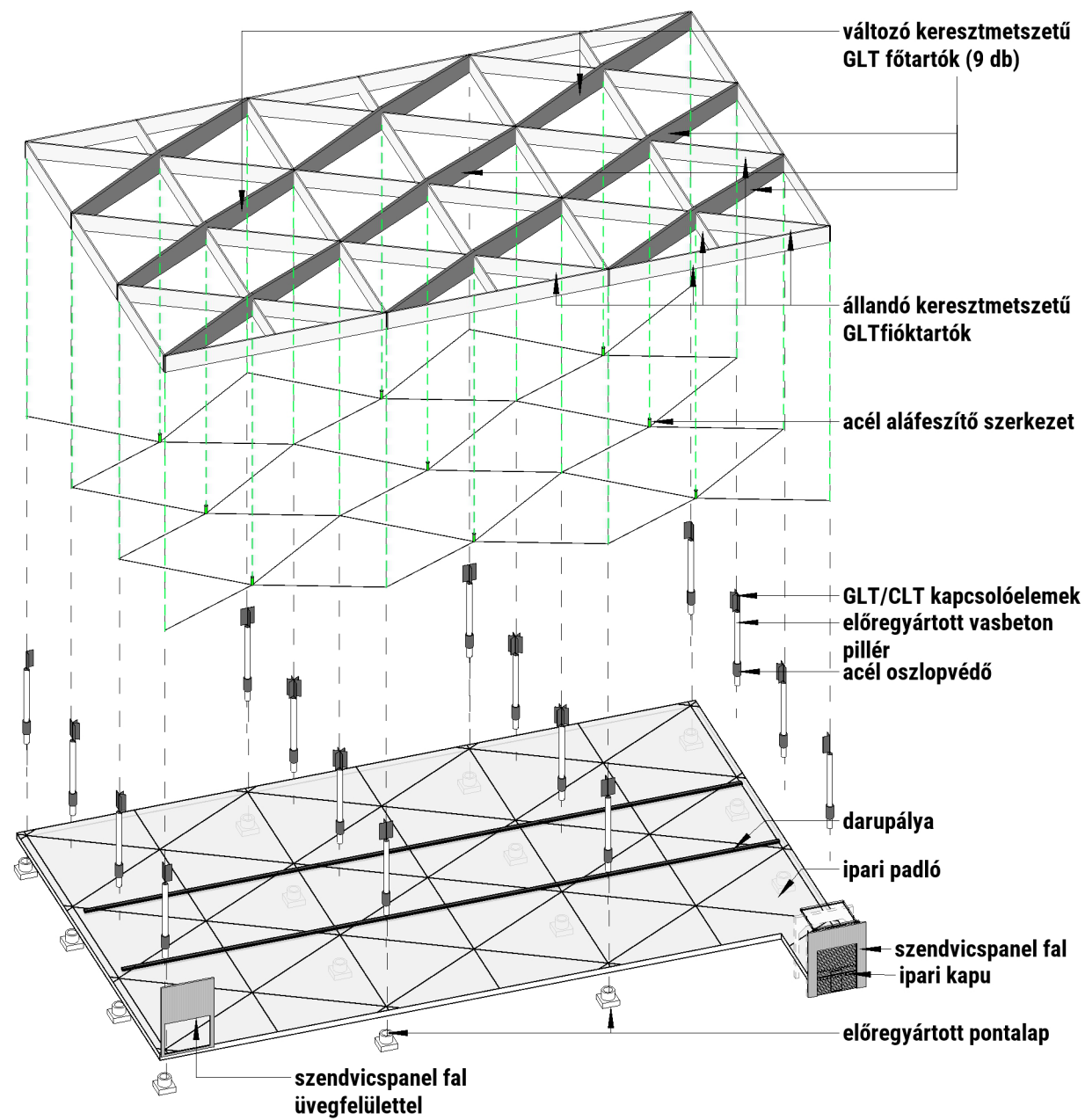
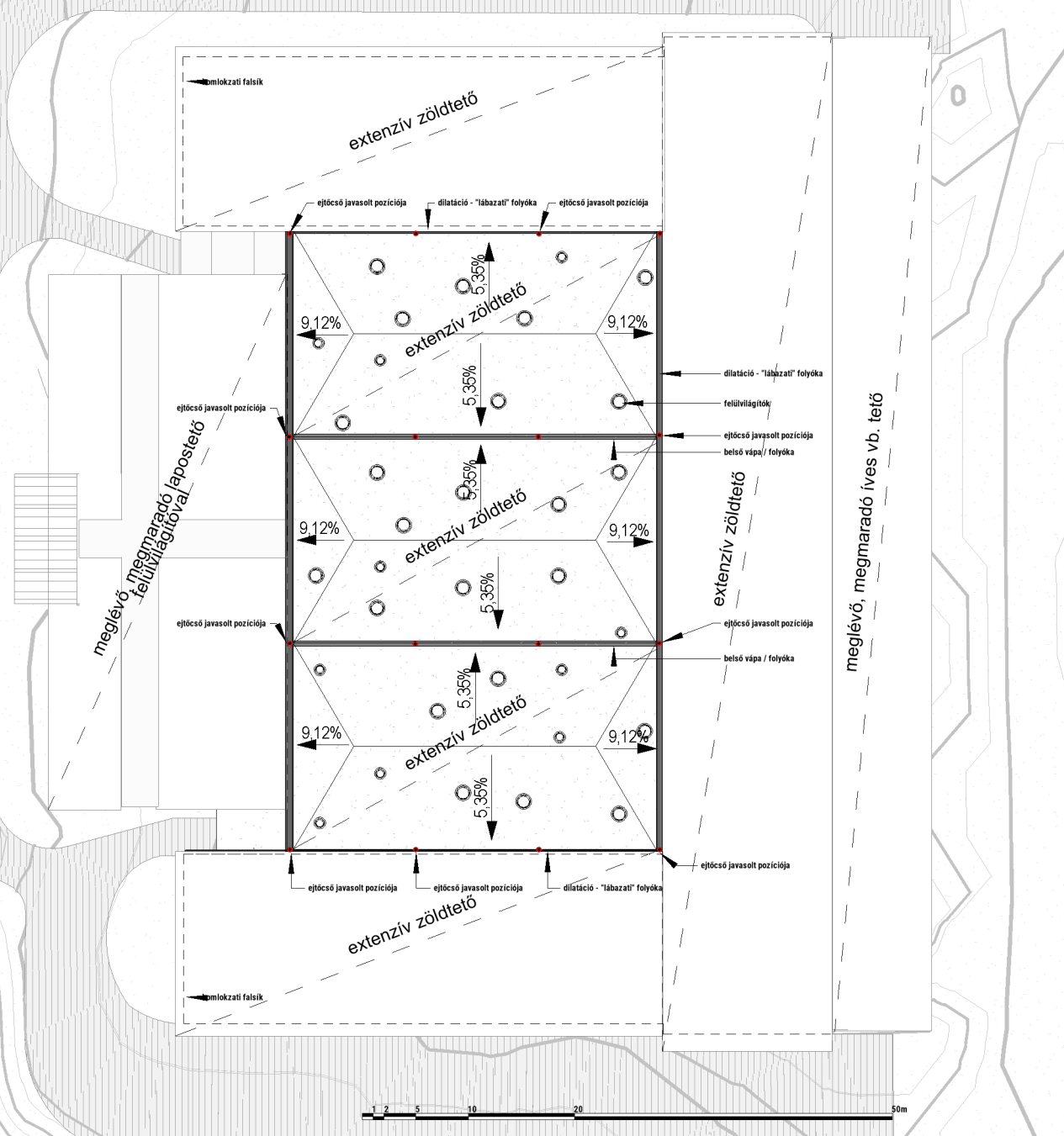

Az épület művészeti víziója, udvarlefedés (1) új beépítés (2), mintagazdaság (3), madártávlati kép
Konceptió: Nármer Építészeti Stúdió. Látvány: Nagy Gábor

I. FÁZIS – UDVARLEFEDÉS

I. FÁZIS – AZ UDVARLEFEDÉS TETŐSZERKEZETE

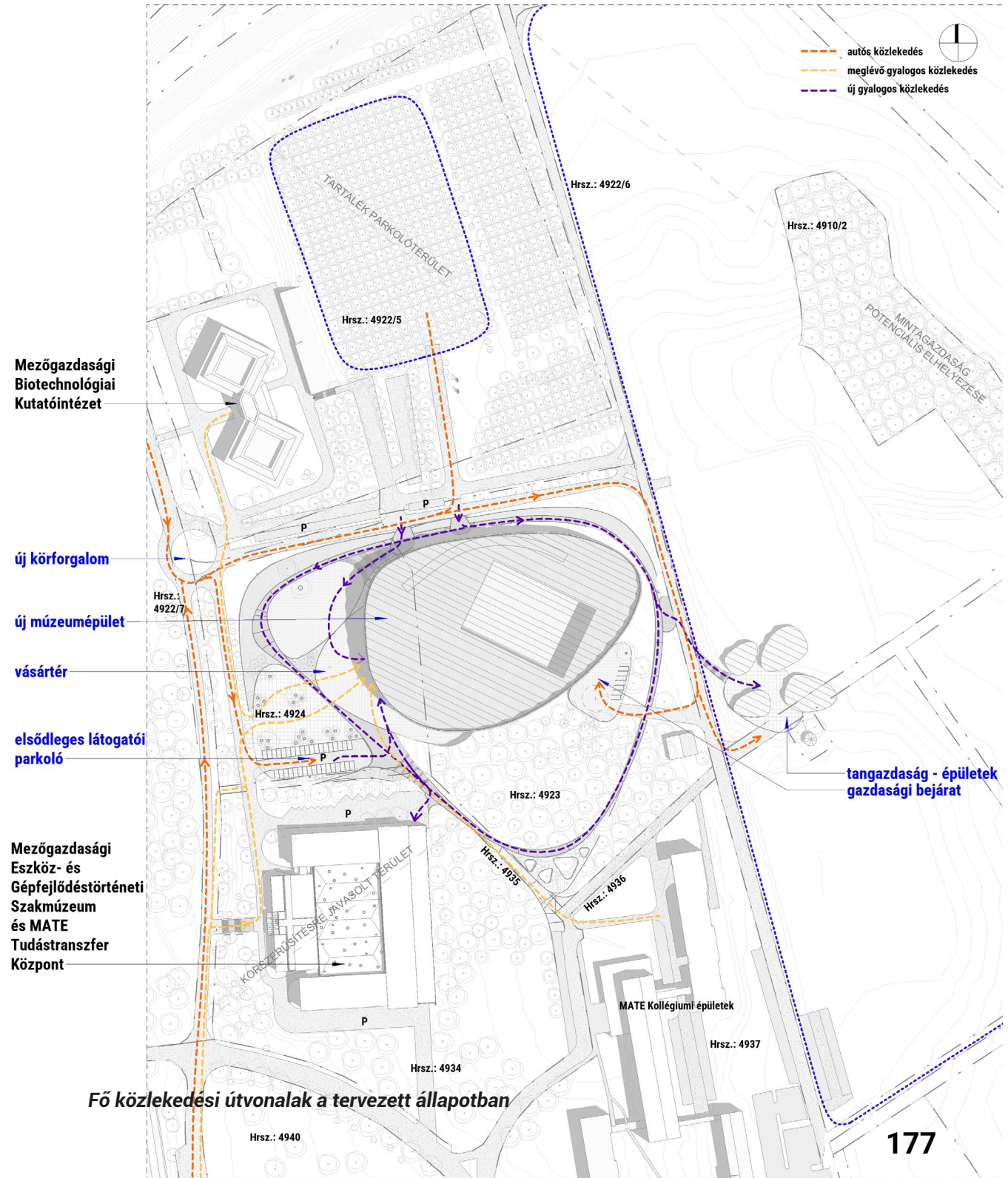
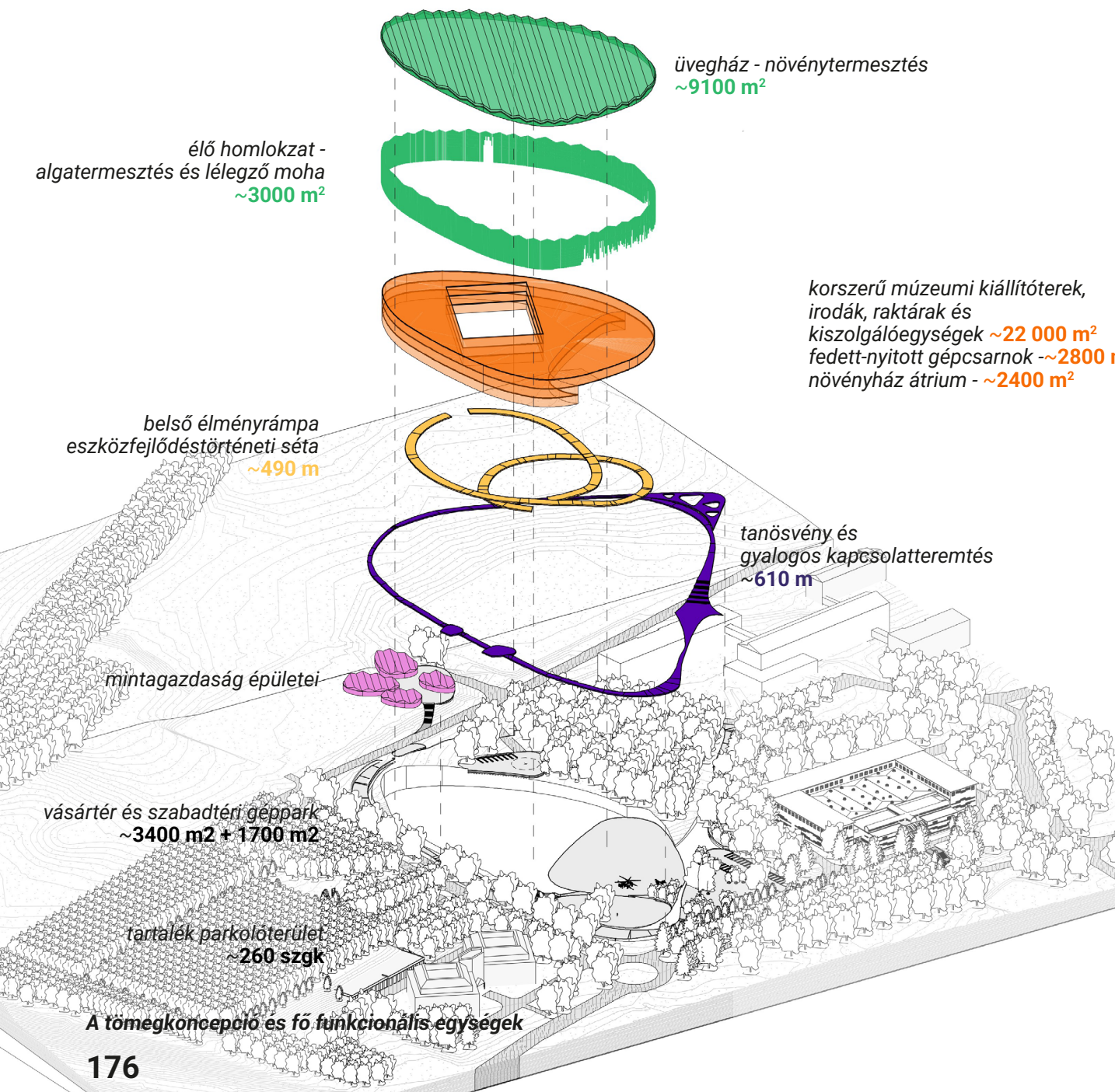

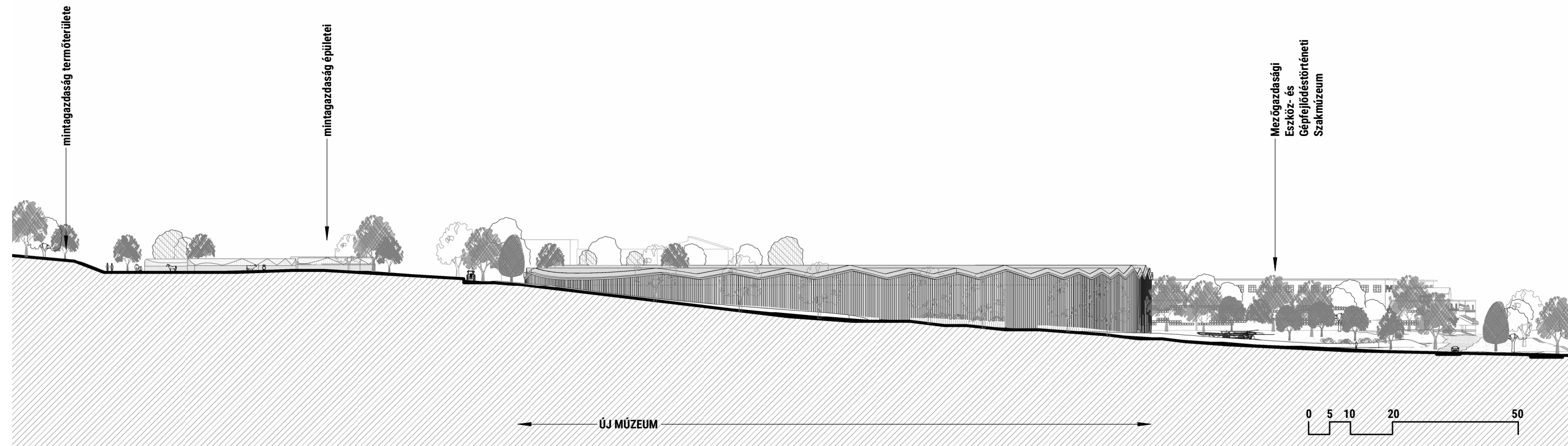
Az új tető alatt kialakuló tér. Konceptió: Narmer Építészeti Stúdió
Látvány: Füstös Zsuzsanna (Narmer)

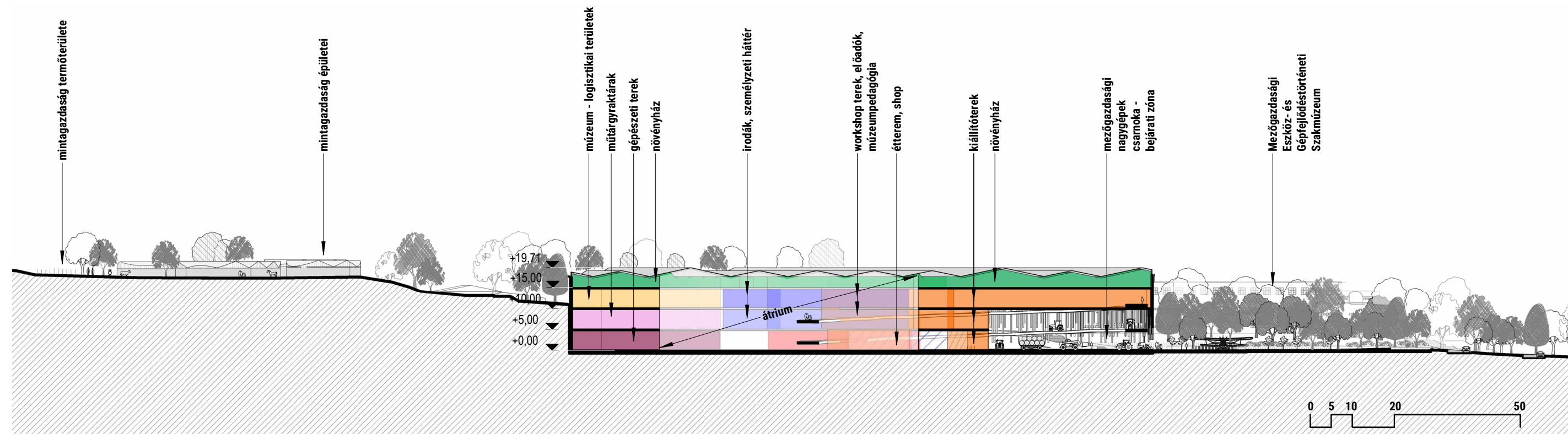

*Az új tető alatt kialakuló tér. Konceptió: Narmer Építészeti Stúdió
Látvány: Füstös Zsuzsanna (Narmer)*

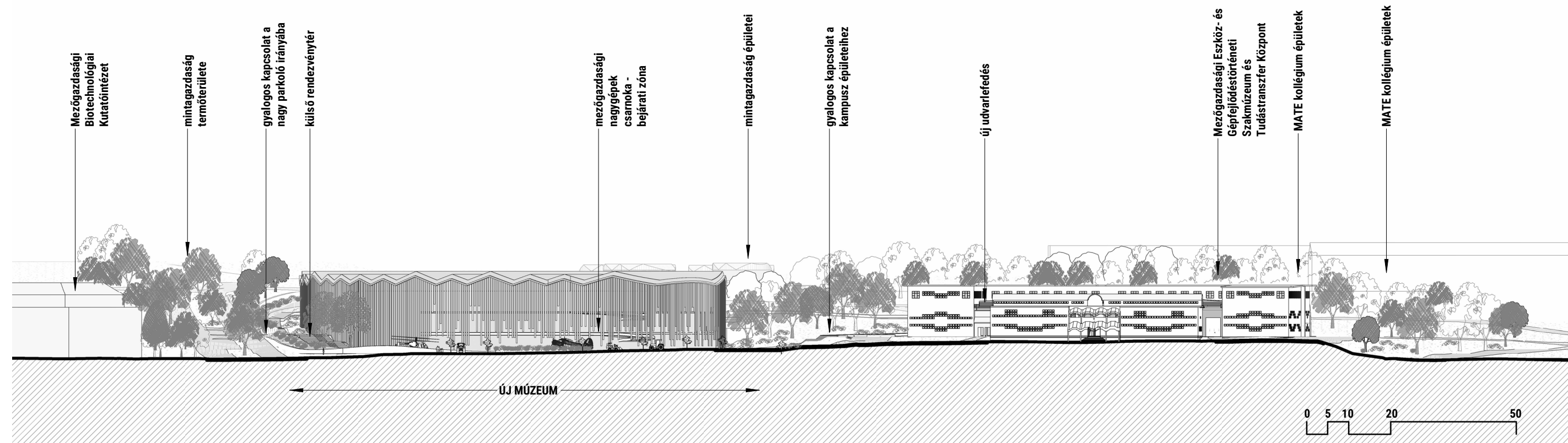
II. FÁZIS - ÚJ ÉPÜLET

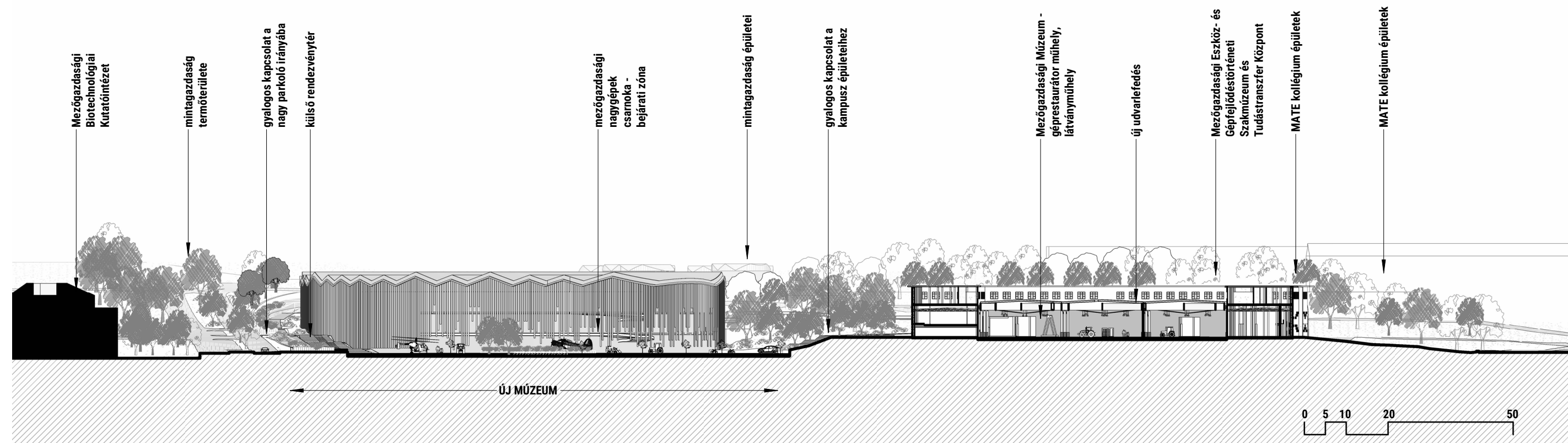

Vízió – hosszmetset

Vízió – nyugati homlokzat a Mezőgazdasági Eszköz- és Gépfeljődéstörténeti Szakmúzeum metszetével

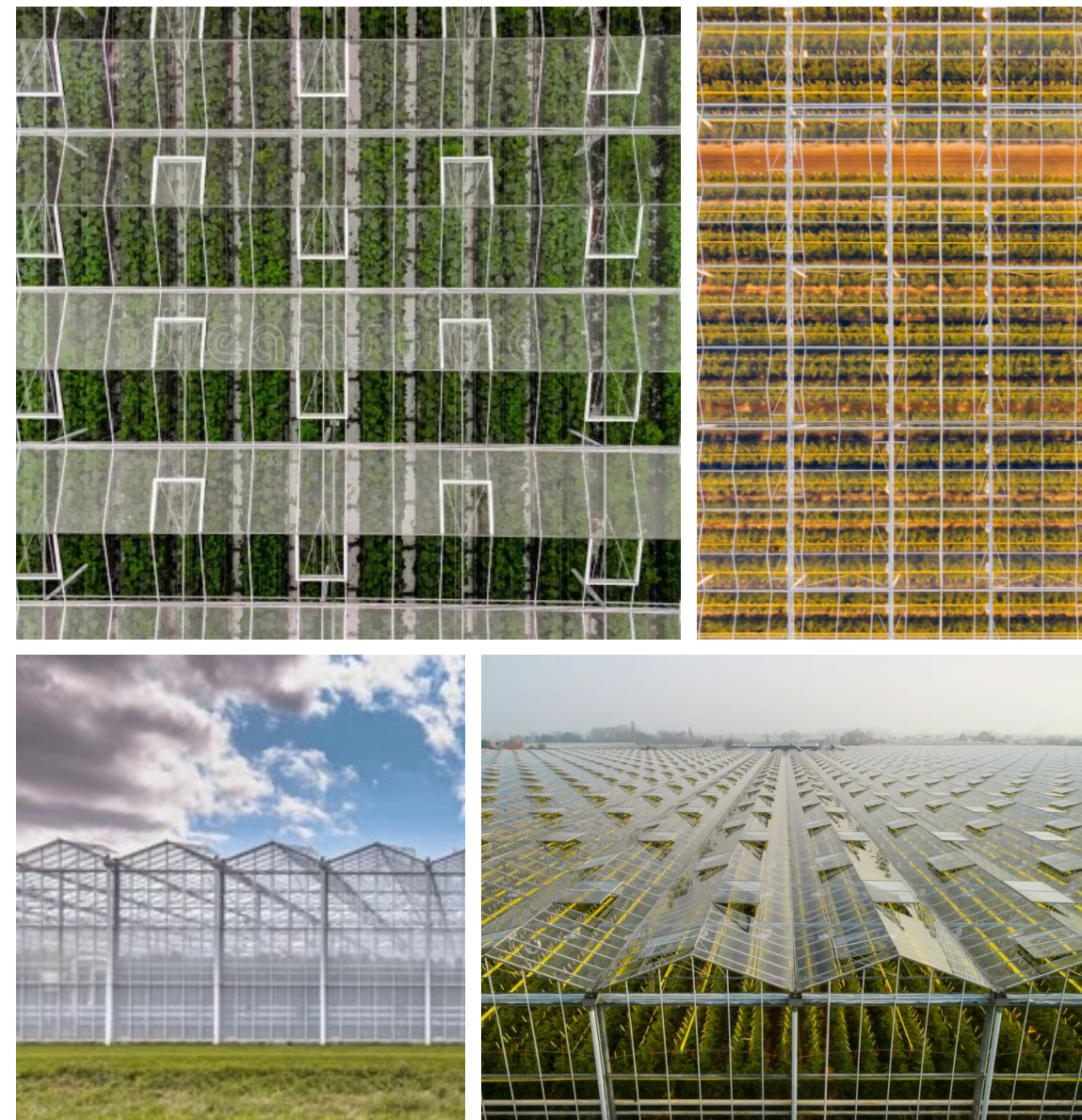

Az épület művészeti víziója, megérkezés felőli látvány
Konceptió: Narmér Építészeti Stúdió, Látvány: Nagy Gábor

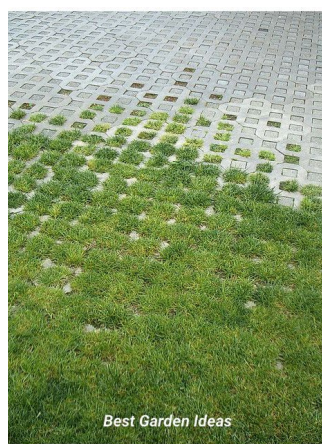

Az épület művészeti víziója, madártávlati kép
Koncepció: Narmer Építészeti Stúdió. Látvány: Nagy Gábor

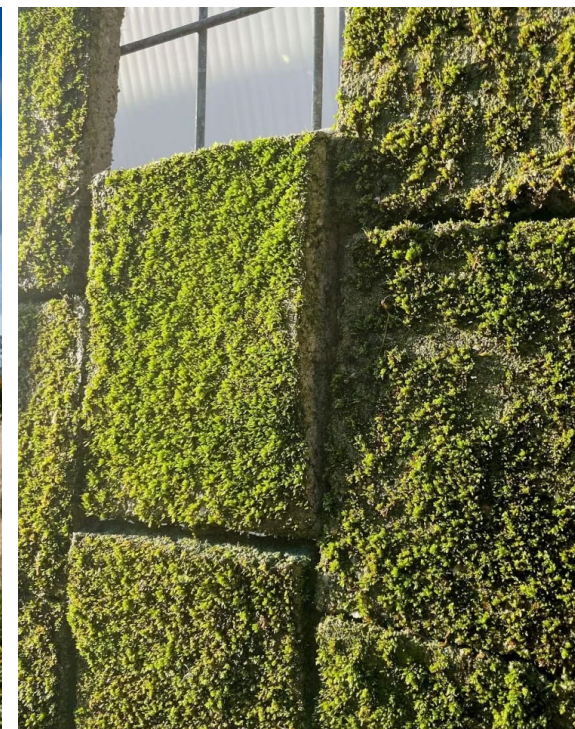
ÉPÍTÉSZETI MOODBOARD – ANYAGHASZNÁLAT

TÁJÉPÍTÉSZETI MOODBOARD – ANYAGHASZNÁLAT

Best Garden Ideas

Hangulatkép – bejárat terület. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – bejáratú terület. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – bejárati terület. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

MŰVÉSZETI MOODBOARD

Új állandó kiállítás

A GYŰJTEMÉNY ADOTTSÁGAI

A múzeum jelenlegi otthonát képező Vajdahunyadvár historizáló terei nem, vagy csak jelentős kompromisszumok árán alkalmasak kortárs installációk kialakítására, az agrárium élményszerű bemutatását pedig műemlékvédelmi okokból és a városközponti elhelyezkedésből fakadóan lehetetlen jelen körülmények között nem lehet megvalósítani. A gyűjtemény változatos összetétele, mely a pollenektől és növénymintáktól kezdve számos szépművészeti alkotáson, papíralapú okmányon keresztül a hatalmas mezőgazdasági erőgépekig terjed, mindenképpen kívánja a flexibilisen alakítható, nagy terű és szabadon installálható kiállítóterekben való elhelyezést.

SOKFÉLESEG

A gyűjtemény egy általános múzeumi gyűjtemény abban az értelemben, hogy mindenféle műtárgy megjelenik benne, sokféle hordozófelületen. Az új, állandóan látogatható kiállítási egységek leképezik ezt a gazdagságot; a mezőgazdasági fejlődést, technológiát bemutató elemek a gazdanaptárt követően egy hatalmas évkörben, használati kontextusokban jelennek meg, míg a képzőművészeti alkotások, irodalmi művek, térképek és további jelentős példányszámot számláló gyűjteményi egységek külön-külön installálva mutatkoznak be.

VÍZIÓ

Az állandó kiállításnak célja a múzeumi gyűjtemény újszerű bemutatása minél több műtárgy közönség elé tárásával; az érzékelési lehetőségek vegyítése (tapintás, szaglás, ízlelés, látvány) és egy élményszerű, megújulásra képes állandó kiállítási keretrendszer létrehozása.

A kiállítás installációs eszköztára kihasználja a mezőgazdaságban rejlő dichotómiákat: bőség-szűkösség; hagyomány-innováció; szunnyadás-aktivitás; stagnálás-haladás; műtárgy-használati tárgy; megfigyelés-cselekvés, múzeumi tér-kísérleti labor.

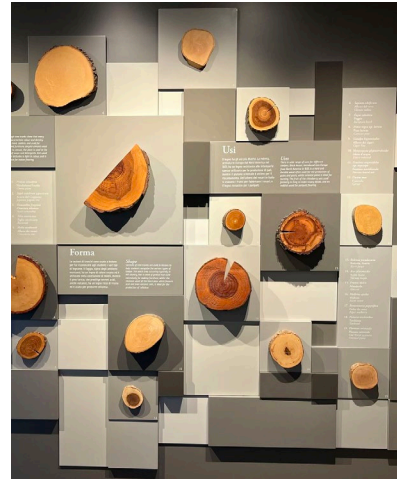
Az installációs megfogalmazások ezen társítások mentén pulzálnak, más-más karakterű ingereket adva a látogatóknak: egy térben lenyűgöznek a világelső trófeák a felfoghatatlan tömegességükkel, a következőben taktilis élményt nyújtanak a föld- és magminták. Megtapasztalhatjuk a hagyományos eszközök használatához szükséges fizikai erőfeszítéseket; majd egy szimulációs térben irányíthatunk egy teljesen gépesített gazdaságot; a remekműű festmények tárháza mellett megköstölhetjük a helyi termelők élelmiszereit, a numizmatikai kincsestár megcsodálását követően kecskét simogathatunk a mintagazdaságban.

GAZDANAPTÁR – ÉVKÖR

A kontinentális éghajlaton történő gazdálkodás alapvető mozgatórugója az évszakok váltakozása, a változó időjárási viszonyokhoz igazított tevékenységek. A gazdanaptár valamilyen formája évezredek óta nyújt útmutatót minden szabadföldi műveléssel, állattartással foglalkozónak; így ez a szép szimbólum alapja tud lenni a fejlődéstörténet bemutatásának, a látogató időutaztatásának. A nagy évkör végigjárása után, a high-tech világába lépve az időjárási viszonyok kiszámíthatatlanságából fakadó kockázatot kizáró technológiákhoz érkezünk – az üvegházhas termeléshez, mesterségesen világított és szellőztetett vertikális farmokhoz, a korszerű, nagyipari állattenyésztés súlyos dilemmáihoz. A látogató végigjárja a fejlődéstörténetet a legegyszerűbb csoroszlyától a futurisztikus drónokig – miközben mindenféle eszközt kipróbálhat, megtapinthat, működtethet legalább szimulációs eszközön keresztül.

FÖLDTŐL AZ ASZTALIG

A tárlat nagyban épít a multiszenzoros élményekre. A mezőgazdaság végterméke az étel – a kiállítóterbe integrált számos tematikus büfé egyrészt megpihenési lehetőséget nyújt, helyzetbe hozza a környék kistermelőit, összehasonlítási lehetőséget ad a különböző technológiákkal előállított élelmiszerek tekintetében. Az edukációnak ez egy olyan rétegét adhatja, mely szemléletformáló hatással is bírhat, rávezetheti a látogatót a tudatosabb táplálkozási döntések meghozatalára, életmódba illesztésére is.

Hangulatkép – „TÉL” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „TÉL” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

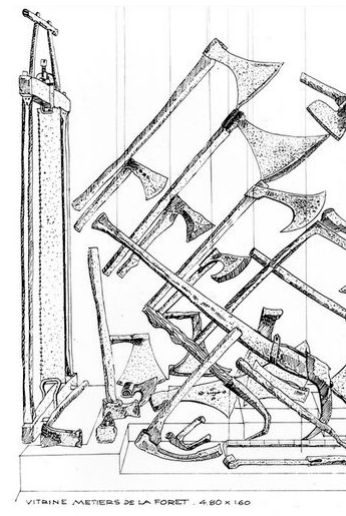
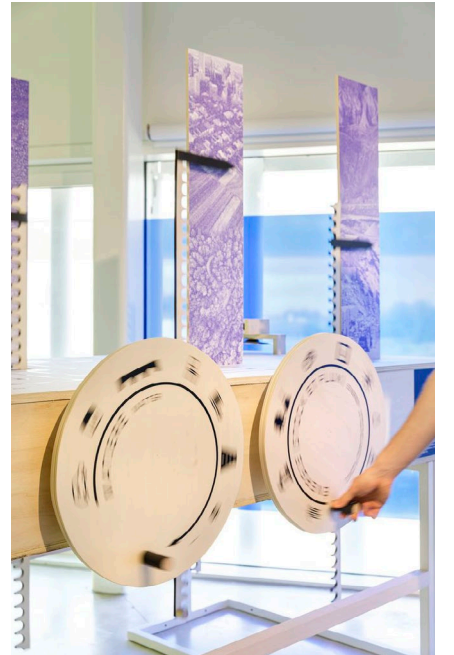
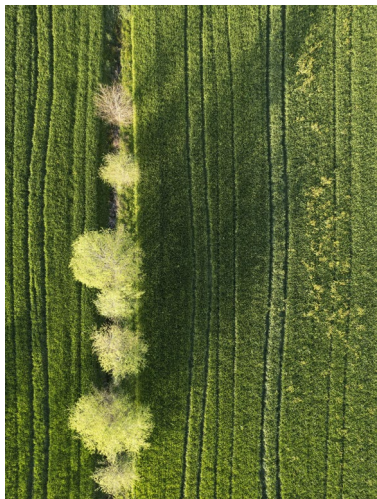

Hangulatkép – „TÉL” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „TÉL” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

TAVASZ

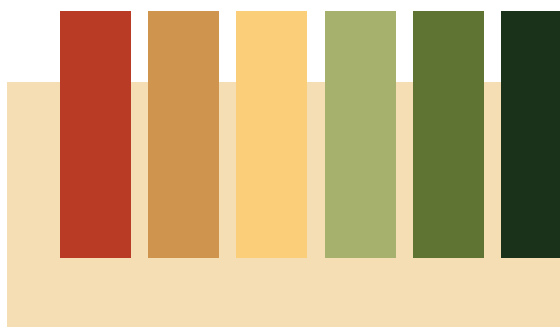
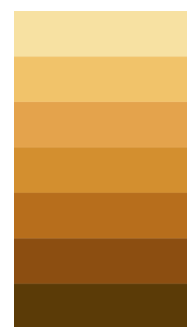
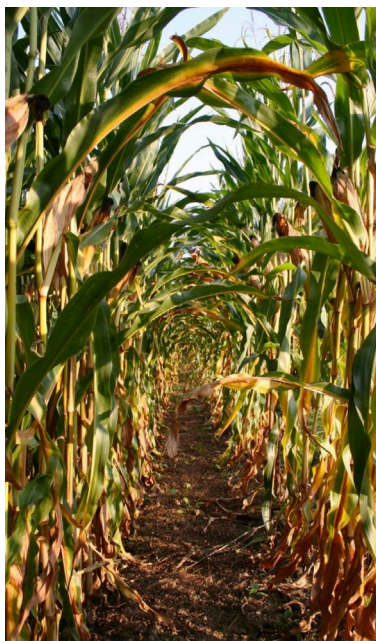
Hangulatkép – „TAVASZ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „TAVASZ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „TAVASZ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „NYÁR” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

MEZŐGAZDASÁG FEJLŐDÉSE - EVOLUTION OF AGRICULTURE

1910-es Évektől - From the 1910s

Labor per sar szere

Labor per sarva

Labor per sarva

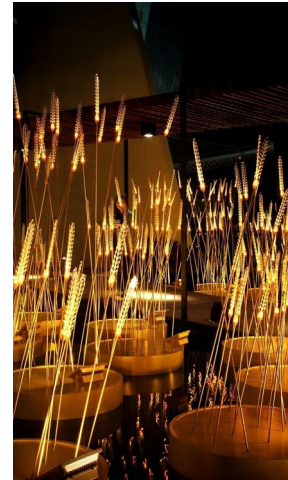
1950-es évek - The 1950s

Modern Mezőgazdaság - Modern Agriculture

Hangulatkép – „NYÁR” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „NYÁR” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „ŐSZ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „ŐSZ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

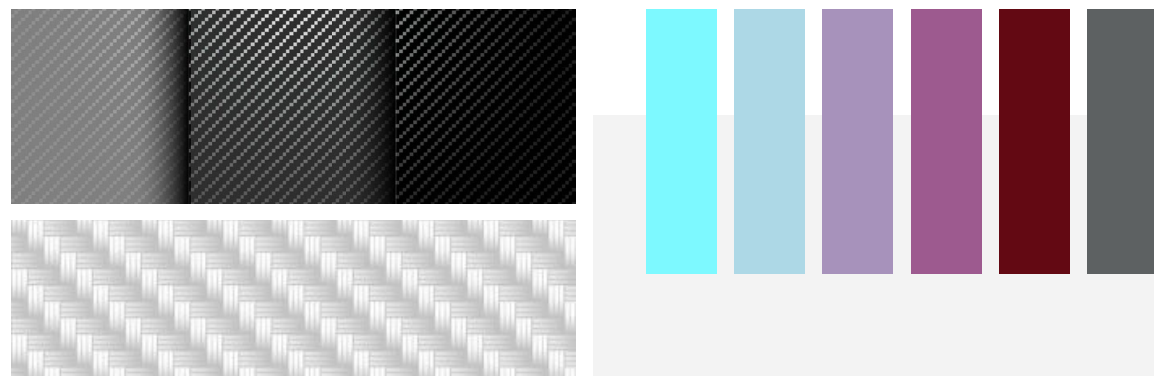
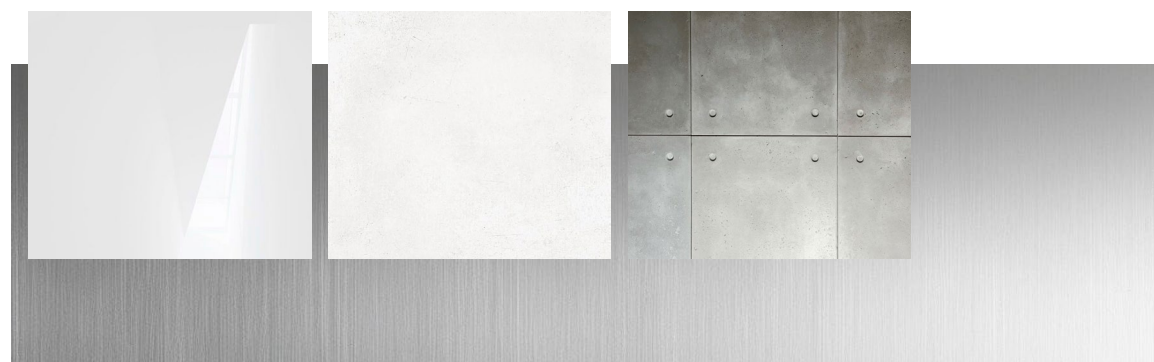
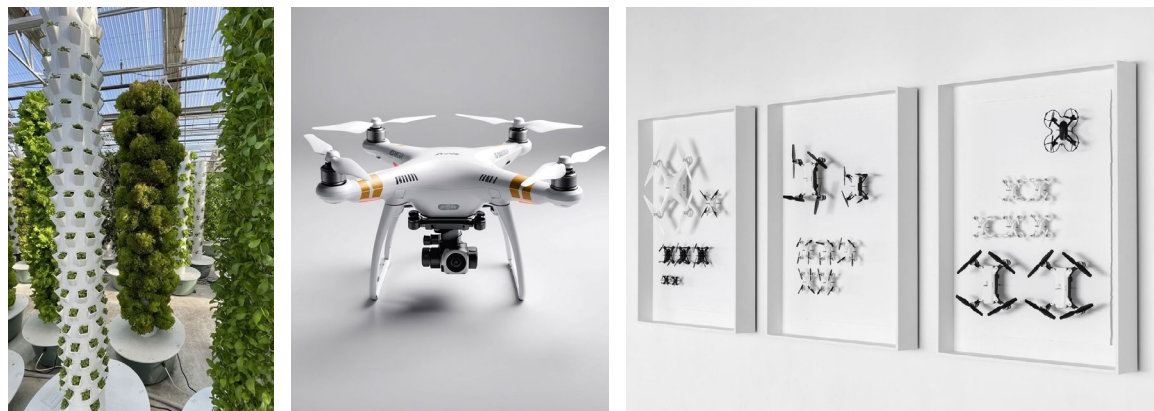

Hangulatkép – „ŐSZ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „ŐSZ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

JELÉN ÉS JÖVŐ - HIGH-TECH

Hangulatkép – „JELEN ÉS JÖVŐ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „JELEN ÉS JÖVŐ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – „JELEN ÉS JÖVŐ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

THE FUTURE OF SUSTAINABLE URBAN FARMING

MICRO-CLIMATE MANAGEMENT

1. 2. 3. 4.

FEMNTARTHATÓ ÉLELMISZERTERMEKELÉS
Sustainable Food Production

Székelykeri Hátasat Adóca
Csomogy Garden Gate

LEKÉRTŐ ÉS A CSOMOGYI ÉLELMISZER
Készítve: Székelykeri Hátasat Adóca

VÁZKÉP ÉS A CSOMOGYI AKKORDJELEN

Hangulatkép – „JELEN ÉS JÖVŐ” kiállítási egység. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – Workshop terek. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – Interaktív terek, szimulációs játékok. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

Hangulatkép – Interaktív terek, szimulációs játékok. Kép: Gemini. Prompt: Narmer Építészeti Stúdió

INTERAKTIVITÁS

**Koncepcionális javaslat az állandó kiállításba bevonandó
technológiai, interaktív megoldásokra**

INTERAKTÍV ESZKÖZÖK CÉLJA

Az interaktív elemek alkalmazása a kortárs muzeológiában a hatékony ismeretátadás és a látogatói elköteleződés alapvető eszköze. Elsődleges céljuk a passzív szemlélődő aktív résztvevővé alakítása, aki nem csupán kész adatokat kap, hanem saját tapasztalatain keresztül fedezi fel az összefüggéseket. Ez különösen kritikus egy olyan összetett területen, mint a mezőgazdaság, ahol a biológiai folyamatok (például a növények növekedése vagy a talajélet) vagy a bonyolult gépészeti megoldások statikus vitrinekben nehezen szemléltethetőek.

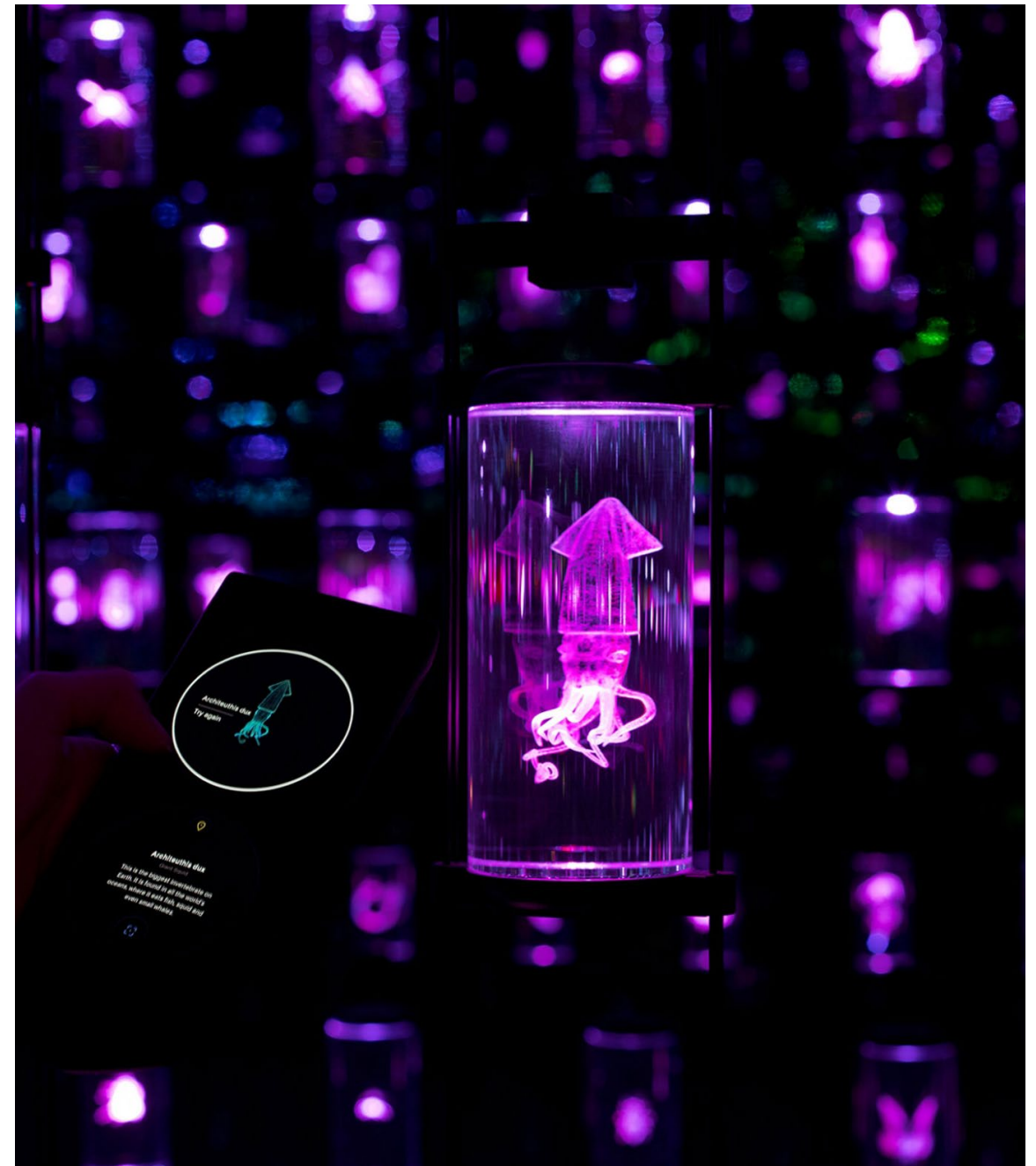
Az interaktivitás segít a különböző tanulási stílusú látogatók megszólításában: a vizuális és taktilis ingerek (megérinthető modellek, digitális szimulációk) mélyebb rögzülést eredményeznek, mint a pusztán tablószövegek. Emellett az érzelmi bevonódást is szolgálják; a játékos elemek, gamifikáció révén a fiatalabb generációk számára is relevánssá és átélhetővé válik a múlt öröksége és a jövő technológiája. Az interaktív pontok lehetőséget adnak a többszintű információközlésre is: a látogató saját érdeklődési körének megfelelően választhatja meg a kutatási mélységet, így a tárlat egyszerre maradhat közérthető a laikusok és informatív a szakemberek számára. Végül soron az interaktív elemek célja a múzeumi élmény demokratizálása, ahol a tudás nem kinyilatkoztatás, hanem közös felfedezés eredménye.

ANALÓG VAGY DIGITÁLIS?

Az analóg és a digitális eszközök jól alkalmazva nem egymást kizáró, hanem egymást erősítő, hibrid ökoszisztémát alkotnak. A cél egy olyan többretegű élmény létrehozása, amely a fizikai valóság hitelességét ötvözi a digitális technológia által nyújtott információ mélységgel és rugalmassággal.

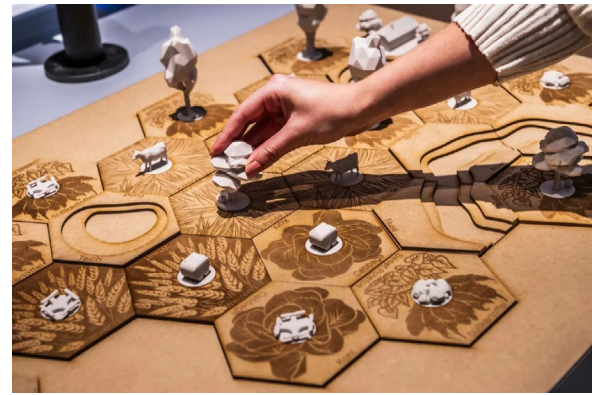
Az analóg eszközök reneszánsza a „taktilis élmény” iránti igényben nyilvánul meg. Analóg módon tudjuk bevonni a vizuális érzékelésen túl a tapintást, szaglást, hőérzetet, egy nyugodtabb környezetben megteremthető a könnyen megérinthető, egyértelműen működtethető elemek megtapasztalásának élménye. A látogatók a képernyők uralta világban egyre inkább értékelik a valódi anyagokat, a kézzel fogható másolatokat, a mechanikus modelleket és a fizikai manipulációt igénylő játékokat. Az analóg interakció – például egy nehéz kasza megemlése vagy egy talajszelvény rétegeinek fizikai érintése – olyan zsigeri tapasztalatot nyújt, amelyet egy kijelző nem képes pótolni. Ezek az eszközök segítik a térbeli megértést és a fizikai arányok érzékelését, miközben lassításra és elmélyülésre készítik a befogadót.

A digitális eszközök (mint az érintőképernyők, a kiterjesztett valóság vagy a vetített infografikák) a láthatatlan folyamatok vizualizálásáért felelhetnek, a szimulációs játékok képesek reprezentálni a döntések következményeit, laikusok számára egyébként elérhetetlen folyamatokban való részvételi lehetőség illúzióját adva a látogatóknak.

Biodiverzitás-vizualizáció a Museum of Future kiállításán Dubaiban
Forrás: <https://24liespersecond.com/Museum-of-the-Future-WGS>

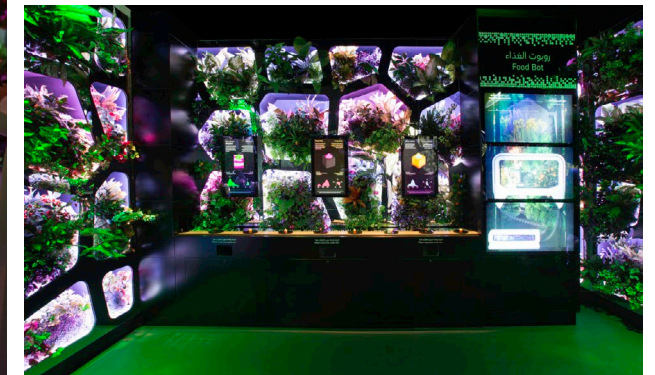
ANALÓG JÁTÉKOK

Társasjáték a Futurium kiállításon Berlinben, forrás: www.futurium.de/en/fields-of-the-future | A Pasona Urban Farm Tokióban, Japánban | Japán pavilon, milánói Expo 2015, „Food Wall”

Elmo Vermijs: Grounded. Művészeti installáció, Oreol fesztivál, Hollandia, 2018. Fotó: Elmo Vermijs. Forrás: www.designboom.com

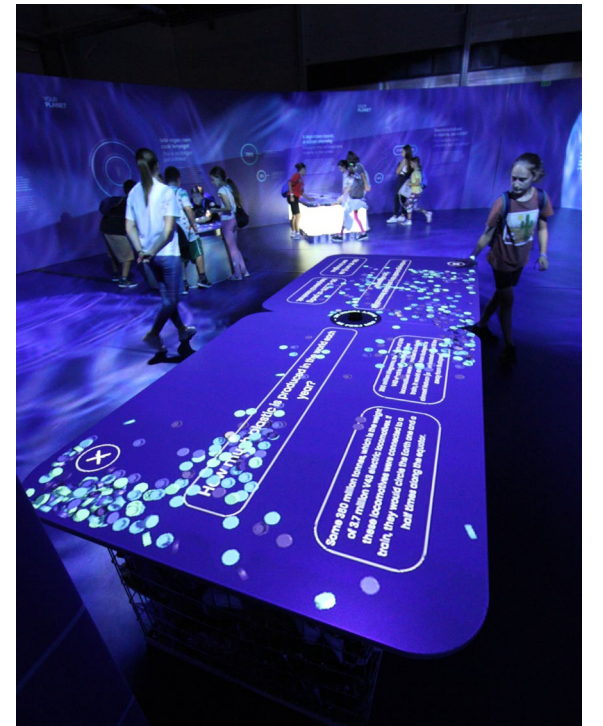
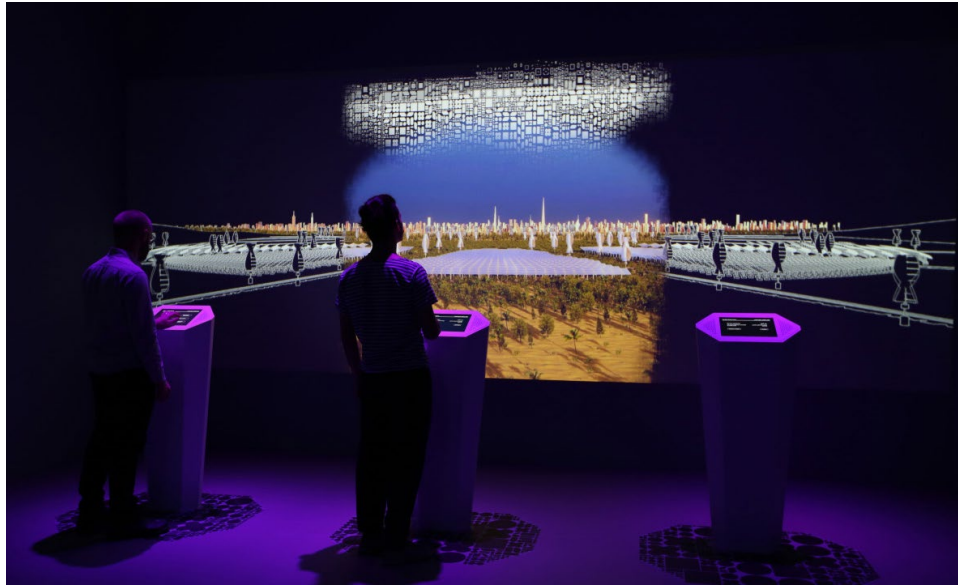
HIBRID MEGOLDÁSOK

„Sandbox” 3D mapping domborzatmegjelenítő játék, forrás: Farm Wisconsin Discovery Centre, www.govalleykids.com/farm-wisconsin-discovery-center-manitowoc/. | Traktor szimulációs játék és digitális társasjáték, Futurium Ausstellungen, kép: Jan Windszus, forrás: www.futurium.de/en/fields-of-the-futur. | Farm Tech bemutató, Griffin Museum of Science + Industry, Chicago, USA, forrás: www.griffinmsi.org/exhibits/farm-tech | „Röntgenkép” rávetítése preparátumra, Creation Museum, Kentucky, USA.

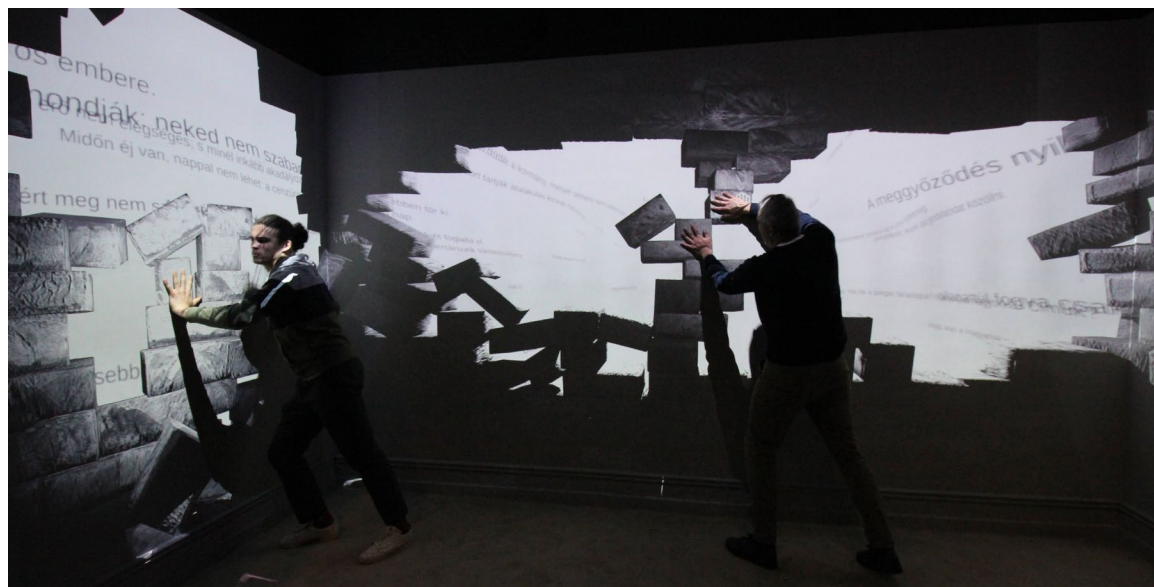
Mesterséges közegben történő növénytermesztés; folyamatszimulációs digitális játék; élelmiszer 3D nyomtatás, Museum of the Future, Dubai. Forrás: www.24liespersecond.com/Museum-of-the-Future-WGS | www.dezeen.com/2022/11/03/museum-of-the-future-space-bioengineering-wellbeing/ | www.zawya.com/en/life/dubai-museum-of-futures-garden-will-be-home-to-100-plant-species-y4oyyeod

DIGITÁLIS ESZKÖZÖK

Szimulációs játék, Museum of the Future, Dubai. Forrás: www.24liespersecond.com/Museum-of-the-Future-WGS | www.dezeen.com/2022/11/03/museum-of-the-future-space-bioengineering-wellbeing/ | www.zawya.com/en/life/dubai-museum-of-futures-garden-will-be-home-to-100-plant-species-y4oyyeod

Digitális terepasztal, interaktív társasjáték. Forrás: Bobek Roland, Animata Kft.

Immerzív vizuális élmények interaktív eszközökkel. Forrás: Bobek Roland, Animata Kft.

Immerzív vizuális élmények interaktív eszközökkel. Forrás: Bobek Roland, Animata Kft.

IMPRESSZUM

megbízó | L. Simon László miniszteri biztos
művészeti koncepció és elemzések | Narmer Építészeti Stúdió
látványtervek | Nagy Gábor, Füstös Zsuzsanna
a Gemini logójával ellátott hangulatképek a Gemini alkalmazásával készültek
szövegek | L. Simon László, Narmer Építészeti Stúdió

2026. április